

การใช้สื่อการสอนของอาจารย์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
จังหวัดพิจิตร

นางสาวไพรินทร์ เย็นตั้ง



การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2556

The Use of Instructional Media by Instructors under the Office of
Vocational Education Commission in Phichit Province



Miss Pairin yantung

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Technology and Communications

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2013

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ	การใช้สื่อการสอนของอาจารย์ สำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร
ชื่อและนามสกุล	นางสาวไพรินทร์ เย็นตั้ง
แขนงวิชา	เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
สาขาวิชา	ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศันสนีย์ สังสรรค์อนันต์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2557

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ



ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศันสนีย์ สังสรรค์อนันต์)



กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. วาสนา ทวีกุลทรัพย์)



(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรรถนพ จินะวัฒน์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การใช้สื่อการสอนของอาจารย์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
จังหวัดพิจิตร

ผู้ศึกษา นางสาวไพรินทร์ เย็นตั้ง **รหัสนักศึกษา** 2532700560 **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
(เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา) **อาจารย์ที่ปรึกษา** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศันสนีย์ สังสรรค์อนันต์
ปีการศึกษา 2556

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการใช้สื่อการสอนของ
อาจารย์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย อาจารย์จากวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร จำนวน 142 คน
วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี จำนวน 51 คน และวิทยาลัยสารพัดช่าง จำนวน 52 คน รวมทั้ง 3
สถาบัน จำนวน 245 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 1.00
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยมีดังนี้ (1) สภาพการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ พบว่าโดยภาพรวมอาจารย์มี
การใช้สื่อการสอนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านระดับการใช้สื่อการสอน
ของอาจารย์มีการใช้สิ่งพิมพ์ประเภทเอกสารประกอบการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด ด้านวัตถุประสงค์การใช้
สื่อการสอนของอาจารย์ วัตถุประสงค์การใช้เพื่ออธิบายเนื้อหาสาระของบทเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด (2)
ปัญหาการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ พบว่าโดยภาพรวมอาจารย์ มีปัญหาการใช้สื่อการสอน อยู่ในระดับ
ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัญหาการเตรียมและจัดหา คือ งบประมาณในการจัดซื้อสื่อ
การสอนไม่เพียงพอ ปัญหาการเลือกและการใช้สื่อ คือ ขาดความรู้ในการเลือกสื่อการสอนให้เหมาะสม
กับวิชาที่สอน ปัญหาคุณภาพและปริมาณสื่อการสอนที่มีอยู่ คือ สื่อการสอนมีจำนวนจำกัดและไม่
เพียงพอกับความต้องการ ปัญหาการบริการ คือ การบริการในการติดต่อขอใช้สื่อการสอนไม่ได้รับความ
สะดวกจากหน่วยบริการภายในสถานศึกษา และ (3) ความต้องการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ พบว่าโดย
ภาพรวมและรายด้านอาจารย์มีความต้องการสื่อการสอนอยู่ในระดับมาก ดังนี้ ความต้องการใช้สื่อของ
อาจารย์ มีความต้องการใช้วิธีการสาธิต มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด ความต้องการด้านอื่น ๆ ของอาจารย์ มีความ
ต้องการให้มีการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนสม่ำเสมอ และต้องการให้
วิทยาลัยจัดงบประมาณสนับสนุนในการพัฒนาสื่อการสอนเพิ่มขึ้น มีค่าเฉลี่ยที่สุด

คำสำคัญ สื่อการสอน อาจารย์ อาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร

Independent Study title: The Use of Instructional Media by Instructors under the Office of Vocational Education Commission in Phichit Province

Author: Miss Phairin Yentang; **ID:** 2532700560;

Degree: Master of Education (Educational Technology and Communications);

Independent Study advisor: Dr. Sunsanee Sungsunanan, Assistant Professor;

Academic year: 2013

Abstract

The objectives of this research was to study the state, problems, and needs for using instructional media of instructors under the Office of Vocational Education Commission in Phichit province.

The research population comprised 245 instructors from vocational education institutions in Phichit province, classified into 142 instructors from Phichit Technical College, 51 instructors from Agriculture and Technology College, and 52 instructors from Polytechnic College. The employed research instruments was a questionnaire with reliability coefficient of 1.00. Statistics for data analysis were the percentage, mean, and standard deviation.

Research findings were as follows: (1) regarding the state of the use of instructional media by the instructors, it was found that the overall use of the instructional media by the instructors was at the moderate level; when specific aspects of the use were considered, it was found that in the aspect of the level of using the instructional media, the item on the use of printed material media for instruction received the highest rating mean; in the aspect of objectives of using the instructional media, the use of instructional media for the objective of explanation of the lesson contents received the highest rating mean; (2) regarding the problems of using the instructional media by the instructors, it was found that the overall problem of using the instructional media was at the moderate level; when specific aspects of the problems were considered, it was found that the problem of preparation and acquisition of instructional media was that the budget for procurement of instructional media was insufficient; the problem of selection and uses of the media was that the instructors lacked knowledge on selection of instructional media appropriate for their courses; the problem of quality and quantity of existing instructional media was that the existing instructional media were limited and insufficient for their needs; the problem of the instructional media services was that the services provided for the instructors by the service provision units within the college were inconvenient for the instructors; and (3) regarding the needs for using instructional media of the instructors, it was found that both the overall and by-aspect needs for instructional media of the instructors were at the high level, which could be further elaborated as follows: in the aspect of the needs for using instructional media, the item on the need for the demonstration method received the highest rating mean; in the aspect of other needs of the instructors, the items on the need for the college to organize workshops on production of instructional media on the regular basis, and the need for the college to provide budgets in support of production more instructional media received the highest rating mean.

Keywords: Instructional media, Instructor, Vocational education, Phichit province

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องจากความเมตตา ความอนุเคราะห์อย่างมีพระคุณยิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษา กราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศันสนีย์ สังสรรค์อนันต์ ที่ได้ให้ทั้งคำปรึกษา คำแนะนำ ความช่วยเหลือตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ และเสียสละเวลาที่มีค่าในการให้คำปรึกษาทั้งในเวลาเรียน นอกเวลาเรียน ด้วยความเต็มใจ และเอื้ออาทร ตั้งแต่เริ่มแรกจนเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอขอบพระคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. วาสนา ทวีกุลทรัพย์ รองศาสตราจารย์ ดร. วราภรณ์ โทโพธิ์ไทย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็นต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำค้นคว้าอิสระฉบับนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านที่ได้กรุณาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้า ประกอบด้วย รองศาสตราจารย์ ดร. วราภรณ์ โทโพธิ์ไทย อาจารย์จรัส แก้วดวงเล็ก และอาจารย์สุภาพร ไชยวงศ์ รวมทั้งคณะอาจารย์ วิทยาลัยเทคนิคพิจิตร วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี และวิทยาลัยสารพัดช่าง จังหวัดพิจิตรผู้วิจัยขอบคุนพี่ๆ นักศึกษาปริญญาโท รุ่นที่ 14 กลุ่มนครสวรรค์ ทั้ง 9 คนที่ช่วยให้การเรียนเป็นไปด้วยความสนุกสนานไม่เครียดและเป็นกันเอง คอยให้กำลังใจในการเรียนเสมอมา

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่สนับสนุนด้านการเรียนและคอยให้กำลังใจตลอดเวลา ทุกนาทิตี่เหนื่อยล้าจนการเรียนผ่านพ้นไปได้ด้วยดี ขอกราบขอบพระคุณครูบาอาจารย์ทุกท่าน ที่สนับสนุนให้ศึกษาต่อและช่วยเหลือในการสำเนาเอกสารตำรา งานวิจัยต่างๆ และ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ทั้งปวงให้แก่ผู้วิจัยจนกระทั่งมีทุกวันนี้

ไพรินทร์ เย็นตั้ง

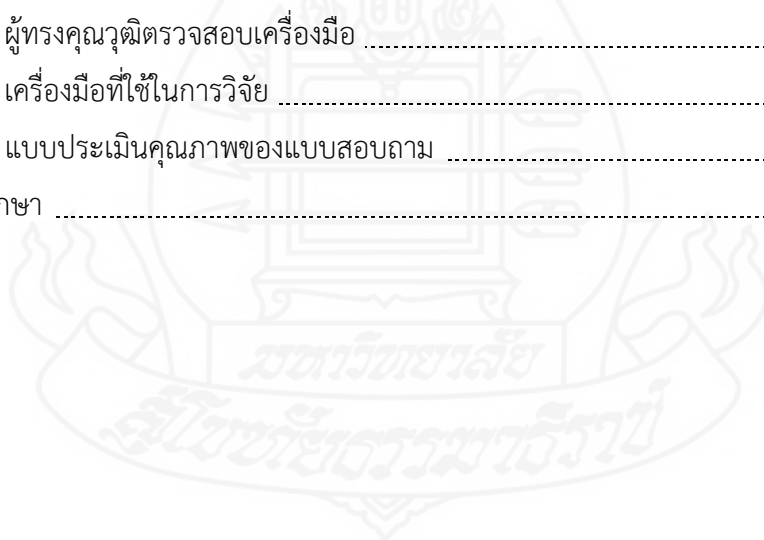
พฤษภาคม 2557

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	9
ขอบเขตการวิจัย	10
นิยามศัพท์เฉพาะ	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	11
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	12
สื่อการเรียนการสอน	12
ความหมายของสื่อการเรียนการสอน	12
คุณค่าของสื่อการเรียนการสอน	14
ความสำคัญของสื่อการเรียนการสอน	18
ประโยชน์ของสื่อการเรียนการสอน	20
ประเภทของสื่อการศึกษา	21
การเลือกและการใช้สื่อการเรียนการสอน	28
วิทยาลัย สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร	29
วิทยาลัยเทคนิคพิจิตร	30
วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี	31
วิทยาลัยสารพัดช่างพิจิตร	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	35
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	39
ประชากร	39
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	39
การเก็บรวบรวมข้อมูล	43
การวิเคราะห์ข้อมูล	43

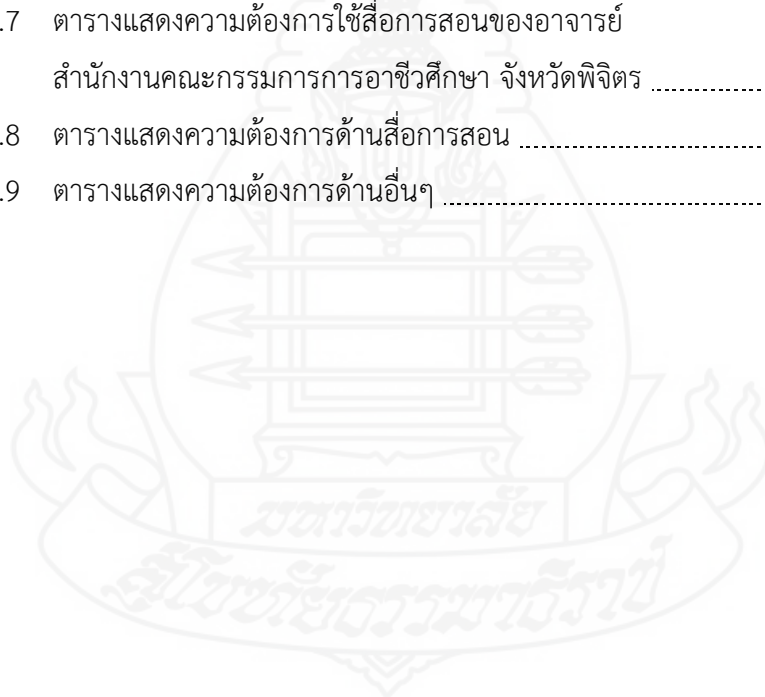
สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	45
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	45
ตอนที่ 2 สภาพการใช้สื่อการสอนของอาจารย์	47
ตอนที่ 3 ปัญหาการใช้สื่อการสอนของอาจารย์	53
ตอนที่ 4 ความต้องการใช้สื่อการสอนของอาจารย์	55
ตอนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	60
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	62
สรุปการวิจัย	62
อภิปรายผล	66
ข้อเสนอแนะ	67
บรรณานุกรม	69
ภาคผนวก	73
ก ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ	74
ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	76
ค แบบประเมินคุณภาพของแบบสอบถาม	91
ประวัติผู้ศึกษา	104



สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 ตารางแสดงผู้ทรงคุณวุฒิ/เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา	42
ตารางที่ 3.2 ตารางแสดงผู้ทรงคุณวุฒิ/เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา	42
ตารางที่ 3.3 ตารางแสดงผู้ทรงคุณวุฒิ/เชี่ยวชาญด้านวัดประเมินผล	42
ตารางที่ 4.1 ตารางแสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นอาจารย์	45
ตารางที่ 4.2 ตารางแสดงสภาพการใช้สื่อการสอนของอาจารย์	47
ตารางที่ 4.3 ตารางแสดงระดับการใช้สื่อการสอน	48
ตารางที่ 4.4 ตารางแสดงขั้นตอนการใช้สื่อการสอน	52
ตารางที่ 4.5 ตารางแสดงปัญหาการใช้สื่อการสอนของอาจารย์	53
ตารางที่ 4.6 ตารางแสดงปัญหาการใช้สื่อการสอนของอาจารย์	53
ตารางที่ 4.7 ตารางแสดงความต้องการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร	56
ตารางที่ 4.8 ตารางแสดงความต้องการด้านสื่อการสอน	56
ตารางที่ 4.9 ตารางแสดงความต้องการด้านอื่นๆ	60



บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549) ได้มุ่งเน้นการพัฒนาคนไทยให้มีคุณภาพ เป็นคนเก่ง คนดี มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และสามารถปรับตัว รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม โดยให้มีการพัฒนาคุณภาพในทุกมิติ ทั้งด้านสุขภาพ การศึกษา การเรียนรู้ และการพัฒนาทักษะฝีมือ ดังนั้นการศึกษานับเป็นรากฐานสำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาต่างๆในสังคมได้ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองด้านต่างๆตลอดช่วงชีวิต ตั้งแต่การวางรากฐาน การพัฒนาของชีวิต การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถด้านต่างๆ ที่จะดำรงชีวิต และประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข รู้ทันการเปลี่ยนแปลงรวมเป็นพลังสร้างสรรค์การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนได้ การศึกษาเป็นหัวใจของการพัฒนาคน เพื่อให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม ประเทศใดไม่พัฒนาการศึกษา ให้แก่คนในประเทศ ก็ยากที่จะพัฒนาด้านอื่นได้สำเร็จ ประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาคน โดยแผนการพัฒนาศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ได้ระบุว่า “คนเป็นเหตุปัจจัย และผลลัพธ์ที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศ” การศึกษาสามารถพัฒนาชีวิต เศรษฐกิจ สังคมและส่วนรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพรวมทั้งสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และกระบวนการจัดการศึกษาต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

1.1 สภาพที่พึงประสงค์

คณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2546: 1) มีนโยบายในการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสู่สากล พ.ศ. 2555-2569 โดยได้กำหนดวิสัยทัศน์ คือผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาอย่างมีคุณภาพ ได้มาตรฐาน ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน สังคม ระดับประเทศและภูมิภาคในการยกระดับคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษา โดยเน้นสภาพที่พึงประสงค์ ด้านผู้สอน ด้านผู้เรียนและด้านสื่อการสอน (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 2546) ในแต่ละด้านดังนี้

1.1.1 ด้านผู้สอน มุ่งให้ครูผู้สอนได้มีการพัฒนา สร้างเครือข่ายครู Social Media และ Network สนับสนุนให้ครูทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน พัฒนาการจัดการเรียนรู้ ตามแนวทางคอนสตรัคติวิซึม การเรียนโดยใช้โครงงานเป็นฐาน การประเมินตามสภาพจริง การเพิ่มพูนทักษะประสบการณ์จากการเรียนในสถานที่จริง/สถานการณ์จริง อาทิ ศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix It Center) และกรณีภัยพิบัติและจัดหาสื่อ/หนังสือ วัสดุฝึก อุปกรณ์การสอน ดังนั้น เพื่อให้บรรลุดังกล่าวผู้สอนจะใช้สื่อการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน ที่ทันสมัยและเพียงพอ

1.1.2 ด้านผู้เรียน ยกกระดับผู้เรียนให้ผู้สำเร็จอาชีวศึกษา มีขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งสมรรถนะหลัก และสมรรถนะการทำงานตามตำแหน่งหน้าที่ โดยใช้ V-NET การประเมินด้านมาตรฐานวิชาชีพ และการประเมินระดับห้องเรียน สร้างเสริมทักษะอาชีพในอนาคตด้วยกิจกรรมองค์การวิชาชีพ ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม วิถีประชาธิปไตย ความมีวินัย เสริมสร้างทักษะชีวิต ความสามารถด้านนวัตกรรม/สิ่งประดิษฐ์ การเป็นผู้ประกอบการ พัฒนาทักษะการคิด รวมทั้งการแก้ปัญหาด้านพฤติกรรมและการใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ อาทิ สุภาพบุรุษอาชีวะ ลูกเสือ กีฬา และการป้องกัน/แก้ไขการทะเลาะวิวาทและเตรียมผู้เรียนสู่การเป็นประชาคม ASEAN

1.1.3 ด้านสื่อการสอน ให้ใช้ ICT เพื่อการเรียนการสอน สนับสนุนความพร้อมในด้าน Hardware สื่อการเรียนการสอน ส่งเสริมการประกวดสื่อ/สื่อออนไลน์ และจัดตั้งวิทยาลัยต้นแบบการใช้ ICT เพื่อการเรียนการสอน

ดังนั้นการใช้สื่อของครูมีความสำคัญต่ออาจารย์ผู้สอนสามารถนำสื่อการสอนมาใช้ประกอบการเรียนการสอนได้อย่างถูกต้องก็จะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังเป็นการช่วยให้อาจารย์ผู้สอนดำเนินการสอนไปได้อย่างรวดเร็ว ทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจ สนุกสนานไปกับการเรียนสามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนให้เกิดความรู้สึกลอยๆ เรียนรู้ อยากลองอยากปฏิบัติตามบทเรียนที่กำลังเรียนอยู่ได้เป็นอย่างดี และยังช่วยให้ผู้เรียนได้มองเห็นภาพพจน์ในสิ่งที่ป็นนามธรรมออกมาเป็นรูปธรรมได้อย่างชัดเจน ส่วนใหญ่จะไม่มี สื่อการเรียนการสอนที่เพียงพอจึงเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียน และนักเรียนขาดทักษะในการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ขาดความกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมกิจกรรมอยากเรียนรู้

1.2 สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

จากสภาพที่พึงประสงค์ดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้มุ่งเน้นการพัฒนาทั้ง

1.2.1 ครูผู้สอน จะต้องเป็นผู้คอยให้การแนะนำ สร้างเจตคติ รวมทั้งปลูกฝังให้นักเรียนมีสุขในการเรียน รู้จักนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคม ผู้สอนเน้นการสอนแบบบรรยายจากตำราเรียนเป็นส่วนใหญ่ มีการสอนแบบสาธิต การลงมือฝึกปฏิบัติจริง การสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน มีการใช้สื่อที่เป็นชิ้นงานจริง และสื่อที่เป็นรูปภาพ สื่อประเภทวัสดุที่อาจารย์ใช้ ได้แก่

ตำรา คู่มือ เอกสารประกอบการสอน ของตัวอย่าง กระดานขาว (White Board) คอมพิวเตอร์ เครื่องฉายภาพทึบแสง เครื่อง LCD Project และอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่มีชั่วโมงสอนค่อนข้างมากคือ ชั่วโมงการสอนต่อคน 29-30 ชั่วโมง/สัปดาห์ และอาจารย์แต่ละคนมีภาระงานหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายนอกเนื่องจากการเรียนการสอน คือ งานหัวหน้าฝ่ายพัสดุ ฝ่ายงานอาคารสถานที่ หัวหน้างานฝ่ายปกครอง ฝ่ายวัดและประเมินผล งานฝ่ายแนะแนว งานฝ่ายทวิภาคี งานฝ่ายประกันคุณภาพ งานฝ่ายทะเบียน อื่นๆ

1.2.2 ผู้เรียน โดยธรรมชาติผู้เรียนส่วนใหญ่ที่เรียนในสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร ส่วนใหญ่มาจากโรงเรียนต่างพื้นที่รอบนอกตัวเมือง และตกรการคัดเลือกจากโรงเรียนอื่น นักเรียนส่วนใหญ่คือระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) รองลงมามัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนเรียน จะมีระดับสติปัญญาและความพร้อมในการเรียน น้อยกว่าผู้เรียนในระดับเดียวกันที่เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญการศึกษาในตัวจังหวัด กล่าวคือ สมรรถนะหลัก การแก้ปัญหาของเด็กที่จะเข้าศึกษาต่อ ต้องผ่านการสอบคัดเลือกและสอบสัมภาษณ์

1.2.3 สื่อการสอน ได้มีการพัฒนาและจัดตั้งแหล่งทรัพยากรความรู้เรียกว่า งานวิทยบริการ ซึ่งรวมถึงงานห้องสมุด งานโสตทัศนศึกษา มีการจัดหาสื่อการเรียนการสอน ทั้งประเภทวัสดุ อุปกรณ์ ที่จะช่วยส่งเสริมความรู้ แก่อาจารย์ผู้สอนแต่ละแผนกวิชา แผนกวิชาที่มีการใช้สื่อการสอนที่มีรูปแบบที่หลากหลายแต่ยังไม่ค่อยทันสมัย เช่น แผนกวิชาคอมพิวเตอร์ แผนกวิชาการตลาด และแผนกวิชาอิเล็กทรอนิกส์ บางแผนกที่ยังมีการใช้สื่อในรูปแบบเดิม เช่นการบรรยาย แผ่นใส ภาพนิ่ง เนื่องจากอาจารย์มีอายุมากไม่ถนัดในการใช้สื่อที่มีความทันสมัยอย่าง powerpoint และอินเทอร์เน็ต บุคลากรที่ทำหน้าที่ให้บริการสื่อของหน่วยงานในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร กับครูผู้สอนคือบุคคลคนเดียว

1.3 สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น

จากสภาพที่เป็นอยู่ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร พบปัญหาที่เกิดขึ้น ดังนี้

1.3.1 ด้านผู้สอน

- 1) ไม่ค่อยมีเวลาในการทำเอกสารประกอบการสอนของตนเอง จึงใช้หนังสือตำราที่จัดทำโดยสำนักพิมพ์ของเอกชน
- 2) ขาดการวิเคราะห์เนื้อหาทางด้านวิชาการว่าเนื้อหาสาระตรงกับสาขาวิชาที่กำลังศึกษาหรือไม่ เนื้อหามีปริมาณมาก ครูผู้สอนสอนไม่ทัน บางหัวข้อเนื้อหาเยิ่นเย้อ และเนื้อหาบางส่วนก็ไม่สอดคล้องกับการเรียนในระดับอาชีวศึกษา อาจารย์ใช้สื่อการสอนในบางหน่วยการเรียนเท่านั้น

3) ขาดความรู้ทักษะในการผลิตสื่อ ประกอบกับงบประมาณในการจัดซื้อสื่อ น้อยและมีราคาแพง อาจไม่คุ้มค่ากับการใช้งาน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่มีชั่วโมงสอนค่อนข้างมาก คือ ชั่วโมงการสอนต่อคน 29-30 ชั่วโมง/สัปดาห์ และแต่ละคนมีภาระงานหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย นอกเหนือจากการเรียนการสอน คือ งานหัวหน้าฝ่ายพัสดุ ฝ่ายงานอาคารสถานที่ หัวหน้างานฝ่าย ปกครอง ฝ่ายวัดและประเมินผล งานฝ่ายแนะแนว งานฝ่ายทวิภาคี งานฝ่ายประกันคุณภาพ งานฝ่าย ทะเบียน อื่นๆ จากการสัมภาษณ์อาจารย์ จำนวน 3 สถาบัน

1.3.2 ด้านผู้เรียน จากรายงานการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในปีการศึกษา ของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร ปีการศึกษา 2555 (2555: 45) พบว่าผู้สำเร็จการศึกษาเมื่อเทียบกับแรก เข้ามีเปอร์เซ็นต์การสำเร็จน้อยกว่าร้อยละ 70 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ และมีสภาพ ปัญหาผู้เรียนออกจากการศึกษากลางคันอยู่จำนวนหนึ่ง ผู้เรียนขาดแรงจูงใจในการเรียน เกิดความ เบื่อหน่าย เนื่องจากปัญหาความไม่สนใจของตัวผู้เรียนเอง และปัญหาครอบครัว มักขาดเรียนบ่อย ไม่ ชอบเนื้อหาที่เป็นวิชาการเนื่องจากไม่ถนัดและบางคนรับเนื้อหาไม่ไหว ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต่ำกว่าเป้าหมายที่วางไว้ จึงทำให้นักเรียนมีปัญหายากที่จะประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้และ ผู้เรียนมักไม่ค่อยสนใจการเรียน ดิตเกมส่วนใหญ่จะเป็นสังคมเกมออนไลน์ และมีสภาพปัญหาทาง ครอบครั้ว เช่น ความยากจน การหย่าร้าง เป็นต้น เว้นแต่ตัวนักเรียนที่จะเลือกปฏิบัติมีความขยันมั่น เพียร ตั้งใจเรียนรู้จักพัฒนาตนเองให้เป็นที่ยอมรับต่อสังคม

1.3.3 ด้านสื่อการสอน ปัญหาที่พบ คือ สื่อมีไม่เพียงพอในการใช้งาน สื่อไม่ทันสมัย มีน้อยและไม่สมบูรณ์ บางชิ้นชำรุดจนไม่สามารถใช้งานได้ มีปัญหาการขาดแคลนสื่อเนื้อหาที่น่าสนใจ และตรงกับสภาพปัจจุบัน แต่ละแผนกวิชาซีพีไม่มีห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ที่เพียงพอที่จะใช้เป็นสื่อ การเรียนการสอน สื่อวัสดุและอุปกรณ์ก็ไม่เพียงพอและ ทักษะการใช้สื่อการสอนของอาจารย์น้อย สาเหตุมาจากการขาดความรู้ในการเลือกใช้สื่อที่เหมาะสม สอดคล้องกับผู้เรียน และเนื้อหาวิชา รวมทั้งขั้นตอนในการใช้สื่อและความร่วมมือของผู้เรียนที่จะมีส่วนร่วมในการใช้สื่อในกิจกรรมการ เรียนรู้นั้นๆ เป็นเพราะการไม่ได้รับการอบรม การเพิ่มพูนความรู้อย่างจริงจัง วิทยาลัยขาดงบประมาณ สนับสนุนในการจัดซื้อสื่อ ขาดงบประมาณในการปรับปรุง ซ่อมแซมเพราะของบางอย่างต้องใช้ งบประมาณมาก และขาดบุคลากรที่ทำหน้าที่บริการให้คำแนะนำในการใช้สื่อ การผลิตสื่อ และการ แก้ไขปัญหาสื่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับครูผู้ให้บริการสื่อทำหน้าที่รับผิดชอบหลายด้าน รวมทั้งการสอนในรายวิชาที่รับผิดชอบ จึงเกิดปัญหายุ่งยากในการตามหาเจ้าหน้าที่ เมื่อไม่อยู่ ประจำห้อง

1.4 ความพยายามในการแก้ปัญหา

หน่วยงานสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร มีความพยายาม ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ดังนี้

1.4.1 ด้านผู้สอน อาชีวกำหนดให้มีการจัดอบรมบุคลากรในการผลิตสื่อการเรียนการสอน ซึ่งให้ได้สื่อที่มีคุณภาพ มีเนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตร ทันสมัย ทันกับเหตุการณ์ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้บริหารมีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนมีการจัดทำและพัฒนา สื่อการเรียนการสอนและนวัตกรรม โดยมุ่งเน้นการสร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วม มีการสร้างทางเลือกให้แก่สถานศึกษาให้สามารถเลือกใช้สื่อที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และเกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในสถานศึกษา และยังส่งเสริมให้ความรู้ในการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนในการเข้าถึงเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

1.4.2 ด้านผู้เรียน มีการจัดการเรียนรู้ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตบางหน่วยการเรียนรู้ และให้บริการระบบอินเทอร์เน็ตแก่ผู้เรียนภายในวิทยาลัย ให้ผู้เรียนเข้ามาใช้งานแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับผู้เรียน ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าความรู้ใหม่ๆ ที่นอกเหนือจากการเข้าห้องสมุด ผู้เรียนได้เรียนจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ ซึ่งในแต่ละบทเรียนจะมีตัวอักษร ภาพกราฟฟิก ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียงประกอบ ทำให้ผู้เรียนสนุกไปกับการเรียนไม่รู้สึกรู้สึกเบื่อหน่าย และเน้นการส่งเสริมให้นักเรียนออกหน่วยช่วยเหลือประชาชน ที่ถือว่าการฝึกทักษะประสบการณ์ของนักเรียนไปในตัว เช่น โครงการตรวจเช็คสภาพรถฟรีในเทศกาลวันสงกรานต์ โครงการซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวบ้าน โครงการแนะแนวอาชีพ เป็นต้น

1.4.3 ด้านสื่อการสอน หน่วยงานสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร ได้ดำเนินการจัดซื้อจัดหาทรัพยากรสารสนเทศหลากหลายประเภทไว้ให้พร้อม ให้บริการทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศนวัสดุ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทั้งยังมีบริการสืบค้นฐานข้อมูลบรรณานุกรม ที่ทันสมัยด้วยระบบห้องสมุดอัตโนมัติ (VTLS) คือ ระบบห้องสมุด อัตโนมัติ เป็นลักษณะการใช้คอมพิวเตอร์ในการสืบค้นข้อมูลด้วยระบบออนไลน์หรือเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีฐานข้อมูลวารสารออนไลน์ ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (ในเครือข่าย Thai University eBook Net) ซึ่งครอบคลุมทุกสาขาวิชาต่างๆ ตามหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร มีการส่งเสริมให้บุคลากรครูและนักศึกษาได้จัดทำสิ่งประดิษฐ์ โครงการ งานวิจัย โดยสนับสนุนเงินงบประมาณในการจัดทำสิ่งประดิษฐ์เพิ่มมากขึ้นและหาช่องทางในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการให้หลากหลายช่องทาง มีการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยร่วมกับสถานประกอบการ วัด ชุมชนและมีการเชิญผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนและจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้า งานวิจัยที่มีผู้ได้ทำการวิจัยในความพยายามในการแก้ปัญหาพบว่า ในช่วงปี 2537-2551 มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 5 เรื่อง ดังนี้

วันชัย ทองสุขโข (2537) ทำการวิจัยเรื่อง สภาพปัญหา ความต้องการ การใช้สื่อ และเทคโนโลยีการศึกษา ของครู- อาจารย์ และนักศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษา 9 โดย ผลการวิจัย พบว่า (1) ครู-อาจารย์ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม มีการเตรียมการใช้สื่อประกอบการ เรียนการสอนมากที่สุด (2) ครู-อาจารย์ ที่มีประสบการณ์การสอน 5-10 ปี และครู - อาจารย์ สังกัด ประเภทวิชาสามัญสัมพันธ์ให้ความสนใจในการใช้สื่อ/อุปกรณ์ และเทคโนโลยีการสอนมากที่สุด (3) สื่อ/อุปกรณ์ และเทคโนโลยีการสอน ที่ใช้ในการเรียนการสอน ที่ครู-อาจารย์ ส่วนใหญ่ใช้น้อยที่สุด ได้แก่ ภาพยนตร์ ฟิล์มสตริป และการแสดงละคร (4) ครู-อาจารย์ที่มีปัญหา เกี่ยวกับสื่อการสอนส่วนใหญ่ เกิดจากปัญหาที่ว่า ขาดงบประมาณสนับสนุน ไม่มีความรู้ ทักษะในการใช้อุปกรณ์นั้นๆ ไม่ สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา ไม่จำเป็นสำหรับการสอน (5) ครู-อาจารย์และนักศึกษา ต้องการให้วิทยาลัย ปรับปรุง การเรียนการสอนและจัดอบรม สัมมนาครู-อาจารย์ ให้มีความรู้ในการผลิต การใช้สื่อการ สอน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (6) นักศึกษาต้องการให้ครู-อาจารย์ ให้ ความสนใจในการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน และต้องการมีส่วนร่วมในการใช้สื่อนั้นๆ ด้วย (7) ครู-อาจารย์ และนักศึกษา ต้องการให้วิทยาลัยปรับปรุง การบริการเกี่ยวกับสื่อการสอน เอกสารที่ เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ที่สามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้

หทัยชนก พิงยนต์ (2548) ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อการสอน ของอาจารย์ ในสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 2 พบว่า (1) การสนับสนุนของหน่วยงานใน การใช้สื่อการสอนของอาจารย์อยู่ในระดับปานกลาง โดยที่เพื่อนร่วมงานมีส่วนช่วยกระตุ้นให้นำสื่อ การสอนมาใช้ และมีสื่อที่ใช้ประกอบการสอนอย่างเพียงพอ นอกจากนี้ยังได้รับการสนับสนุนให้ไป ศึกษาดูงาน และเข้ารับการอบรม สัมมนาอยู่เสมอ มีการสนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดหา เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ในการผลิตสื่ออย่างเพียงพอ รวมทั้งมีบุคลากรที่จะช่วยให้คำแนะนำ อำนวย ความสะดวกในการผลิตและใช้สื่อการสอน (2) การใช้สื่อการสอนของอาจารย์โดยรวมอยู่ในระดับปาน กลาง ซึ่งเมื่อพิจารณาแยกตามประเภทของสื่อการสอน พบว่า สื่อประเภทวัสดุที่อาจารย์มีการใช้ใน ระดับมาก ได้แก่ ตำรา คู่มือ เอกสารประกอบการสอน ของจริง ของตัวอย่าง กระดานขาว (White Board) และปากกาเขียน วารสารและหนังสือพิมพ์ สื่อประเภทวัสดุที่อาจารย์มีการใช้ในระดับปาน กลาง ได้แก่ แผ่นภาพโปร่งใส กระดานดำ และชอล์ค รูปภาพ ภาพถ่าย ชุดการสอน แผนภูมิ แผนภาพ แผนสถิติ ภาพโปสเตอร์ แผ่นเสียง แผ่นซีดี แผ่นดีวีดี หุ่นจำลอง เทปวีดิทัศน์ อินเทอร์เน็ต/ อินทราเน็ต และภาพสไลด์ สื่อประเภทวัสดุที่อาจารย์มีการใช้ในระดับน้อย ได้แก่ เทปบันทึกเสียง สื่อ การสอนที่ผลิต ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เช่น Power point ฯลฯ และบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วย สอน สื่อประเภทอุปกรณ์ที่อาจารย์มีการใช้ในระดับปานกลาง ได้แก่ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เครื่อง ขยายเสียง ลำโพง ไมโครโฟน เครื่องรับโทรทัศน์ เครื่องเล่นเทปวีดิทัศน์ เครื่องไมโคร คอมพิวเตอร์ เครื่องเล่นแผ่นซีดี วีซีดี และดีวีดี เครื่องเทปบันทึกเสียง และเครื่องฉายสไลด์ตาม สื่อประเภทอุปกรณ์

ที่อาจารย์มีการใช้ในระดับน้อย ได้แก่ เครื่องฉายภาพทึบแสง และเครื่องฉายวีดิทัศน์ประกอบเครื่องคอมพิวเตอร์(LCD Project) เทคนิคและวิธีการที่อาจารย์มีการใช้ในระดั้มาก ได้แก่ การบรรยาย การฝึกปฏิบัติจริง การสาธิต การสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน และการอภิปราย เทคนิคและวิธีการที่อาจารย์มีการใช้ในระดัปลานกลาง ได้แก่ การศึกษาด้วยตนเอง การทดลอง สถานการณ์จำลอง การแสดงบทบาทสมมติ การสอนแบบกรณีศึกษาเฉพาะราย การสอนเป็นทีม และการศึกษานอกสถานที่

ชัยยศ ขาวระนอง (2544) ทำการวิจัยเรื่อง ศึกษาสภาพการใช้ ปัญหาและความต้องการ การใช้อินเทอร์เน็ตของอาจารย์ และนักศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12 พบว่าการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาสภาพการใช้ ปัญหาและความ ต้องการ การใช้ อินเทอร์เน็ตของอาจารย์และนักศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 12 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ เป็นอาจารย์และนักศึกษาของโรงเรียน อาชีวศึกษาจำนวน 496 คน แบ่งเป็นอาจารย์ 169 คน และ นักศึกษา 327 คน ใช้วิธี การสุ่มแบบแบ่งชั้น วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ค่า เบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1. อาจารย์และนักศึกษาส่วนใหญ่ใช้บริการระบบเครือข่าย อินเทอร์เน็ต จากสถาบันการศึกษา ซึ่งบริการที่ใช้ประโยชน์ทางการศึกษามากที่สุด คือ การ ค้นหา ข้อมูลแบบเวปไซด์ไวด์เว็บ บริการไปรษณีย์ อิเล็กทรอนิกส์ และการโอนย้าย แฟ้มข้อมูลตามลำดับ 2. ปัญหาในการใช้บริการอินเทอร์เน็ตในการเรียนการสอนของอาจารย์ส่วนใหญ่ ที่พบมาก คือการ สื่อสารมีความเร็วต่ำ ไม่พบข้อมูลที่ต้องการ ผู้สอนขาดทักษะ และแนวทางการปฏิบัติ และแหล่งข้อมูล ที่ให้บริการทางด้านการเรียนการสอนยังมี น้อย 3. ปัญหาในการใช้บริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในการ เรียนการสอนของ นักศึกษาที่พบส่วนใหญ่คือการสื่อสารมีความเร็วต่ำ ขาดความรู้และทักษะในการใช้ บริการอินเทอร์เน็ตและนักศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนตัว ทำให้ใช้งานไม่เต็มที่ 4. ความต้องการในการใช้อินเทอร์เน็ตในการเรียนการสอนของอาจารย์และ นักศึกษาพบว่าต้องการ ให้เพิ่มจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ให้เพียงพอ เพื่อความ เร็วในการสื่อสาร ขยายเวลาในการให้บริการ และมีการจัดอบรมแนวทางปฏิบัติที่ เหมาะสม 5. สาเหตุของอาจารย์และนักศึกษาส่วนใหญ่ที่ไม่ใช้ อินเทอร์เน็ตในการ เรียนการสอนคือ ยังไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนตัว ขาดทักษะในการใช้งานและ ขาดวัสดุ อุปกรณ์และสถานที่รวมทั้งบุคลากรที่ให้คำแนะนำ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2540) ทำการวิจัยเรื่อง สภาพ ปัญหาและความต้องการ ด้านการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ของวิทยาลัยสารพัดช่าง ตามการรับรู้ของผู้บริหาร ครู และนักศึกษาผู้ใหญ่กรุงเทพมหานคร พบว่า การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบ การรับรู้ของผู้บริหาร ครูและนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการด้านการเรียน การสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นของวิทยาลัยสารพัดช่าง กรุงเทพมหานคร ในด้านหลักสูตรกิจกรรม การเรียนการสอน ครูผู้สอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลและสถานที่ที่ใช้สอนและ ฝึกงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหาร 20 คน ครูผู้สอน 148 คน และนักศึกษาผู้ใหญ่

370 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยมาวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มโดยใช้ค่า t-test ผลการวิจัยพบว่า 1) การรับรู้ของผู้บริหาร ครูและนักศึกษาผู้ใหญ่ มีการรับรู้เกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และความต้องการ ทางการเรียนการสอน หลักสูตรวิชาชีพพระยาศน์ ในด้านหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และสถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงาน มีสภาพอยู่ในระดับที่กลุ่มผู้ตอบเห็นว่าเป็นจริง ตามประเด็นที่ให้ประเมิน และมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ส่วนความต้องการในทุกประเด็น พบว่า มีความต้องการในระดับมาก 2) เปรียบเทียบการรับรู้ของนักศึกษาผู้ใหญ่และครูผู้สอน เกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และความต้องการ ทางการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยาศน์ พบว่า ด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพคือ ด้านหลักสูตร ด้านการวัดและประเมินผล และด้านสถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงาน ในส่วนที่เกี่ยวกับปัญหาคือ ด้านหลักสูตร ครูผู้สอน สื่อการเรียนการสอน และสถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงาน ในส่วนที่เกี่ยวกับความต้องการคือ ด้านหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน และครูผู้สอน 3) เปรียบเทียบการรับรู้ของนักศึกษาผู้ใหญ่และผู้บริหารเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และความต้องการทางการเรียน การสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยาศน์ พบว่า ด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพมีเพียงด้านเดียวคือ ด้านครูผู้สอนในส่วนที่เกี่ยวกับปัญหา พบว่า ไม่มีด้านใดแตกต่างกัน และในส่วนที่เกี่ยวกับความต้องการด้านที่แตกต่างกันคือ ด้านหลักสูตร ด้านครูผู้สอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงาน 4) เปรียบเทียบการรับรู้ของครูผู้สอนและผู้บริหารเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และความต้องการทางการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยาศน์ พบว่า ด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพคือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านครูผู้สอน ในส่วนที่เกี่ยวกับปัญหา พบว่า ไม่มีด้านใดแตกต่างกันเลย และในส่วนที่เกี่ยวกับความต้องการด้านที่แตกต่างกันคือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านสถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงาน

โดยสรุป งานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า สภาพการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ มีการใช้สื่อประเภทวัสดุเช่น สื่อสิ่งพิมพ์ เช่นตำรา/คู่มือ เอกสารประกอบการสอน ของจริง ของตัวอย่าง ภาพนิ่ง สื่ออุปกรณ์เช่น คอมพิวเตอร์ เครื่องฉายภาพทึบแสง เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายภาพวิดีโอ (Projector) สื่อเทคนิควิธีการเช่น การบรรยาย การสาธิต การศึกษานอกสถานที่ การฝึกปฏิบัติจริง มีขั้นตอนในการใช้สื่อ เช่น ใช้สื่อการเรียนการสอนเพื่อใช้ประกอบกิจกรรมการเรียน ใช้สื่อเพื่อสรุปบทเรียน และประเมินผลผู้เรียน มีปัญหาในการใช้สื่อการสอนคือ มีภาระในการสอนมากไม่มีเวลาในการผลิตสื่อ ขาดงบประมาณในการผลิตสื่อ มีความต้องการคือ การได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตสื่อการเรียนการสอน ต้องการให้มีบุคลากรที่จะช่วยให้คำแนะนำ อำนวยความสะดวกในการ

ผลิตและใช้สื่อการสอน ซึ่งผู้วิจัยสามารถนำประเด็นสภาพ ปัญหา และความต้องการมาเป็นข้อคำถาม ในแบบสอบถามและการอภิปรายผลการวิจัยได้

1.5 แนวทางในการที่จะดำเนินการแก้ปัญหา

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นประกอบกับความพยายามในการแก้ปัญหาข้างต้น วิทยาลัยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร สามารถแก้ปัญหาได้ในระดับหนึ่ง ดังนั้นเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ จึงจะต้องค้นหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาดังกล่าวเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาให้หมดไป แนวทางหนึ่งที่จะส่งเสริมให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ มีการใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างถูกต้องเหมาะสม มีสื่อการเรียนการสอนที่เพียงพอและสามารถสนองต่อความต้องการของอาจารย์ผู้สอนและผู้เรียนได้ ผู้วิจัยซึ่งทำหน้าที่เป็นอาจารย์ผู้สอนในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร จึงตระหนักในความจำเป็นและสนใจที่จะศึกษาความต้องการในการใช้สื่อการเรียนการสอนของอาจารย์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร เพื่อนำผลการวิจัยมาปรับปรุงและใช้เป็นแนวทางในการจัดการและบริหารงานด้านสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้งาน ซึ่งจะทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายอันเป็นสิ่งสำคัญในการผลิตกำลังคนให้มีคุณภาพได้มาตรฐานตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานและสังคมต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1.1 วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร

2.1.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ

- 1) เพื่อศึกษาสภาพการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ ในด้าน ระดับการใช้สื่อการสอน และ วัตถุประสงค์การใช้สื่อการสอน
- 2) เพื่อศึกษาปัญหาการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ ในด้าน การเตรียมและ จัดหาการเลือกและการใช้ คุณภาพ ปริมาณของสื่อการสอนที่ใช้อยู่ และ การบริการเกี่ยวกับการใช้สื่อ

3) เพื่อศึกษาความต้องการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ ในด้าน ความต้องการด้านประเภทสื่อการสอน และ ความต้องการพัฒนาตนเองในการใช้สื่อการสอน

3. ขอบเขตการวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ

3.2 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นอาจารย์ที่ปฏิบัติหน้าที่ทำการสอนในจำนวน 245 คน ปี พ.ศ. 2556

3.3 ขอบข่ายสาระในการวิจัย

ขอบข่ายในการวิจัย ครอบคลุมเกี่ยวกับสภาพการใช้สื่อการสอน ในด้าน(1) ระดับการใช้สื่อการสอน และ (2) ขั้นตอนการใช้สื่อการสอน ปัญหาการใช้สื่อการสอน ในด้าน (1) การเตรียมและจัดหา (2) การเลือกและการใช้ (3) คุณภาพ ปริมาณของสื่อการสอนที่มีอยู่ และ (4) การบริการ ความต้องการใช้สื่อการสอน ในด้าน (1) ความต้องการด้านสื่อการสอน และ (2) ความต้องการด้านอื่นๆ ของอาจารย์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร

3.4 เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามซึ่งแบ่งเป็น 5 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของอาจารย์

ตอนที่ 2 สอบถามสภาพการใช้สื่อการสอนของอาจารย์

ตอนที่ 3 สอบถามปัญหาการใช้สื่อการสอนของอาจารย์

ตอนที่ 4 สอบถามความต้องการใช้สื่อการสอนของอาจารย์

ตอนที่ 5 สอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะการใช้สื่อการสอนของอาจารย์

3.5 ระยะเวลา/ช่วงเวลาที่ จะดำเนินการวิจัย

เดือน ตุลาคม – ธันวาคม 2556

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

4.1 สื่อการสอน หมายถึง สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ชุดการสอน สื่ออุปกรณ์ และ สื่อเทคนิคและวิธีการ ที่อาจารย์ผู้สอนสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร นำมาใช้เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดเนื้อหาสาระและประสบการณ์ไปสู่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์และตรงเป้าหมายที่ต้องการ

4.2 สภาพการใช้สื่อการสอน หมายถึง ระดับการใช้สื่อการสอน และขั้นตอนการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร

4.3 ปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอน หมายถึง ข้อขัดข้องหรืออุปสรรคในการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร ในด้าน (1) การเตรียมและจัดหา (2) การเลือกและการใช้ (3) คุณภาพ ปริมาณของสื่อการสอนที่มีอยู่ และ (4) การบริการ

4.4 ความต้องการใช้สื่อการสอน หมายถึง สิ่งที่เป็นความประสงค์ให้มีขึ้นหรือปรับปรุงสิ่งที่มีให้ดีขึ้นของอาจารย์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร เกี่ยวกับสื่อการสอน และด้านอื่นๆ

4.5 อาจารย์ หมายถึง ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้างชั่วคราวรายปีที่ทำหน้าที่ในการสอนอยู่ในวิทยาลัย สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2556

4.6 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร หมายถึง (สอศ.) หรือ "กรมอาชีวศึกษา" (เดิม) เป็นหนึ่งในห้าหน่วยงานหลักของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบกำกับดูแลงานการศึกษาในด้านการอาชีวศึกษา เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 ได้ข้อมูลเกี่ยวกับ สภาพ ปัญหา ความต้องการใช้สื่อการสอนของอาจารย์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับไปพัฒนาและปรับปรุงการใช้สื่อการเรียนการสอนของอาจารย์ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

5.2 ได้ข้อมูลในการจัดการและบริหารงานด้านสื่อการสอนของวิทยาลัยในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร เพื่อให้การใช้สอนของอาจารย์มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่ครอบคลุมเกี่ยวกับ (1) สื่อการเรียนการสอน (2) วิทยาลัย สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร และ (3) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. สื่อการสอน

การศึกษาวรรณกรรมเกี่ยวกับสื่อการสอน มีเนื้อหาครอบคลุม เกี่ยวกับ (1) ความหมายของสื่อการสอน (2) คุณค่าของสื่อการสอน (3) ความสำคัญของสื่อการสอน (4) ประโยชน์ของสื่อการสอน (5) ประเภทของสื่อการศึกษา (6) การเลือกและการใช้สื่อการสอน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ความหมายของสื่อการสอน

คำว่า สื่อ มีชื่อเรียกกันหลายลักษณะ ทั้งนี้เนื่องจากเครื่องมือและวัสดุต่างๆ ที่ใช้เป็นสื่อเหล่านี้ มิใช่เป็นที่รู้จักกันแต่เฉพาะในวงการศึกษานั้น แต่ในวงการอื่นๆ เช่น ทางธุรกิจ อุตสาหกรรม ทางทหาร ทางแพทย์ ก็นำเครื่องมือเหล่านี้ไปใช้เช่นเดียวกันและนอกจากนั้น รูปแบบและลักษณะของเครื่องมือและวัสดุที่ตนศึกษาเองก็มีหลายแบบหลายประเภท มีชื่อเรียกในหลายๆ รูปแบบ เช่น เรียกว่า สื่อ (Media) เรียกว่าโสตทัศนศึกษา (Audio –Visual Education) เทคโนโลยีการสอน (Instructional Education) เป็นต้น ถึงแม้ว่าจะมีชื่อเรียกไปต่างๆ กันมากมายหลายชื่อก็ตาม ชื่อที่กล่าวมาข้างต้นต่างก็หมายถึงสื่อการสอนเช่นเดียวกัน นักการศึกษาหลายๆ ท่านได้ให้ความหมายของสื่อการสอนไว้ดังนี้

พิมพ์พรรณ เทพสุมาธานนท์ (2531: 29) กล่าวว่าสื่อการสอนหมายถึงสิ่งต่างๆ ที่ใช้เป็นเครื่องมือหรือช่องทางสำหรับการสอนของครูกับผู้เรียน และทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์ หรือจุดมุ่งหมายที่ผู้สอนวางไว้เป็นอย่างดี

วาสนา ชาวหา (2533: 8) ได้ให้ความหมายว่า สิ่งต่าง ๆ ที่ผู้สอนและผู้เรียนนำมาใช้ในระบบการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สมบุรณ์ สงวนญาติ(2534: 43-44) กล่าวว่า สื่อการสอน หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ผู้สอนและผู้เรียนนำมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้กระบวนการเรียนรู้ดำเนินไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ วัสดุสิ่งของที่มีอยู่ในธรรมชาติหรือมนุษย์สร้างขึ้นมา รวมทั้งวิธีการสอนและกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ

ชลียา ลิ้มปิยากร (2536: 33) สื่อการเรียนการสอนหมายถึง ตัวกลางที่ใช้เพื่อถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ อาจจะถูกผู้สอนหรือแหล่งอื่นๆ ไปยังผู้เรียนนั่นเอง แหล่งความรู้อื่นๆ อาจหมายถึงวิทยากร หรือบุคคลากรในชุมชนผู้ทรงความรู้ในด้านนั้นๆ

จินตนา ไบกาชุยี (2539: 11) สื่อการสอน หมายถึง วัสดุหรือเครื่องมือที่จัดทำขึ้นซึ่งมีข้อมูลเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ต่อประสบการณ์หรือการเรียน สำหรับนำไปใช้ในกระบวนการเรียนการสอนของครูและนักเรียนให้เป็นไปตามหลักสูตรกำหนด สื่อการเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่ง ที่ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหา เกิดทักษะกระบวนการ และความรู้สึกรีกคิดต่างๆ อันจะนำไปสู่จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ฐาปณีย์ ธรรมเมธา (2539: 5) ให้ความหมายของสื่อ (medium) ว่าหมายถึงพาหะหรือตัวกลางในการนำพา ถ่ายเท หรือถ่ายทอดสิ่งต่างๆ เมื่อนำสื่อมาใช้ถ่ายทอดความรู้ในการจัดการศึกษา จึงเรียกว่า “สื่อการศึกษา (educational media)” หรือ “สื่อการเรียน (instruction media)” หรือ “สื่อการเรียนการสอน”

กิดานันท์ มลิทอง (2543: 89) สื่อการสอนหมายถึง สื่อชนิดใดก็ตามไม่ว่าจะเป็นเทป บันทึกลเสียง สไลด์ วิทยุโทรทัศน์ วิทยุทัศน์ แผนภูมิ ภาพนิ่ง ซึ่งบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน สิ่งเหล่านี้เป็นวัสดุอุปกรณ์ทางกายภาพที่นำมาใช้ในเทคโนโลยีการศึกษาเป็นสิ่งที่ใช้เป็นเครื่องมือหรือช่องทาง สำหรับทำให้การสอนของผู้สอนส่งไปถึงผู้เรียนทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่ผู้สอนวางไว้ได้เป็นอย่างดี

จริยา เหนียนเฉลย (2546: 14) สื่อการสอน หมายถึง การนำสื่อการสอนมาใช้ในการเรียนการสอนโดยตรงซึ่งหมายถึง การนำวัสดุ เครื่องมือ และวิธีการมาเป็นสะพานเชื่อมโยงความรู้เนื้อหาไปยังผู้เรียนได้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในสิ่งที่ถ่ายทอดซึ่งกันและกัน ได้ผลตรงตามจุดมุ่งหมาย

กอบกุล สรรพกิจจางง (2546: 23) สื่อการสอน หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการ ซึ่งถูกนำมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อเป็นตัวกลางในการนำส่งหรือถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และเจตคติจากผู้สอนหรือแหล่งความรู้ไปยังผู้เรียน ช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างสะดวกและมีประสิทธิภาพ และทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนที่ตั้งไว้

น้องนุช บุญชื่น (2546: 10) กล่าวว่า สื่อการสอน หมายถึง สิ่งใดๆ ก็ตามที่มาช่วยสนับสนุนการเรียนการสอนโดยให้ผู้สอนได้ถ่ายทอดเนื้อหา ความรู้ไปสู่ผู้เรียนได้ตรงตามเป้าหมาย

วัตถุประสงค์ รวมทั้งมีประสิทธิภาพทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เข้าใจในเนื้อหาความรู้ที่ครูผู้สอนถ่ายทอดให้ครบถ้วน

วรวิทย์ นิเทศศิลป์ (2551: 12) ให้ความหมายของคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับสื่อการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. สื่อ (media) หมายถึง เครื่องมือที่ช่วยเป็นทางให้สารอาศัยผ่านหรือหมายถึงวัตถุที่นำสารไปผ่านเครื่องมืออื่น เช่นฟิล์มภาพยนตร์ แต่ไม่ใช่สาร
2. สื่อการสอน (instruction media) หมายถึงวัสดุหรืออุปกรณ์ หรืออาจจะเป็นวิธีการที่เป็นตัวกลางถ่ายทอดในการสื่อความหมายเพื่อให้รับรู้ทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความเข้าใจที่ตรงกัน
3. สื่อการเรียนการสอน หมายถึง ผู้สอนนำเอาวัสดุอุปกรณ์มาผลิตคิดค้น ดัดแปลงบรรจุสาระข้อมูลของเนื้อหาตามรายวิชาที่สอน และนำไปใช้ประกอบการสอน มีการคิดวิธีการต่างๆ และนอกจากนั้นผู้เรียนคนใดที่ต้องการทบทวนหรือเรียนรู้เพิ่มเติมหรือเรียนไม่ทันก็สามารถขอกลับมาไปเรียนรู้ตามลำพังเป็นรายบุคคล โดยไม่มีการจำกัดทั้งด้านเวลา สถานที่และจำนวนครั้ง
4. สื่อการเรียนรู้ หรือสื่อการเรียนการสอน หมายถึง กิจกรรมทางการศึกษาที่มีความสำคัญยิ่งต่อการเรียนรู้จากอดีตสู่ปัจจุบัน เพราะเป็นผู้ช่วยครู ช่วยให้ภาระงานลดน้อยและสอนน้อยลง แต่ผู้เรียนได้รู้กว้างขวางขึ้น

โดยสรุป สื่อการสอน หมายถึง วัสดุ เครื่องมือและเทคนิควิธีการที่ผู้สอนนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 คุณค่าของสื่อการสอน

สื่อการสอนจัดเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญและเป็นสิ่งจำเป็นอย่างหนึ่งในระบบการเรียนการสอนหรือระบบการศึกษา เมื่อพิจารณาถึงประโยชน์หรือคุณค่าของสื่อการสอนในระบบการเรียนการสอน ได้มีนักการศึกษาหลายท่านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวไว้หลากหลาย ที่มีคุณค่าต่อผู้เรียน และ คุณค่าที่มีต่อผู้สอน ดังนี้

กฤษมันต์ (2536: 61) กล่าวถึงคุณค่าของสื่อการศึกษาดังนี้

1. สื่อช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว แม้จะเป็นเนื้อหาที่ซับซ้อน
2. สื่อช่วยเร้าความสนใจ โดยเฉพาะในชั้นเด็กเล็ก แต่สามารถใช้เป็นเครื่องกระตุ้นความสนใจได้ดีในผู้ใหญ่อีกด้วย
3. สื่อช่วยสร้างความเข้าใจตรงกัน ขจัดความสับสนผู้เรียนที่มีภูมิหลังต่างกัน
4. สื่อประเภทกิจกรรมจะช่วยส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู และนักเรียนกับนักเรียน

5. สื่อสามารถส่งเสริมให้แต่ละบุคคลสามารถเรียนรู้ได้ตามความสนใจ ความสามารถ และความต้องการของตนเอง
6. เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถค้นคว้าหรือศึกษาในสิ่งที่ต้องการ ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์
7. สื่อได้มีการทดสอบแล้ว สามารถใช้แทนการสอนของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งเป็นการลดกิจกรรมด้านการสอนของครูลงทำให้ครูมีเวลาจัดกิจกรรมด้านอื่นๆ
8. สื่อสร้างความมั่นใจให้ผู้สอน ทำให้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนมีบรรยากาศในการเรียนการสอนที่น่าสนใจ
9. สื่อทำให้การสอนทันสมัยอยู่เสมอ การใช้เทคโนโลยีตลอดจนผลิตสื่อใหม่ๆ ทำให้การเรียนการสอนน่าสนใจยิ่งขึ้น

ชลिया ลิมปิยากร (2536: 41) กล่าวถึงคุณค่าสื่อการเรียนการสอนดังต่อไปนี้

1. ดึงดูดความสนใจ ดังตัวอย่างการใช้วัสดุกราฟิกที่มีสีสันน่าสนใจ การใช้ภาพยนตร์ที่ถ่ายด้วยเทคนิคพิเศษ เช่น การถ่ายภาพช้า เพื่อให้เห็นอริยาบถต่างๆ อย่างช้าๆ และชัดๆ
2. เป็นรูปธรรมเป็นจริงเป็นจัง เห็นภาพพจน์ต่างๆ ได้ง่าย เช่น การหุ่นจำลองเพื่อแสดงการทำงานของเครื่องจักร การสาธิตวิธีการย้อมสีผ้า เป็นต้น
3. นำเหตุการณ์ที่อยู่ไกลมาศึกษาในชั้นเรียนได้ เช่น การใช้ภาพ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ สไลด์ เป็นต้น
4. ให้ประสบการณ์ที่ตื่นตาตื่นใจ เช่น การทดลองทางวิทยาศาสตร์ การใช้เทปบันทึกภาพสอนเรื่องการเล่นกีฬา เป็นต้น
5. ใช้เพื่อเรียนซ่อมเสริม หมายถึง การศึกษาสื่อซ้ำเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น การใช้สื่อเพื่อศึกษาเป็นรายบุคคล หลังจากที่ได้ศึกษาพร้อมกันในกลุ่มใหญ่แล้ว อาจจะเป็นวิทยุ สไลด์ เทปบันทึกภาพ เป็นต้น
6. ทำให้เก็บและสะสมประสบการณ์ไว้ได้นาน เช่น ด้วยการทดลองปฏิบัติการด้วยตนเองในห้องปฏิบัติการ หรือการศึกษานอกสถานที่ในกรณีที่ไม่สามารถจัดประสบการณ์นั้นๆ ในโรงเรียนได้ หรือการจำลองสถานการณ์ด้วยการแสดงบทบาทสมมุติ เพื่อสอนเรื่องวินัยหน้าที่รับผิดชอบ
7. ใช้สอนข้อเท็จจริง ความเป็นเหตุเป็นผล เช่น การทดลองทางวิทยาศาสตร์ ดาราศาสตร์ เป็นต้น
8. ประหยัดเวลาลดคำบรรยาย เช่น การสอนเรื่อง สฟิงค์ ให้กับนักเรียนไทย การใช้ภาพจะช่วยสื่อความหมายได้ตรง ชัดเจน ไม่ผิดเพี้ยน และลดคำบรรยายได้มาก

9. ใช้สำหรับการสอนวิชาทักษะ เช่น การใช้ฟิล์มลูปหรือเทปบันทึกภาพสอนทักษะทางกีฬาเพื่อให้เห็นภาพการเคลื่อนไหว แต่ในขณะที่เดียวกันก็สามารถหยุดภาพใหนึ่งเมื่อต้องการศึกษาให้ชัดๆ ได้ หรือการใช้หุ่นจำลองแบบทำงานได้ เพื่อสอนวิชาเกี่ยวกับเครื่องยนต์กลไกต่างๆ ที่ค่อนข้างซับซ้อน เป็นต้น

10. ช่วยจูงใจปลูกฝังทัศนคติ และความเชื่อได้ดี เช่น การใช้สถานการณ์จำลองสอนจริยธรรมการใช้ภาพโฆษณาเพื่อจูงใจและคล้อยตาม เป็นต้น

11. ช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น การใช้แผ่นป้ายไฟฟ้า แผ่นป้ายผ้าสำลี เป็นต้น

12. สื่อบางอย่างช่วยให้ผู้เรียนได้ตรวจสอบผลการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว เช่น บทเรียนโปรแกรม เป็นต้น

กิดานันท์ มลิทอง (2543: 98) กล่าวถึงคุณค่าของสื่อการสอนว่าสามารถใช้ประโยชน์ได้ทั้งผู้เรียนและผู้สอน ดังนี้

1. สื่อกับผู้เรียน

1.1 เป็นสื่อที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพเพราะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเนื้อหาบทเรียนที่ยุกยากซับซ้อนได้ง่ายขึ้นในระยะเวลาอันสั้นและช่วยให้เกิดความคิดรวบยอด

1.2 สื่อจะช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน ทำให้เกิดความสุขและไม่เบื่อหน่ายการเรียน

1.3 การใช้สื่อจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจตรงกันและเกิดประสบการณ์ร่วมกันในวิชาที่เรียน

1.4 ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น ทำให้เกิดมนุษยสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้เรียนด้วยกันเองกับผู้สอนด้วย

1.5 ช่วยสร้างเสริมลักษณะที่ดีในการศึกษาหาความรู้ ช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์จากการใช้สื่อ

1.6 ช่วยแก้ปัญหาเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยการจัดให้มีสื่อในการศึกษาเป็นรายบุคคล

2. สื่อกับผู้สอน

2.1 การใช้สื่ออุปกรณ์ต่างๆ ประกอบการเรียนการสอน เป็นการช่วยให้บรรยากาศในการสอนน่าสนใจยิ่งขึ้น ทำให้ผู้สอนมีความสุขสนานในการสอนมากกว่าวิธีการที่เคยใช้การบรรยายแต่เพียงอย่างเดียว

2.2. สื่อจะช่วยแบ่งเบาภาระของผู้สอนในด้านการเตรียมเนื้อหาเพราะบางครั้งอาจให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาจากสื่อตัวเอง

2.3 เป็นการกระตุ้นให้ผู้สอนตื่นตัวอยู่เสมอในการเตรียมและผลิตวัสดุใหม่ๆ เพื่อใช้เป็นสื่อการสอน ตลอดจนคิดค้นเทคนิควิธีการต่างๆ เพื่อให้การเรียนรู้น่าสนใจยิ่งขึ้น

กอบกุล สรรพกิจจาง (2546: 20) กล่าวว่า สื่อ การสอนมีคุณค่าต่อระบบการเรียนการสอนหรือการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ในหลายประการด้วยกัน ซึ่งการพิจารณาคุณค่าของสื่อการสอนอาจทำได้โดยการพิจารณาถึงคุณค่าที่เกิดขึ้นต่อผู้เรียน และผู้สอน ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความสำคัญและมีบทบาทมากในกระบวนการเรียนการสอน ประเด็นสำคัญของคุณค่าของสื่อการสอน คือ สื่อการสอนช่วยอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จรรยา เหนียนเฉลย (2546: 17) กล่าวถึงคุณค่าของสื่อการสอนดังนี้

1. ช่วยให้คุณภาพการเรียนรู้ดีขึ้น เพราะผู้เรียนเกิดความเข้าใจเป็นรูปธรรมชัดเจน
2. ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ได้ในปริมาณมากขึ้น ในเวลาที่กำหนดไว้
3. ช่วยให้ผู้เรียนสนใจ และมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกระบวนการเรียนการสอน
4. ช่วยให้ผู้เรียนสร้างความประทับใจและการเรียนรู้ที่มีความคงทน
5. ช่วยส่งเสริมการคิดและการแก้ปัญหาในกระบวนการเรียนการสอน
6. ช่วยให้ผู้เรียนสามารถรู้ในสิ่งที่เรียนรู้ในสิ่งที่เรียนได้ลำบากเพราะทำสิ่งที่ซับซ้อนให้

ง่ายขึ้น

7. ทำสิ่งที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น
8. ทำสิ่งที่เคลื่อนไหวเร็วให้ดูช้าลง
9. ทำสิ่งที่เคลื่อนไหวหรือเปลี่ยนแปลงช้าให้ดูเร็วขึ้น
10. ทำสิ่งที่ใหญ่มากให้ย่อขนาดลง
11. ทำสิ่งที่เล็กให้ขยายขนาดใหญ่ขึ้น
12. นำอดีตมาให้ศึกษาได้
13. นำสิ่งที่อยู่ไกลหรือลึกลับมาให้ศึกษาได้

นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการได้กล่าวถึงคุณค่าของสื่อการสอนคือมี คุณค่าทางวิชาการ คุณค่าทางด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ และคุณค่าทางด้านเศรษฐกิจทางการศึกษา

(กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ 2545: 63)

1. คุณค่าทางวิชาการ ทำให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ตรงและเรียนได้ดีกว่าที่ไม่มี เป็นสื่อการเรียนรู้ ลักษณะที่เป็นรูปธรรมของสื่อการเรียนรู้ ช่วยทำให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายของสิ่งต่าง ๆ ได้กว้างขวางและเป็นแนวทางให้เข้าใจสิ่งอื่น ๆ ดียิ่งขึ้น และส่งเสริมด้านความคิดและการแก้ปัญหา

สื่อการเรียนรู้ให้ประสบการณ์ที่เป็นจริงแก่ผู้เรียนรู้อย่างถูกต้อง ทั้งยังช่วยให้ผู้เรียนจดจำเรื่องราวต่าง ๆ ได้มากและจำได้นาน สื่อการเรียนรู้บางชนิด เช่น ภาพยนตร์ ภาพนิ่ง จะช่วยเร่งทักษะในการเรียนรู้

2. คุณค่าทางด้านจิตวิทยาการเรียนรู้

2.1 สื่อการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและต้องการเรียนในสิ่งต่าง ๆ

2.2 สื่อการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอดอย่างเดียวกัน มีเจตคติที่ดี

สำหรับผู้เรียน

2.3 สื่อการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนเกิดความพอใจและยั่วยุ ให้กระทำกิจกรรมด้วย

ตนเอง

3. คุณค่าทางด้านเศรษฐกิจทางการศึกษา

3.1 สื่อการเรียนรู้ช่วยให้ผู้ที่เรียนซ้ำเรียนได้เร็วขึ้น ส่วนผู้ที่ฉลาดก็จะเรียนได้มากขึ้นไปอีกการสอนโดยการอธิบายเพียงอย่างเดียวเป็นการสิ้นเปลืองเวลา และผู้เรียนลืมได้ง่าย แต่ถ้าใช้สื่อการสอนจะช่วยขจัดความสิ้นเปลืองนี้ และยังช่วยให้ครูสอนได้ดีขึ้น

3.2 สื่อการสอนช่วยประหยัดค่าพูดและเวลาของครู และยังช่วยประหยัดเวลาของผู้เรียน ทำให้มีเวลาเหลือสำหรับศึกษาบทเรียนอื่นต่อไป

3.3 สื่อการเรียนรู้จะมีประโยชน์และคุณค่าก็ต่อเมื่อผู้สอนได้นำไปใช้อย่างเหมาะสมและถูกวิธี ดังนั้นก่อนที่จะใช้สื่อการเรียนรู้ ผู้สอนควรศึกษาถึงลักษณะและวิธีใช้พร้อมคุณสมบัติ ข้อดี ข้อเสีย ตลอดจนขั้นตอนการผลิตความเหมาะสมของสภาพการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดคุณค่าและประโยชน์สูงสุด สื่อการเรียนรู้ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ให้สูงขึ้นในด้านปริมาณ ช่วยประหยัดเวลาของผู้สอนในด้านการเตรียมเนื้อหาทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอดอย่างเดียวกันและจดจำเรื่องราวได้รวดเร็ว และจำได้นานขจัดปัญหาเรื่องสถานที่ ระยะทาง แก้ปัญหาความแตกต่างระหว่าง บุคคล สร้างบรรยากาศ สร้างความมั่นใจในการสอนแก่ผู้สอน ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ และความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนและผู้สอน

1.3 ความสำคัญของสื่อการสอน

สื่อการสอนสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้เรียนและผู้สอน สื่อการสอนที่ดีสามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาบทเรียนได้รวดเร็ว ตลอดจนสื่อการสอนบางชนิดสามารถทดแทนการสอนของผู้สอนได้ จึงนับว่าสื่อการสอนเข้ามามีบทบาทอย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนการสอน โดยมีผู้กล่าวถึงความสำคัญของสื่อการสอน สามารถสรุปได้ดังนี้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523: 113) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสื่อว่า ในฐานะที่เป็นตัวกลางที่จะช่วยในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ดังนี้

1. การเพิ่มจำนวนนักเรียน สื่อการสอนมีความสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการสอนเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน

2. สื่อการสอนช่วยแก้ปัญหาพื้นฐาน หรือภูมิหลังของนักเรียนที่แตกต่างกัน
 3. สื่อการสอนช่วยทำให้ครูสอนได้ดีขึ้น และช่วยให้การสอนของครูบรรลุเป้าหมาย
 4. สื่อการสอนสำเร็จรูปช่วยให้นักเรียนที่อยู่ในสภาพเสียเปรียบหรือผู้ยากไร้สามารถเรียนได้ทัดเทียมผู้ที่มีฐานะดีกว่า

สุนันท์ สังข์อ่อง (2526: 15) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสื่อการสอนว่า สื่อเป็นส่วนหนึ่งในขบวนการสอน ทั้งนี้เพราะการสอนมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในหลาย ๆ ด้านด้วยกันดังนี้

1. สื่อการสอนช่วยครูในการเพิ่มพูนประสบการณ์ความรู้แก่นักเรียน
 2. สื่อการสอนช่วยให้ครูจัดประสบการณ์ให้นักเรียนได้หลายรูปแบบ เช่น การใช้ฟิล์มภาพยนตร์ การใช้บทเรียนวิทยุ การใช้สไลด์ เป็นต้น
 3. สื่อการสอนช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการตอบสนองตามที่คาดหวังจะให้เกิดในตัวนักเรียนได้
 4. สื่อการสอนช่วยครูในการส่งเสริมให้นักเรียนทำกิจกรรมหลายรูปแบบ เช่น ใช้ภาพยนตร์เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอภิปราย ใช้ชุดการสอนเพื่อให้นักเรียนทำกิจกรรมเป็นรายบุคคล เป็นต้น
 5. สื่อการสอนช่วยครูในการสอนสิ่งที่ไม่อาจนำมาให้นักเรียนดูได้โดยตรง เช่น สไลด์แสดงส่วนประกอบของอะตอม หรือการ์ตูนแสดงเรื่องราวการเดินทางไปโลกพระจันทร์ เป็นต้น
 6. สื่อการสอนช่วยครูในการเกิดการสื่อความหมายกับนักเรียน
 7. สื่อการสอนช่วยครูในการวินิจฉัยหรือซ่อมเสริมให้นักเรียนได้
- วรวิทย์ นิเทศศิลป์ (2551: 19-20) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของสื่อการสอนไว้ดังนี้

1. สามารถส่งเสริมให้บรรยากาศในการเรียนการสอนดียิ่งขึ้น ทำให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้อุทิศเวลา ทุกเวลา ทุกสถานที่ และไม่จำกัดคนสอน
2. ตอบสนองความต้องการได้เป็นอย่างดีกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้พิการทางร่างกายได้โอกาสที่ดีขึ้น มีทางเลือกทั้งในระบบ นอกกระบบ และอิสระตามต้องการ
3. การบริหารจัดการทางการศึกษามีบทบาทที่ดียิ่งขึ้น พาไปสู่ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทางการศึกษา มีทิศทางและนโยบายที่จะพัฒนาให้เจริญรุ่งเรืองให้ทัดเทียมต่อนานาชาติ
4. ผลักดันและส่งเสริมให้เด็กไทยมีพัฒนาการทั้งทางร่างกายและสติปัญญา เกิดความองงามทางความคิด มีเหตุ มีผล ในการดำเนินชีวิต เกิดการรับรู้ เข้าใจบทบาทชีวิตของตนเองมากขึ้น เกิดการจัดการศึกษาที่แข็งแกร่งของผู้บริหารการศึกษา

5. เกิดความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วด้านไอทีจากการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและรับข่าวสารสนเทศอย่างรวดเร็วไม่ว่าอยู่มุมใดของโลกเพราะใช้สื่อไร้พรมแดน
6. สามารถส่งเสริมความเข้าใจอันดี และสร้างความเห็นอกเห็นใจระหว่างนักเรียนในชั้นได้
7. ทำให้ผู้เรียนสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมตามที่ประสงค์ได้
8. ทำให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของเนื้อหาวิชาที่เรียนตรงกับความต้องการเป็นผลทำให้เพิ่มแรงจูงใจให้เกิดการเรียนรู้ยิ่งขึ้น
9. ให้ประสบการณ์ในการเรียนรู้แปลกใหม่ ๆ หลายด้านแก่ผู้เรียน
10. ทำให้การเรียนรู้มีความหมาย ทำให้ผู้เรียนที่มีระดับสติปัญญาแตกต่างกันมากเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียนเช่นเดียวกัน
11. เราใจให้ผู้เรียนนำเอาความรู้ที่ได้เรียนไปใช้อย่างมีความหมาย
12. ทำให้ผู้เรียนมีปฏิริยาสะท้อนกลับ ซึ่งช่วยให้ทราบว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เพียงใด
13. ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่สมบูรณ์ ที่ถูกต้องและมีความหมาย
14. ช่วยขยายเพิ่มพูนขอบเขตของประสบการณ์ของผู้เรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้นและช่วยให้จดจำได้เร็วและแม่นยำขึ้น โดยไม่ต้องอาศัยคำอธิบาย

โดยสรุป สื่อการสอนเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึกและเพิ่มพูนทักษะประสบการณ์ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการตอบสนองความต้องการได้เป็นอย่างดีกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้พิการทางร่างกายได้โอกาสที่ดีขึ้น มีทางเลือกทั้งในระบบนอกระบบ และอิสระตามต้องการสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนดียิ่งขึ้น ส่งเสริมให้เด็กไทยพัฒนาทั้งร่างกายและสติปัญญา เกิดความงอกงามทางความคิด มีเหตุมีผลในการดำเนินชีวิต เกิดการรับข่าวสารสนเทศอย่างรวดเร็วไม่ว่าอยู่มุมใดของโลก เพราะใช้สื่อไร้พรมแดน

1.4 ประโยชน์ของสื่อการสอน

จากการศึกษาของ วรวิทย์ นิเทศศิลป์ (2551: 18) ที่กล่าวได้ว่า สื่อต่างๆ ที่สถานศึกษาจัดทำหรือจัดหามาให้ เพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ต้องเชื่อมั่นได้ว่าให้สาระการเรียนรู้ที่ถูกต้อง มีความหมายและเกี่ยวพันกับการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์และมีคุณค่า จะเห็นได้ว่าสื่อการเรียนรู้อันเป็นสิ่งจำเป็นและมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้มีผู้กล่าวถึงคุณค่าและประโยชน์พอสรุปได้ดังนี้

ธูปานีย์ ธรรมเมธา (2541: 47) กล่าวถึง ประโยชน์ของสื่อการสอนกับผู้สอนและผู้เรียน ดังนี้

1. ประโยชน์ของสื่อต่อผู้สอน

ช่วยแบ่งเบาภาระของผู้สอนในด้านการเตรียมการสอน หรือเนื้อหาการสอน โดยจัดให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาจากสื่อการสอน เช่น ใช้บทเรียนโปรแกรมชุดการสอนการใช้สื่อการสอนเป็นการช่วยสร้างบรรยากาศในการสอนให้น่าสนใจแทนที่จะฟังผู้สอนบรรยายอย่างเดียว ผู้เรียนจะได้เห็นผู้สอนใช้สื่อประกอบการบรรยายทำให้เนื้อหานั้นน่าสนมากขึ้นด้วยสื่อช่วยสร้างความมั่นใจในการสอนของผู้สอนให้มากขึ้นด้วย เช่น กรณีผู้สอนจำเนื้อหา หรือลำดับการสอนไม่ได้ ผู้สอนอาจดูได้จากสื่อที่เตรียมมา กรณีผู้สอนพูด ไม่เก่ง หรือผู้สอนเป็นครูอาจารย์ใหม่ สื่อการสอนช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้สอน

2. ประโยชน์ของสื่อต่อผู้เรียน

สื่อการสอนช่วยกระตุ้นและเร้าความสนใจให้กับผู้เรียน ทำให้เกิดความสนุกสนานและไม่น่าเบื่อต่อการเรียนสื่อการสอนช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหา บทเรียนที่ยุ่งยากซับซ้อนได้ง่าย และรวดเร็วขึ้น ตลอดจนช่วยสร้างความคิดรวบยอดในเรื่องนั้นอย่างรวดเร็วและถูกต้องช่วยแก้ปัญหาเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล ในแง่ความสนใจระดับสติปัญญา และศักยภาพแห่งความคิดสร้างสรรค์ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ และความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนและผู้สอนสื่อช่วยดึงประสบการณ์นอกห้องเรียนที่อยู่ไกล มีข้อจำกัดเรื่อง เวลา ระยะทางและสถานที่มาสู่ห้องเรียนได้

โดยสรุป ประโยชน์ของสื่อการสอนกับผู้สอนและผู้เรียน เป็นการช่วยแบ่งเบาภาระของผู้สอนในด้านการสอน และเนื้อหาการสอน ส่วนผู้ในด้านผู้เรียนเป็นการกระตุ้นและเร้าความสนใจให้กับผู้เรียนให้เกิดความสนุกสนานและไม่น่าเบื่อ

1.5 ประเภทของสื่อการศึกษา

สื่อการศึกษาแบ่งได้เป็นหลายรูปแบบตามการใช้งาน เช่น สื่อการศึกษาประเภทวัสดุ สิ้นเปลือง ประเภทเครื่องมืออุปกรณ์ และประเภทวิธีการ ซึ่ง ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2532: 36) แบ่งประเภทของสื่อการเรียนรู้ไว้ 3 ประเภท คือวัสดุ อุปกรณ์ กระบวนการและวิธีการสรุปได้ดังนี้

1. สื่อวัสดุ (software) คือตัวอุ้มความรู้ เช่นแผ่นภาพโปรงใส फिल्मถ่ายภาพ บัตรคำ แผ่นที่ ชาร์ต โปสเตอร์
2. สื่ออุปกรณ์ (hardware) คือช่องทางผ่านของตัวอุ้มความรู้ เช่นเครื่องฉาย เครื่องเสียง คอมพิวเตอร์ ดาวเทียม
3. วิธีการ (technique) คือขั้นตอนในกระบวนการของการนำเสนอเนื้อหาโดยอาศัยกิจกรรมหลากหลาย เช่น สถานการณ์จำลอง การเรียนรู้นอกสถานที่ การสาธิต การจัดป้ายนิเทศ และนิทรรศการ

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2543: 32-35) ได้อธิบายถึงสื่อการสอนที่พึงมีไว้ในศูนย์บริการ
สื่อการสอนของโรงเรียน ควรมีดังต่อไปนี้

1. วัสดุสิ่งพิมพ์ (Printed Materials) ได้แก่
 - 1.1 หนังสือ แบบเรียน
 - 1.2 หนังสืออ่านประกอบ แบบเรียนโปรแกรม(ถ้ามี)
 - 1.3 หนังสืออ้างอิง
 - 1.4 คู่มือหลักสูตร คู่มือนักเรียน คู่มือครู ฯลฯ
 - 1.5 คู่มือโรงเรียน
 - 1.6 นิตยสาร หนังสือพิมพ์
 - 1.7 จุลสาร วารสาร
2. โสตวัสดุ (Audio Materials)
 - 2.1 เทปบันทึกเสียง
 - 2.2 แผ่นเสียง
3. วัสดุกราฟิกและวัสดุจากการถ่ายภาพ (Graphic and Photographic Materials)
 - 3.1 แผนที่ ลูกโลก
 - 3.2 ภาพเขียนต่าง ๆ
 - 3.3 ภาพถ่าย รูปภาพ
 - 3.4 फिल्मสตริป สไลด์
 - 3.5 ภาพยนตร์การศึกษา 8 และ 16 มิลลิเมตร
 - 3.6 ภาพโปร่งใส
4. วัสดุอื่น ๆ
 - 4.1 อุปกรณ์การสอนแบบชุดหรือสื่อประสม (Multimedia)
 - 4.2 ของตัวอย่าง ของจริง หรือวัสดุ 3 มิติ
 - 4.3 เอกสารแหล่งวัสดุและแหล่งความรู้
 - 4.4 หุ่นจำลอง
 - 4.5 นิทรรศการและการแสดง
 - 4.6 อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์
 - 4.7 เทปโทรทัศน์

นอกจากนี้ศูนย์บริการควรเตรียมวัสดุที่ยังไม่ได้บรรจุเนื้อหาไว้เพื่อให้บริการด้วย เช่น
กระดาษ สี ฟิล์มถ่ายรูป และภาพยนตร์ กระดาษถ่ายเอกสาร กาวยาง และเครื่องมือด้าน กราฟิก
 เป็นต้น

จากวัสดุอุปกรณ์ต่างๆที่พืงมีในศูนย์บริการสื่อการสอนระดับโรงเรียนดังกล่าวมาข้างต้น ศูนย์บริการสื่อการสอนของโรงเรียนควรมีเครื่องมือต่างๆไว้บริการและเก็บบำรุงรักษาการให้บริการเครื่องมืออาจทำได้ 3 ลักษณะ คือ

1. ให้บริการยืมไปใช้ประกอบการสอนในแต่ละชั่วโมง
2. ให้บริการในบริเวณของศูนย์
3. ให้บริการแบบระยะยาว โดยให้ยืมไว้ประจำในหมวดวิชาต่าง ๆ ถ้าหมวดวิชานั้นมีความจำเป็นต้องใช้เครื่องมือที่ติดต่อกันตลอดทั้งภาคเรียน การให้บริการเครื่องมือนี้ถือว่าหน้าที่การจัดบริการ การเก็บรักษา และซ่อมบำรุงนั้นเป็นหน้าที่ของศูนย์บริการ ทั้งนี้เพราะเครื่องมือแต่ละชนิดอาจจะมีอยู่เพียงอย่างละ 1 หรือ 2 เครื่อง ควรใช้หมุนเวียนกันในโรงเรียนดีกว่าที่จะให้แต่ละหมวดวิชาเก็บไว้ใช้แต่เพียงเฉพาะในหมวดวิชาของตนเท่านั้น และอีกประการหนึ่งในศูนย์บริการย่อมมีเจ้าหน้าที่ที่มีความชำนาญงานด้านนี้โดยเฉพาะคอยให้การดูแลรักษาและบริการ

เครื่องมือโสตทัศนะต่าง ๆ ที่พืงมีในศูนย์บริการสื่อการสอนระดับโรงเรียน มีดังนี้

1. เครื่องฉาย (Projectors)
 - 1.1 เครื่องฉายภาพยนตร์ 8 และ 16 มิลลิเมตร
 - 1.2 เครื่องฉายฟิล์มแบบตลับ (Filmloop)
 - 1.3 เครื่องฉายสไลด์
 - 1.4 เครื่องฉายฟิล์มสตริป
 - 1.5 เครื่องฉายสไลด์ฟิล์มสตริป
 - 1.6 เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ
 - 1.7 เครื่องฉายภาพทึบแสง
 - 1.8 เครื่องดูฟิล์มสตริป(Filmstrip Viewers)
 - 1.9 เครื่องดูสไลด์ (Slide Viewers)
 - 1.10 เครื่องฉายไมโคร (Microprojectors)
 - 1.11 เครื่องอ่านไมโครฟิล์ม
2. เครื่องเสียงและโทรทัศน์ (Audio – Television)
 - 2.1 เครื่องเล่นแผ่นเสียง
 - 2.2 เครื่องเทปบันทึกเสียงแบบม้วนและแบบตลับ
 - 2.3 เครื่องขยายเสียง
 - 2.4 ไมโครโฟน ลำโพง มิกเซอร์(Mixers) และอุปกรณ์
 - 2.5 เครื่องรับวิทยุ
 - 2.6 เครื่องรับโทรทัศน์

- 2.7 เครื่องเทปโทรทัศน์
- 2.8 เครื่องขยายภาพโทรทัศน์(Image – Magnifier Television Units)
- 2.9 ตู้ฟัง (Listening Station)
- 2.10 อุปกรณ์อำนวยความสะดวกในกาใช้โทรทัศน์วงจรปิด
3. เครื่องมือถ่ายภาพ
 - 3.1 กล้องถ่ายภาพนิ่ง (แบบ 35 มิลลิเมตร และ 4x5 นิ้ว)
 - 3.2 กล้องถ่ายภาพยนตร์ (แบบ 8 หรือ 16 มิลลิเมตร)
 - 3.3 เครื่องมือห้องมืด (Darkroom Equipment)
 - 3.4 เครื่องถ่ายกอปี้รูป (Photocopier)
 - 3.5 สามขา (Tripods)
 - 3.6 ไฟถ่ายรูป
4. เครื่องมือกราฟิก
 - 4.1 เครื่องประดิษฐ์ตัวอักษร
 - 4.2 เครื่องอัดแห้ง (Dry – Mount Presses)
 - 4.3 เครื่องพิมพ์ดีดพิเศษ
 - 4.4 เครื่องตัดกระดาษ
 - 4.5 เครื่องเขียนต่าง ๆ
 - 4.6 เครื่องถ่ายเอกสาร
 - 4.7 เครื่องถ่ายภาพโปร่งใส
 - 4.8 เครื่องโรเนียว
5. อื่น ๆ
 - 5.1 จอฉาย
 - 5.2 ป้ายนิเทศ แผ่นป้ายผ้าสำลี กระเป๋าผนัง แผ่นป้ายแม่เหล็ก และอื่น ๆ
 - 5.3 เครื่องเย็บกระดาษ
 - 5.4 ขาดังแผนที แผนภูมิ
 - 5.5 เครื่องสอน
 - 5.6 รถเข็น

การให้บริการเครื่องมือโสตทัศนศึกษา จำเป็นอย่างยิ่งที่ศูนย์บริการจะต้องมีอะไหล่ต่าง ๆ ของเครื่องมือเหล่านี้ไว้ เพื่อจะได้จัดเปลี่ยน ซ่อมบำรุง ได้ทันเวลาที่เมื่อเครื่องมือบกพร่องหรือชำรุด อะไหล่ต่าง ๆ ที่ควรมีได้แก่

1. ชุดเครื่องมือซ่อมสร้างเกี่ยวกับฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์
2. สายพานเครื่องฉาย หลอดฉาย หลอด Exiter รีลเปล่า เครื่องตัดต่อฟิล์ม น้ำมันหล่อลื่น
3. สายพานเทป หัวเทป เครื่องทำลายอำนาจแม่เหล็กของหัวเทป (Demagnetized Tape Head) น้ำยาล้างหัวเทป เครื่องตัดต่อเทป พิวส์ เครื่องลบเทป
4. ฟิลเตอร์ถ่ายรูปแบบต่าง ๆ
5. สายไฟ หลอดไฟถ่ายรูปแบบเลนซ์ชนิดต่าง ๆ

ทุกสิ่งทุกอย่างรอบตัวไม่ว่าจะเป็นคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ เหตุการณ์ หรือความคิดก็ตาม ถือเป็นสื่อการเรียนรู้ได้ทั้งสิ้น ขึ้นอยู่กับผู้เรียนได้เรียนรู้จากสิ่งนั้นๆเข้ามาสู่การเรียนการสอนหรือไม่ สื่อจำแนกเป็นประเภทใหญ่ๆได้ดังนี้ (วรวิทย์ นิเทศศิลป์ 2551: 16-17)

1. สื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึง หนังสือและเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆซึ่งได้แสดงหรือจำแนกหรือเรียบเรียงสาระความรู้ต่างๆ โดยใช้หนังสือที่เป็นตัวเขียน หรือตัวพิมพ์เป็นสื่อเพื่อแสดงความหมาย สื่อสิ่งพิมพ์มีหลายประเภท เช่นเอกสาร หนังสือ ตำรา หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร จุลสาร จดหมาย จดหมายเหตุ บันทึก รายงาน วิทยานิพนธ์

2. สื่อเทคโนโลยี หมายถึงสื่อการเรียนรู้ที่ผลิตขึ้นเพื่อใช้ควบคู่กับเครื่องมือโสตทัศนวัสดุหรือเครื่องมือที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ๆ สื่อการเรียนรู้ดังกล่าวเช่น แถบบันทึกเสียงสไลด์ สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน นอกจากนี้ สื่อเทคโนโลยียังหมายถึงกระบวนการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน เช่นการใช้อินเตอร์เน็ตเพื่อการเรียนการสอน การศึกษาผ่านดาวเทียม

3. สื่ออื่นๆ นอกจากสื่อสิ่งพิมพ์และเทคโนโลยีแล้วยังมีสื่ออื่นๆ ที่ส่งเสริมการเรียนการสอนและมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าสื่อ 2 ประเภทดังกล่าว เพราะสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ท้องถิ่นที่ขาดแคลนสื่อสิ่งพิมพ์และเทคโนโลยี สื่อเหล่านี้แบ่งได้เป็น 4 ประเภทดังนี้

- 3.1 สื่อบุคคล หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านสามารถทำหน้าที่ถ่ายทอดสาระความรู้ แนวคิด เจตคติ และวิธีปฏิบัติตนไปสู่บุคคลอื่น สื่อบุคคลอาจเป็นบุคลากรที่อยู่ในระบบโรงเรียน เช่นผู้บริหาร ครูผู้สอน ตัวผู้เรียน นักการภารโรง หรืออาจเป็นบุคลากรภายนอกโรงเรียน เช่นบุคลากรในท้องถิ่นที่มีความชำนาญและเชี่ยวชาญในสาขาอาชีพต่างๆ

- 3.2 สื่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึงสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือสภาพที่อยู่รอบตัวผู้เรียนเช่น พืชผัก ผลไม้ สัตว์ชนิดต่างๆ ปรากฏการณ์ แผ่นดินไหว สภาพดินฟ้าอากาศ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ แหล่งวิทยบริการ หรือแหล่งการเรียนรู้ ห้องสมุด ชุมชน สังคม วัฒนธรรมฯ สิ่งเหล่านี้เป็นสื่อที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้

3.3 สื่อกิจกรรม/กระบวนการ หมายถึงกิจกรรมหรือกระบวนการที่ครูหรือผู้เรียน กำหนดขึ้นเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ ใช้ในการฝึกทักษะที่ต้องใช้กระบวนการคิด การปฏิบัติ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้ของผู้เรียน เช่นการแสดงละครบทบาทสมมติ การสาธิต สถานการณ์จำลอง การจัดนิทรรศการ การไปทัศนศึกษานอกสถานที่ การทำโครงการ เกม เพลง การปฏิบัติงานตามใบงาน ฯลฯ

3.4 สื่อวัสดุ เครื่องมือและอุปกรณ์ หมายถึงวัสดุที่ประดิษฐ์ขึ้นเพื่อประกอบการเรียนรู้ เช่น หุ่นจำลอง แผนภูมิ แผนที่ ตาราง สถิติ กราฟ ฯลฯ นอกจากนี้ยังรวมถึงสื่อประเภท เครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้เช่นอุปกรณ์ทดลอง วิทยาศาสตร์ เครื่องมือวิชาช่าง

กิดานันท์ มลิทอง (2543: 93-94) ได้แบ่งประเภทสื่อการเรียนการสอนตาม ลักษณะของประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้รับจากผลการใช้สื่ออื่น ๆ เอ็ดการ์ เดล ไว้ดังนี้

1. ประสบการณ์ตรงที่ผู้เรียนเจตนารับเป็นสื่อของจริง ได้แก่ วัตถุ สถานการณ์ หรือ ปรากฏการณ์จริงที่ผู้เรียนสามารถรับรู้ได้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 เป็นสื่อที่มีความจำเป็นต่อการเรียน การสอนวิทยาศาสตร์ในชั้นนำเข้าสู่บทเรียน เสนอปัญหา ขั้นการทดลอง และรวบรวมข้อมูล เพื่อ พิสูจน์สมมติฐานที่ตั้งขึ้นจากสถานการณ์การเรียนการสอน

2. ประสบการณ์จากสถานการณ์จำลองและหุ่นจำลอง สื่อประเภทสถานการณ์ จำลองหรือหุ่นจำลองนี้ สามารถเน้นประเด็นที่ต้องการหรือกำจัดส่วนเกินที่ไม่ต้องการจากของจริงได้ มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ในกรณีที่ของจริงหายากมีราคาแพง มีอันตรายมาก ใหญ่โตเกินไป เล็กเกินไป สลับซับซ้อนเกินไป ฯลฯ

3. ประสบการณ์นาฏการที่ผู้เรียนได้รับรู้การแสดงด้วยตนเองหรือการชมการแสดง เป็นสถานการณ์จำลองที่ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรากฏการณ์และกระบวนการบางอย่าง ได้ดี

4. ประสบการณ์จากการทดลองสาธิต เป็นประสบการณ์ที่ได้จากสื่อ ซึ่งอาจจะเป็น สถานการณ์จำลองหรือสถานการณ์จริง แต่เป็นสื่อที่มีจำนวนน้อย จึงสาธิตให้ดูเป็นกลุ่ม เป็น ประสบการณ์ที่จะต้องรับรู้พร้อม ๆ กัน เหมาะสำหรับการทดลองสาธิตให้ผู้เรียนสังเกตและรวบรวม ข้อมูลพร้อมกันหลายคน

5. ประสบการณ์ทัศนศึกษา เป็นประสบการณ์ที่ได้รับจากสื่อการเรียนการสอนที่เป็น วัตถุ สถานการณ์ หรือปรากฏการณ์จริง แต่แทนที่จะเป็นการนำสื่อเข้ามาหาผู้เรียน ก็เป็นการนำ ผู้เรียนไปยังแหล่งของสื่อ เหมาะสำหรับการนำเข้าสู่ปัญหาหรือการสรุปบทเรียน เป็นการยืนยัน ข้อสรุปที่ได้จากการเรียนในห้องเรียน

6. ประสบการณ์ที่ได้จากนิทรรศการ สื่อที่ให้ประสบการณ์ในลักษณะนี้อาจจะเป็น ทั้งของจริงและสิ่งจำลองต่างๆ แต่จัดเรียงไว้ในรูปที่จะใช้ข้อมูลหรือเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของผู้จัด เหมาะสำหรับการสอนวิทยาศาสตร์ชั้นนำเข้าสู่บทเรียนหรือขั้นการสรุปบทเรียน

7. ประสบการณ์จากภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ เป็นประสบการณ์ที่ได้จากภาพและ เสียงที่พยายามทำให้เหมือนกับประสบการณ์ตรงโดยเทคนิคการถ่ายทำ เหมาะสำหรับการเสนอ เนื้อหา เสนอข้อมูลหรือการสรุปบทเรียน

8. ประสบการณ์จากภาพนิ่ง วิหุ และการบันทึกเสียง สื่อประเภทนี้ให้ประสบการณ์ ที่เป็นรายละเอียดในประเด็นที่ต้องการเน้นได้ โดยเทคนิคการถ่ายภาพ การอัดขยายและการบันทึก ตัดต่อในกรณีที่เป็นเทปเสียง

9. ประสบการณ์จากสื่อทัศนสัญลักษณ์ ได้แก่ ภาพเขียนภาพลายเส้น วัสดุกราฟิก ต่างๆ ที่สามารถเน้นโดยใช้รูปลักษณะและสีทำให้เกิดความสนใจในประเด็นที่ต้องการจะเน้น

10. ประสบการณ์พจนสัญลักษณ์ ได้แก่ สัญลักษณ์ สูตร ภาษา ตำราต่างๆ เป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพในการนำเสนอเนื้อหา มโนคติ หลักการ ทฤษฎีหรือกฎบางอย่างได้ดี

ประเสริฐ สุตนท์ (2540: 21) กล่าวว่า ภายในศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา จะเป็นศูนย์รวมของวัสดุ อุปกรณ์ และสื่อการสอนประเภทต่างๆ ที่ได้มีการจัดสรรเอาไว้อย่างเป็น ระบบระเบียบ ประกอบด้วย

1. สื่อการสอนประเภทสื่อพิมพ์ เช่นหนังสือ ตำรา เอกสาร วารสาร ฯลฯ
2. สื่อการสอนประเภทสื่อกราฟิก เช่นภาพถ่าย แผนภูมิ แผนสถิติ งานเขียน ฯลฯ
3. สื่อการสอนประเภทสื่อเสียง เช่นแผ่นเสียง เทปบันทึกเสียง ฯลฯ
4. สื่อการสอนประเภทสื่อฉาย เช่นแผ่นใส สไลด์ फिल्मภาพยนตร์ เทปบันทึกภาพ ฯลฯ
5. สื่อประเภทวิธีการ เช่นการสาธิต ชุดการสอน การจัดนิทรรศการ ฯลฯ

ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ (2543: 48) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ศูนย์วิทยบริการสำหรับ ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ได้กล่าวถึงศูนย์วิทยบริการควรมีสื่อการสอนประเภทต่างๆ เพื่อ การบริการอย่างเหมาะสม โดยสามารถจำแนกสื่อการสอนที่ศูนย์วิทยบริการควรมีเพื่อการบริการดังนี้

1. สื่อการสอนประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่หนังสือ แบบเรียน ตำรา เอกสาร วารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์ ฯลฯ
2. สื่อการสอนประเภทกราฟิกและภาพถ่าย ได้แก่ ภาพถ่าย แผนภูมิ แผนสถิติ การ์ตูน กระจดาช เครื่องเขียนต่างๆ เครื่องถ่ายเอกสาร กล้องถ่ายภาพนิ่ง ฯลฯ
3. สื่อการสอนประเภทสื่อเสียงและโทรทัศน์ ได้แก่เครื่องเล่นแผ่นเสียง เครื่องเล่น เทป เครื่องขยายเสียง ไมโครโฟน ลำโพง เครื่องรับวิทยุ เครื่องรับโทรทัศน์ ฯลฯ

4. สื่อการสอนประเภทสื่อฉาย ได้แก่ เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เครื่องฉายภาพทาบแสง เครื่องฉายแอลซีดี ฯลฯ

5. สื่อการสอนประเภทกิจกรรมและวิธีการ (activities) เป็น technique หรือ method ที่สามารถนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมในศูนย์วิทยบริการ ได้แก่ การแสดงบทบาทสมมติ การแสดงละคร การจัดนิทรรศการ การสาธิต การฝึกอบรม การฝึกปฏิบัติ

6. สื่อการสอนประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ สื่อประเภทซีดีรอม และมัลติมีเดีย สื่อประเภทไมโครคอมพิวเตอร์ การสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

โดยสรุป สื่อการศึกษา หมายถึง วัสดุที่เสนอเนื้อหาสาระความรู้แก่ผู้รับ ช่วยอำนวยความสะดวกในการให้สารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ สื่อ อาจเป็นสื่อที่ให้สารสนเทศในตัวเอง หรืออาจเป็นเครื่องมือ อุปกรณ์ในการนำเสนอ การเรียนการสอนในชั้นเรียน การบริการสารสนเทศในห้องสมุด ศูนย์วิทยบริการ ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น (1) สื่อสิ่งพิมพ์ (2) สื่อโสตทัศน (3) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (4) ชุดการสอน (5) เครื่องมือ / อุปกรณ์

1.6 การเลือกใช้สื่อการสอน

การเลือกและการใช้สื่อการสอนประกอบการสอน เป็นเรื่องที่สำคัญมากที่ผู้สอนจะต้องเข้าใจและใช้ให้ถูกต้อง เพราะถ้าหากผู้สอนไม่เข้าใจและใช้ไม่ถูกต้องแล้วถึงแม้ว่าจะมีสื่อการสอนที่ดีสักเพียงใดก็ตาม อาจจะไม่ช่วยให้การเรียนรู้ดีขึ้น

แบท เซ เดอร์ (Batcheder, 1956: 25) ได้กล่าวไว้ว่าสื่อการสอนไม่มีความสมบูรณ์ในตัวของมันเอง และเฉพาะตัวของสื่อการสอนก็ไม่สามารถจะทำให้เกิดภาวะทางการศึกษาสำเร็จลุล่วงไปได้ แต่ถ้าสื่อการสอนเหล่านี้ได้รับการเลือกสรรอย่างฉลาด มีการประเมินค่าอย่างเหมาะสมและใช้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ก็จะสามารถทำให้ผู้เรียนรู้ได้อย่างมากมาย ทักษะและความสามารถในการใช้สื่อการสอนจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง และยังได้ให้ข้อควรคำนึงถึงในการใช้สื่อการสอนให้ได้ผลดีไว้ดังนี้

1. เข้าใจปรัชญาการศึกษาอย่างเพียงพอ เข้าใจวิทยาการเรียนรู้และความสัมพันธ์ของการใช้สื่อการสอนอยู่กับการใช้เครื่องมือเหล่านั้น

2. มีความรู้ในเรื่องสื่อการสอนเป็นอย่างดี

3. ตระหนักในคุณค่าของวิธีการทางสื่อการสอนที่รวมใช้ในเนื้อหาทั้งหมดในหลักสูตร

4. มีความเข้าใจว่า สื่อการสอนจะเข้าไปบูรณาการกับเนื้อหาทั้งหมดของหลักสูตรได้ สมพงษ์ศิริเจริญ ได้กล่าวถึงหลักการใช้สื่อการสอนเอาไว้ ดังนี้

1. วางแผนการสอนว่าจะใช้สื่อการสอนอะไร ที่ตรงไหนของบทเรียน เมื่อไร และอย่างไร

2. เตรียมจัดหาและเลือกสื่อการสอนที่ต้องการล่วงหน้า

3. ทดลองใช้สื่อการสอนที่เตรียมไว้ล่วงหน้า ก่อนที่จะนำไปใช้ประกอบการสอน
 4. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนจากคู่มือสื่อการสอนนั้น ๆ
 5. ศึกษารายละเอียดอุปกรณ์อื่น ๆ ที่จำเป็นจะต้องใช้ประกอบ เช่น สายไป ม่าน
 แผงติดผนัง โต๊ะสาธิต ผู้ช่วย

6. เตรียมห้องเรียนให้เรียบร้อย เช่น การจัดที่นั่ง ที่วางอุปกรณ์ และอื่น ๆ ที่
 จำเป็น

7. ใช้สื่อการสอนตามที่วางไว้
 8. จัดให้มีกิจกรรมต่อเนื่อง เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และเป็นการทบทวน
 เช่น อภิปราย การรายงาน การศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติม การทดลองการศึกษานอกสถานที่ เป็นต้น
 9. ใช้สื่อการสอนซ้ำอีก ในกรณีที่ใช้แล้วทำให้ผู้เรียนเข้าใจได้ชัดเจนยิ่งขึ้น
 คินเดอร์ (Kinder, 1959: 40-41) ได้เสนอแนวคิดในเรื่องการใช้สื่อการสอนไว้อีก
 แนวหนึ่ง ดังนี้

1. ไม่มีวิธีสอนหรือสื่อการสอนชนิดใดที่สามารถจะใช้กับผู้เรียน หรือบทเรียนทั่วไป
 วิธีสอนและสื่อการสอนแต่ละอย่างย่อมมีจุดมุ่งหมายเฉพาะของตนเอง

2. บทเรียนหนึ่ง ๆ ไม่ควรใช้สื่อการสอนมากเกินไป ควรใช้แต่เพียงเท่าที่จำเป็น
 เท่านั้น

3. สื่อการสอนที่ใช้ควรเป็นสื่อการสอนที่หาง่าย และมีราคาถูก
 4. การใช้สื่อการสอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเตรียม และการใช้
 สื่อการสอนด้วย

5. ในการใช้สื่อการสอนทุกครั้ง ครูควรทดลองใช้เสียก่อนจนแน่ใจว่าสามารถใช้ได้
 อย่างถูกต้องและได้ผลดีจึงจะนำไปใช้

2. ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับวิทยาลัยในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร

การศึกษาวรรณกรรมเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับวิทยาลัยในสำนักงานคณะกรรมการ
 การอาชีวศึกษา มีเนื้อหาครอบคลุม ประกอบด้วยสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 4 ประกอบด้วย
 (1) วิทยาลัยเทคนิคพิจิตร (2) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี (3) วิทยาลัยสารพัดช่าง โดยแต่ละ
 สถาบันมีรายละเอียดดังนี้

2.1 วิทยาลัยเทคนิคพิจิตร

2.1.1 ข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษา

ในปี พ.ศ. 2481 เริ่มตั้งโรงเรียน ใช้ชื่อว่า “โรงเรียน ช่างไม้พิจิตร” ตั้งอยู่ริมแม่น้ำ่านฝั่งสถานีรถไฟพิจิตร ตรงข้ามวัดท่าหลวงพ.ศ. 2502 เปลี่ยนชื่อจาก โรงเรียนช่างไม้พิจิตร เป็น “โรงเรียนการช่างพิจิตรพ.ศ. 2510 โอนโรงเรียนการช่างสตรีพิจิตรมารวมใช้ชื่อ “โรงเรียนการช่างพิจิตร” เปิดสอนแผนกวิชาก่อสร้าง และแผนกคหกรรมศาสตร์พ.ศ. 2515 เริ่มโครงการย้ายสถานที่ไปที่ ต.คลองคะเชนทร์อันเป็นที่ตั้งปัจจุบันเนื่องจากที่เดิมคับแคบได้รับงบประมาณสร้างโรงฝึกงานและบ้านพักครู รวม 2 หลังการก่อสร้าง และปรับปรุงบริเวณใช้ครุภัณฑ์เรียนการโรงร่วมมือกันทำอย่างจริงจัง สำเร็จตามเป้าหมาย

- 2517 เปิดสอนแผนกวิชาช่างยนต์ และย้ายมาใช้สถานที่ใหม่
- 2518 เปิดสอนแผนกวิชาพาณิชยกรรม
- 2520 เปลี่ยนเป็นชื่อ “โรงเรียนเทคนิคพิจิตร”
- 2521 เปิดสอนแผนกวิชาช่างไฟฟ้า
- 2522 เปิดสอนแผนกวิชาช่างเชื่อม และโลหะแผ่น
- 2523 เปิดสอนแผนกวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ และวันที่ 1 เมษายน 2523

กระทรวงศึกษาธิการประกาศปรับปรุงและยกฐานะเป็นวิทยาลัย ชื่อวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร สังกัดกองวิทยาลัยเทคนิคกรมอาชีวศึกษา

- 2524 ใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2524 กรกฎาคม 2524 ทำพิธีเปิดป้ายวิทยาลัยเปิดอาคารเรียนอาคารสหกรณ์มอบประกาศนียบัตรแก่นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาทุกชั้นจัดตั้งทุนการศึกษา “พิจิตรร่วมใจปางพุดพิงษ์”
- 2526 ได้รับคัดเลือก ให้เป็นสถานศึกษาเร่งรัดพัฒนาดีเด่น ของกลุ่มวิทยาลัยเทคนิคภาคเหนือ

หลักสูตรการเรียนการสอน ประกอบด้วยหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) 2545 แบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่ (1) อุตสาหกรรม (2) พาณิชยกรรม (3) คหกรรมหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) 2546 แบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่ (1) อุตสาหกรรม (2) บริหารธุรกิจ (3) คหกรรม และ

2.1.2 ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์

ปรัชญา “ปัญญา นรานัน รัตน ” หมายถึง ปัญญาเป็นรัตนของนรชน

วิสัยทัศน์ ผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพได้มาตรฐานตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานและสังคมตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

พันธกิจ

1. พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะวิชาชีพได้คุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ
สู่ตลาดแรงงาน
2. พัฒนาผู้เรียนให้มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ภูมิปัญญา ศักยภาพและ
บุคลิกภาพแบบอย่างไทย
3. พัฒนาวิทยาลัยให้เป็นศูนย์กลางวิชาชีพของจังหวัดพิจิตรและให้บริการ
วิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม

เป้าประสงค์

1. ผลิตผู้สำเร็จการศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถทางทักษะวิชาชีพและ
คุณลักษณะตรงตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของวิทยาลัยฯ และตรงตามความต้องการของสังคม
2. มีการจัดกระบวนการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
3. มีครูและบุคลากรที่มีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ
4. มีการจัดการเรียนการสอน การวิจัยสิ่งประดิษฐ์ การบริการทางวิชาชีพ
การทำนุบำรุงศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การพัฒนาเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศและกิจการนักเรียน
นักศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
5. มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่ได้มาตรฐานทั้งในระดับวิทยาลัย ฯ
และสาขาวิชา

2.2 วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี

2.2.1 ข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษา

ประวัติวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพิจิตรกระทรวงศึกษาธิการจัดตั้ง
โรงเรียนเกษตรกรรมพิจิตร เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2520 นายประวัติ ญาณะชัย เป็นผู้ก่อตั้งและ
เป็นผู้อำนวยการคนแรกโรงเรียนเกษตรกรรมพิจิตร เปิดทำการสอนในปีการศึกษา 2522 ระดับ ปวช.
ปวช. (พิเศษ) และต่อมาได้เปิดสอนในระดับ ปวท. และปวส. จนกระทั่งปี 2524 ได้รับการยกฐานะ
เป็นวิทยาลัยเกษตรกรรมพิจิตร เมื่อวันที่ 28 กันยายน 2524 และขยายการเปิดสอนหลักสูตรนอก
ระบบ คือ หลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมระยะสั้น และฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมเคลื่อนที่
ในปีการศึกษา 2530 ได้เปิดทำการสอนหลักสูตรนอกระบบเพิ่มขึ้นอีกหลักสูตร ปวช. พิเศษ ตามโครงการ
อาชีวศึกษาแก้ปัญหาความยากจนในชนบท (อศ.กช.) ในปี 2539 ได้เปลี่ยนชื่อสถานศึกษาเป็น
วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพิจิตร เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2539 เปิดหลักสูตรการเรียนการสอน
โครงการปฏิรูปเพื่อชีวิต ในปี 2539 โดย ทำให้นักเรียน นักศึกษา อาชีวเกษตรเพิ่มขึ้นด้วยนโยบาย
เรียนฟรี อยู่ประจำ ทำโครงการในปี 2555 ประกาศจัดตั้ง สถาบันอาชีวเกษตรภาคเหนือขนาดและ
ที่ตั้งวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพิจิตร ปัจจุบันตั้งอยู่ที่ 94 หมู่ที่ 6 ตำบลสามง่าม อำเภอสามง่าม

จังหวัดพิจิตร ติดถนนสายพิจิตร – กำแพงเพชร อยู่ห่าง อำเภอสามง่าม ประมาณ 1 กิโลเมตร และห่างจากจังหวัดพิจิตรประมาณ 15 กิโลเมตร มีพื้นที่รวม 523 ไร่ สภาพชุมชน เศรษฐกิจ สังคม การเมืองจังหวัดพิจิตร มีการแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 12 อำเภอ คือ อำเภอเมืองพิจิตร ตะพานหิน ทับคล้อ บางมูลนาก โพทะเล โพธิ์ประทับช้าง สามง่าม วังทรายพูน สากเหล็ก บึงนาราง ดงเจริญ และวชิรบุรี มีพื้นที่รวม 5,020.59 ตารางกิโลเมตร วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพิจิตร ตั้งอยู่ใน อำเภอสามง่าม สภาพทางเศรษฐกิจพบว่าประชาชนส่วนใหญ่ประมาณ 85 % ของผู้ที่อยู่ในวัยแรงงาน จะประกอบอาชีพการเกษตร หรือทำงานในภาคเกษตรกรรม โดยอาชีพทางเกษตรแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. การปลูกพืช ซึ่งการปลูกข้าวทำรายได้เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาได้แก่ ข้าวโพด ถั่วเขียว และการทำสวนผลไม้
2. การเลี้ยงสัตว์ ส่วนใหญ่จะเป็นฟาร์มขนาดเล็กถึงขนาดกลาง ได้แก่ โค กระบือ สุกร เป็ด ไก่ เป็นต้น
3. การประมง จังหวัดพิจิตรเป็นแหล่งผลิตปลาน้ำจืดที่สำคัญมาก เนื่องจากมีแม่น้ำสายใหญ่ไหลผ่านถึง 2 สาย แม่น้ำน่าน แม่น้ำยม และมีบึงขนาดใหญ่ที่เป็นแหล่งประมงที่สำคัญ ได้แก่ บึงสีไฟทางด้านการศึกษา มีสถานศึกษาเปิดให้การศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับอนุปริญญา ทั้งภาครัฐบาลและเอกชน สถานศึกษาที่เปิดสอนในระดับอนุปริญญามี 4 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคพิจิตร วิทยาลัยสารพัดช่างพิจิตร วิทยาลัยการอาชีพโพทะเล และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพิจิตรวิสัยทัศน์วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพิจิตรเป็นแหล่งวิทยาการทางเทคโนโลยีการเกษตรของ ชุมชน นักเรียนมีความรู้ มีทักษะและมีคุณลักษณะได้มาตรฐานการอาชีวศึกษาสามารถประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อัตลักษณ์ของสถานศึกษา คือ มีจิตสาธารณะ พร้อมทักษะวิชาชีพ
เอกลักษณ์ของสถานศึกษา คือ ศูนย์การเรียนรู้ชาวครอบครัว

พันธกิจ

1. พัฒนาสถานศึกษาให้สามารถเป็นแหล่งวิทยาการทางเทคโนโลยีการเกษตรของชุมชน
2. พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ และทักษะตามมาตรฐานวิชาชีพ
3. พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าหมายผู้เรียน

1. มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข

2. มีความรับผิดชอบ ระเบียบวินัย ขยัน ซื่อสัตย์ อดทน
3. มีทักษะ กระบวนการคิด และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

บุคลากร

1. ครู-อาจารย์และบุคลากรมีความสามารถทางวิชาการ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบ มีวิสัยทัศน์และปฏิบัติหน้าที่เต็มศักยภาพ

2. ผู้บริหารมีความสามารถด้านการบริหารจัดการ มีมนุษยสัมพันธ์และวิสัยทัศน์ปรัชญา มีวินัย ใฝ่ศึกษา รู้หน้าที่ มีความรับผิดชอบปรัชญาการทำงานของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพิจิตร ที่ใช้เป็นหลักในการดำเนินงานบริหารวิทยาลัยตลอดจนการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิ ผลสูงสุดอัตลักษณ์ของสถานศึกษามีจิตสาธารณะ พร้อมทักษะวิชาชีพเอกลักษณ์ของสถานศึกษา ศูนย์การเรียนรู้ข้าวครบวงจร

หลักสูตรและสาขาวิชาที่เปิดสอนวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพิจิตรได้เปิดสอนหลักสูตรตามระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2549 ดังมีรายละเอียดสูตรที่เปิดสอนดังนี้

1. จัดการศึกษาทางด้านอาชีวศึกษาทั้งระดับ ปวช.และปวส. ได้แก่
 - 1.1 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)
 - 1.2 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)
2. จัดการฝึกอบรมวิชาชีพตามโครงการต่างๆ ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและเทคโนโลยี
3. วิจัยและส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพต่างๆ ให้เกิดเป็นนวัตกรรม
4. ฝึกอบรมนักเรียน นักศึกษา ให้มีคุณธรรมและจริยธรรม สามารถปฏิเสธอบายมุข และยาเสพติด ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข มีความคิดเป็นวิทยาศาสตร์ สามารถแสวงหาและสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองมีติดสำนักด้านสิ่งแวดล้อม ตลอดจนรู้จักประกอบสัมมาอาชีพ
5. ให้บริการแก่เกษตรกร ชุมชน และหน่วยงานอื่นๆ อย่างทั่วถึง ด้วยความเสมอภาคและมีคุณภาพมาตรฐาน
6. รับงานการค้าที่เหมาะสมกับการเรียนการสอน
7. ดำเนินการร่วมกับภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนและการประกอบอาชีพของนักเรียน นักศึกษา หรือผู้เข้ารับการฝึกอบรม
8. บริหารและจัดการสถานศึกษาในรูปงานฟาร์มเชิงธุรกิจ เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้การดำเนินงานมีคุณภาพ มีมาตรฐานมีประสิทธิภาพ มีความเสมอภาค โปร่งใสและเป็นธรรม

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพิจิตรเป็นแหล่งวิทยาการทางเทคโนโลยีการเกษตรของ ชุมชน นักเรียนมีความรู้ มีทักษะและมีคุณลักษณะได้มาตรฐานการอาชีวศึกษาสามารถประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 วิทยาลัยสารพัดช่างพิจิตร

2.3.1 ข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษา

ประวัติวิทยาลัยสารพัดช่างพิจิตร จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2525 ภายใต้ชื่อ "โรงเรียนสารพัดช่างพิจิตร" จัดการเรียนการสอนครั้งแรกเมื่อ พุทธศักราช 2527 ในหลักสูตรวิชาซีพระยะสั้น 225 ชั่วโมง ให้กับประชาชนทั่วไป ต่อมาเมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2534 กระทรวงศึกษาธิการ ยกฐานะ "โรงเรียนสารพัดช่าง" เป็น วิทยาลัยสารพัดช่าง "โรงเรียนสารพัดช่างพิจิตร" จนถึงการปรับเปลี่ยนบทบาทครั้งสำคัญในปีการศึกษา 2537 ได้เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในปีการศึกษา 2542

หลักสูตรที่เปิดสอนปีการศึกษา 2554 เปิดทำการสอน 4 หลักสูตร คือ

1. หลักสูตรวิชาซีพระยะสั้น เปิดสอน 4 ประเภทวิชา คือ

- 1.1 ประเภทวิชาคหกรรม
- 1.2 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม
- 1.3 ประเภทวิชาอุตสาหกรรม
- 1.4 ประเภทวิชาศิลปกรรม

2. หลักสูตรเสริมวิชาชีพมัธยมเปิดสอน 7 สาขาวิชา คือ

- 2.1 สาขาวิชาคอมพิวเตอร์เบื้องต้น
- 2.2 สาขาวิชาพิมพ์ดีดไทย
- 2.3 สาขาวิชาพิมพ์ดีดภาษาอังกฤษ
- 2.4 สาขาวิชาตัดเย็บเสื้อผ้า
- 2.5 สาขาวิชาศิลปะ
- 2.6 สาขาวิชาศิลปประดิษฐ์
- 2.7 สาขาวิชาดนตรี

3. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง 2546)

เปิดสอน 2 ประเภทวิชาคือ

- 3.1 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม
- 3.2 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม

4. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2546 เปิดสอน

2 ประเภทวิชาคือ

- 4.1 ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ สาขางานการพัฒนาเว็บเพจ
- 4.2 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม สาขางานเทคนิคช่างยนต์

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวรรณกรรมเกี่ยวกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีเนื้อหาครอบคลุม เกี่ยวกับใช้สื่อ การเรียนการสอนของอาจารย์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทั้งงานวิจัยในประเทศไทย และงานวิจัยต่างประเทศดังนี้

3.1 งานวิจัยในประเทศไทย ในช่วงเวลา ปี พ.ศ. 2537- ปี พ.ศ. 2550

วันชัย ทองสุขโข (2537) ทำการวิจัยเรื่อง สภาพปัญหา ความต้องการ การใช้สื่อ และเทคโนโลยีการศึกษา ของครู- อาจารย์ และนักศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษา 9 โดยผลการวิจัย พบว่า (1) ครู-อาจารย์ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม มีการเตรียมการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนมากที่สุด (2) ครู-อาจารย์ ที่มีประสบการณ์การสอน 5-10 ปี และครู – อาจารย์ สังกัดประเภทวิชาสามัญสัมพันธ์ให้ความสนใจในการใช้สื่อ/อุปกรณ์ และเทคโนโลยีการสอนมากที่สุด (3) สื่อ/อุปกรณ์ และเทคโนโลยีการสอน ที่ใช้ในการเรียนการสอน ที่ครู-อาจารย์ ส่วนใหญ่ใช้น้อยที่สุด ได้แก่ ภาพยนตร์ ฟิล์มสตริป และการแสดงละครและ (4) ครู-อาจารย์ที่มีปัญหา เกี่ยวกับสื่อการสอน ส่วนใหญ่ เกิดจากปัญหาที่ว่า ขาดงบประมาณสนับสนุน ไม่มีความรู้ ทักษะในการใช้อุปกรณ์นั้นๆ ไม่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา ไม่จำเป็นสำหรับการสอน (5) ครู-อาจารย์และนักศึกษา ต้องการให้วิทยาลัยปรับปรุง การเรียนการสอนและจัดอบรม สัมมนาครู-อาจารย์ ให้มีความรู้ในการผลิต การใช้สื่อการสอน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (6) นักศึกษาต้องการให้ครู-อาจารย์ ให้ความสนใจในการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน และต้องการมีส่วนร่วมในการใช้สื่อเหล่านั้นๆ ด้วย (7) ครู-อาจารย์ และนักศึกษา ต้องการให้วิทยาลัยปรับปรุง การบริการเกี่ยวกับสื่อการสอน เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ที่สามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้

ไตรภพ เทียบพิมพ์ (2547) ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นต่อเอกสารประกอบการสอน วิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ กรมอาชีวศึกษา โดยศึกษาความคิดเห็นต่อเอกสารของบุคคล 3 กลุ่ม ได้แก่ผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ผู้สอน และนักเรียนที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการสอน ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเอกสารประกอบการสอนอยู่ในระดับปานกลาง ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนอยู่ในระดับมาก และความคิดเห็นของนักเรียนอยู่ใน

ระดับมากตามลำดับ ทั้งนี้เพราะเอกสารประกอบการสอนมีความสำคัญและจำเป็นต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่ครูใช้ประกอบการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ สามารถนำไปใช้กับผู้เรียนได้อย่างกว้างขวาง ครูคนอื่นที่สอนในวิชาเดียวกันเรื่องเดียวกัน ก็สามารถนำไปใช้ได้ เมื่อใช้แล้วเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถมากขึ้น มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ มีความชื่นชมต่อการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ครูผู้สอนก็จะมี ความมั่นใจในการสอน มีความสามารถในการสอนมากขึ้น

ไตรภพ เทียบพิมพ์ (2547) ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นต่อเอกสารประกอบการสอนนิเวศวิทยาพื้นฐาน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ กรมอาชีวศึกษา โดยศึกษาความคิดเห็นต่อเอกสารของบุคคล 3 กลุ่ม ได้แก่ผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ผู้สอน และนักเรียนที่เรียนโดยใช้เอกสารประกอบการสอน ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเอกสารประกอบการสอนอยู่ในระดับปานกลาง ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนอยู่ในระดับมาก และความคิดเห็นของนักเรียนอยู่ในระดับมากตามลำดับ ทั้งนี้เพราะเอกสารประกอบการสอนมีความสำคัญและจำเป็นต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่ครูใช้ประกอบการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ สามารถนำไปใช้กับผู้เรียนได้อย่างกว้างขวาง ครูคนอื่นที่สอนในวิชาเดียวกันเรื่องเดียวกัน ก็สามารถนำไปใช้ได้ เมื่อใช้แล้วเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถมากขึ้น มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ มีความชื่นชมต่อการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ครูผู้สอนก็จะมี ความมั่นใจในการสอน มีความสามารถในการสอนมากขึ้น

หทัยชนก พึ่งยงค์ (2548) ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ ในสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 2 พบว่า (1)การสนับสนุนของหน่วยงานในการใช้สื่อการสอนของอาจารย์อยู่ในระดับปานกลาง โดยที่เพื่อนร่วมงานมีส่วนช่วยกระตุ้นให้นำสื่อการสอนมาใช้ และมีสื่อที่ใช้ประกอบการสอนอย่างเพียงพอ นอกจากนี้ยังได้รับการสนับสนุนให้ไปศึกษาดูงาน และเข้ารับการอบรม สัมมนาอยู่เสมอ มีการสนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดหาเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ในการผลิตสื่ออย่างเพียงพอ รวมทั้งมีบุคลากรที่จะช่วยให้คำแนะนำ อำนวยความสะดวกในการผลิตและใช้สื่อการสอน (2)การใช้สื่อการสอนของอาจารย์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเมื่อพิจารณาแยกตามประเภทของสื่อการสอน พบว่า สื่อประเภทวัสดุที่อาจารย์มีการใช้ในระดับมาก ได้แก่ ตำรา คู่มือ เอกสารประกอบการสอน ของจริง ของตัวอย่าง กระดานขาว (White Board) และปากกาเขียน วารสารและหนังสือพิมพ์ สื่อประเภทวัสดุที่อาจารย์มีการใช้ในระดับปานกลาง ได้แก่ แผ่นภาพโปสเตอร์ กระดานดำ และชอล์ค รูปภาพ ภาพถ่าย ชุดการสอน แผนภูมิ แผนภาพ แผนสถิติ ภาพโปสเตอร์ แผ่นเสียง แผ่นซีดี แผ่นดีวีดี หุ่นจำลอง เทปวีดิทัศน์ อินเทอร์เน็ต/ อินทราเน็ต และภาพสไลด์ สื่อประเภทวัสดุที่อาจารย์มีการใช้ในระดับน้อย ได้แก่ เทปบันทึกเสียง สื่อการสอนที่ผลิต ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เช่น Power point ฯลฯ และบทเรียนคอมพิวเตอร์

ช่วยสอน สื่อประเภทอุปกรณ์ที่อาจารย์มีการใช้ในระดับปานกลาง ได้แก่ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เครื่องขยายเสียง ลำโพง ไมโครโฟน เครื่องรับโทรทัศน์ เครื่องเล่นเทปวีดิทัศน์ เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ เครื่องเล่นแผ่นซีดี วีซีดี และดีวีดี เครื่องเทปบันทึกเสียง และเครื่องฉายสไลด์ตาม สื่อประเภทอุปกรณ์ที่อาจารย์มีการใช้ในระดับน้อย ได้แก่ เครื่องฉายภาพทึบแสง และเครื่องฉายวีดิทัศน์ ประกอบเครื่องคอมพิวเตอร์ (LCD Project) เทคนิคและวิธีการที่อาจารย์มีการใช้ในระดั้มาก ได้แก่ การบรรยาย การฝึกปฏิบัติจริง การสาธิต การสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน และการอภิปราย เทคนิค และวิธีการที่อาจารย์มีการใช้ในระดับปานกลาง ได้แก่ การศึกษาด้วยตนเอง การทดลอง สถานการณ์จำลอง การแสดงบทบาทสมมติ การสอนแบบกรณีศึกษาเฉพาะราย การสอนเป็นทีม และการศึกษานอกสถานที่

อรรวรรณ สัมฤทธิ์ (2550) ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอนตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนอาชีวศึกษาเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่สอนในโรงเรียนอาชีวศึกษาจำนวน 286 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบตรวจรายการและแบบมาตราส่วนประเมินค่า ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอนตามความคิดเห็นของครูอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาแต่ละปัจจัยพบว่าปัจจัยด้านตัวครู และปัจจัยด้านผู้เรียนเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอนตามความคิดเห็นของครูอยู่ในระดั้มาก ส่วนปัจจัยด้านการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียนเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอนตามความคิดเห็นของครูอยู่ในระดับปานกลาง 2) ระดับการใช้สื่อการสอนของครูมีสภาพการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดั้มาก เมื่อพิจารณาเป็นขั้นตอน ทุกขั้นตอนอยู่ในระดั้มาก และครูมีปัญหาเรื่องการขาดงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่สอน

โดยสรุป งานวิจัยในประเทศที่ได้ศึกษา สรุปประเด็นได้ คือ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีสภาพ ปัญหา ความต้องการ การใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น คือ เรื่องการขาดงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่สอน ไม่มีความรู้ ทักษะในการใช้อุปกรณ์นั้นๆ ความต้องการในการใช้สื่อต้องการให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาปรับปรุง การเรียนการสอนและจัดอบรม สัมมนาอาจารย์ ให้มีความรู้ในการผลิต การใช้สื่อการสอน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ลู (Lu) และคณะ (1993) ศึกษาการใช้สื่อของครูในประเทศสหรัฐอเมริกา ไทย ไต้หวัน ไนจีเรีย โดยศึกษาถึงการใช้สื่อและการผลิตสื่อการสอนของครูโรงเรียนระดับต่างๆ คือ ในสหรัฐอเมริกาศึกษาจากกลุ่มครูโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นขนาดกลาง ประเทศไต้หวัน ศึกษาจากกลุ่มครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง ในประเทศไทยศึกษาจากกลุ่มครูในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ในประเทศไนจีเรีย ศึกษาจากกลุ่มครูในระดับวิทยาลัย โดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับความถี่ของการใช้

สื่อ 8 ประเภท ปรากฏว่าสื่อที่มีการใช้มากที่สุด 3 ชนิดในสหรัฐอเมริกา ได้แก่ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ วัสดุสิ่งพิมพ์ และวีดิทัศน์ สื่อใช้มากที่สุดในประเทศไทยคือ กระดานดำ วัสดุสิ่งพิมพ์ แถบบันทึกเสียง สื่อที่ใช้มากที่สุดในวันนี้คือ กระดานดำ วัสดุสิ่งพิมพ์ การศึกษานอกสถานที่ และการเขียนรายงานกราฟิก โน้ตบุ๊กใช้ กระดานดำมากที่สุด กระดานชอล์ค แผนภูมิและรูปภาพ จากการศึกษางานวิจัยสรุปได้ว่า ครูส่วนมากจะใช้สื่อการสอนประเภทวัสดุกันมาก ส่วนประเภทที่ใช้ร่วมกับเครื่องมือหรืออุปกรณ์ค่อนข้างจะใช้น้อยโดยเฉพาะสื่อการสอนในด้านของเทคโนโลยี ประสบปัญหาในด้านต่างๆ เช่นการขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในการใช้สื่อขาดงบประมาณในการจัดซื้อและบำรุงรักษา จึงทำให้การเรียนการสอนขาดประสิทธิภาพในบางอย่างไป ซึ่งการวิจัยจะช่วยให้ผู้บริหารนำไปพิจารณาเพื่อการปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากการพัฒนาศึกษาการใช้สื่อของครูในอาชีพจะไม่พบการพัฒนาพบแต่ในระดับมัธยมศึกษาเป็นส่วนใหญ่

จากการพัฒนาในอาชีพศึกษาไม่พบงานวิจัยแต่จะพบในระดับมัธยมที่เกี่ยวข้องดังกล่าวสรุปได้ว่า ปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและการพัฒนาสื่อเพื่อการเรียนรู้ สำหรับใช้ในการเรียนการสอนยังคงมีความสำคัญและเป็นที่ต้องการของทุกระดับการศึกษา ทั้งผู้เรียน และผู้สอน จำเป็นต้อง ศึกษาวิธีการใช้สื่อประเภทต่างๆ ที่เหมาะสมกับการเรียนแต่ละชนิด เช่นผู้สอนยังขาดความรู้ในการเลือกและใช้สื่อให้เหมาะสมกับเนื้อหาและผู้เรียน ในด้านงบประมาณมีจำกัดจึงส่งผลให้จำนวนและประเภทของสื่อไม่เพียงพอ ดังนั้นในการจัดการเรียนรู้ในสาขาวิชาใดที่ต้องการนำสื่อเข้าไปใช้ในการเรียนการสอน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษา ความต้องการ และแนวทางในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพต่อผู้เรียนอย่างสูงสุด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังนี้คือ กำหนดประชากร สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากร

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้จากการสอบถามข้อมูลจากต้นสังกัด คณะอาจารย์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร ประกอบด้วย วิทยาลัยเทคนิคพิจิตร จำนวน 142 คน วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี จำนวน 51 คน และวิทยาลัยสารพัดช่าง จำนวน 52 คน รวมทั้ง 3 สถาบัน จำนวน 245 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามอาจารย์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร มีจำนวน 1 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามอาจารย์ มี 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แบบเลือกตอบ จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการใช้สื่อการสอน แบบมาตราวัดประมาณค่า 5 ระดับ รวมจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 68 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการใช้สื่อการสอนแบบมาตราวัดประมาณค่า 5 ระดับ รวมจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 18 ข้อ

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการใช้สื่อการสอน แบบมาตราวัดประมาณค่า 5 ระดับ รวมจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 59 ข้อ

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

มีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดสิ่งต้องประเมิน ประกอบด้วย ปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร จำนวน 3 ด้าน คือ (1) สภาพการใช้สื่อการสอน (2) ปัญหาของสื่อการสอน (3) ความต้องการใช้สื่อการสอน

ขั้นที่ 2 ศึกษาค้นคว้าทฤษฎี หลักการ แนวคิด ที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

ขั้นที่ 3 กำหนดรูปแบบของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้สร้าง

(1) แบบสอบถามแบบมาตรวัดประมาณค่า โดยใช้มาตรวัดแบบลิเคิร์ต 5 ระดับ (5 - Point Likert Scale) กำหนดค่าน้ำหนักคะแนนดังนี้

ระดับคะแนน	แปลความหมาย
5	ระดับมากที่สุด
4	ระดับมาก
3	ระดับปานกลาง
2	ระดับน้อย
1	ระดับน้อยที่สุด

และ (2) แบบสอบถามแบบเขียนแสดงความคิดเห็น โดยเป็นแบบสอบถามที่ให้อาจารย์แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอบถาม

ขั้นที่ 4 สร้างแบบสอบถาม โดยการประมวลเนื้อหาสาระให้ครอบคลุมขอบข่ายที่เกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร มีจำนวน 1 ฉบับ มี 5 ตอน คือ

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามอาจารย์ เรื่องการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามแบบเลือกตอบ จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการใช้สื่อการสอนแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ รวมจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 68 ข้อ แบ่งออกเป็นข้อใหญ่ คือ 1) ประเภทของสื่อการเรียนการสอน ประกอบด้วย ข้อคำถามในประเด็น 7 ประเด็น ดังนี้ (1) สื่อสิ่งพิมพ์ มีข้อคำถามจำนวน 11 ข้อ (2) สื่อโสตทัศน์ มีข้อคำถามจำนวน 13 ข้อ (3) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ (5) ชุดการสอน มีข้อคำถามจำนวน 3 ข้อ (6) สื่ออุปกรณ์ มีข้อคำถามจำนวน

16 ข้อ (7) สื่อเทคนิคและวิธีการ มีข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ รวม 52 ข้อ 2) ขั้นตอนการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร มีข้อคำถามจำนวน 13 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการใช้สื่อการสอนแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ รวมจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 17 ข้อ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ (1) การเตรียมและจัดหามีข้อคำถาม จำนวน 5 ข้อ (2) การเลือกและใช้มีข้อคำถาม จำนวน 4 ข้อ (3) คุณภาพปริมาณของสื่อการสอนที่มีอยู่มีข้อคำถาม จำนวน 4 ข้อ และ (4) การบริการมีข้อคำถาม จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการใช้สื่อการสอนแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ รวมจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 59 ข้อ แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ 1) ความต้องการด้านสื่อการสอนเกี่ยวกับหัวข้อดังต่อไปนี้ (1) สื่อสิ่งพิมพ์ มีข้อคำถามจำนวน 11 ข้อ (2) สื่อโสตทัศน์ มีข้อคำถามจำนวน 13 ข้อ (3) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ (4) ชุดการสอน มีข้อคำถามจำนวน 3 ข้อ (5) สื่ออุปกรณ์ มีข้อคำถามจำนวน 17 ข้อ และ (6) สื่อเทคนิคและวิธีการ มีข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ รวม 54 ข้อ ด้านที่ 2 ความต้องการด้านอื่นๆ มีข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นคำถามแบบเขียน แสดงความคิดเห็น

ขั้นที่ 5 ตรวจสอบและปรับแก้ไขโดยอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาปรึกษากับที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระเพื่อปรับแก้ไขและพิจารณาความครอบคลุมในประเด็นการวิจัย โดยมีการปรับปรุงแบบสอบถาม ดังนี้ ให้ตัดข้อคำถาม วิดีทัศน์ เทปเสียง และสไลด์ ในหัวข้อสื่อโสตทัศน์ออก เนื่องจากปัจจุบันไม่ได้มีการผลิตใช้

ขั้นที่ 6 ตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามแบบมาตรวัดประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ที่พัฒนาขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่านตรวจสอบ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ/เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา จำนวน 1 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิ/เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 1 ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิ/เชี่ยวชาญด้านวัดประเมินผล จำนวน 1 ท่าน (รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ แสดงไว้ในภาคผนวก ก) ผู้ทรงคุณวุฒิจะตรวจข้อคำถามให้ตรงตามวัตถุประสงค์ ข้อคำถามมีความชัดเจน และภาษาที่ใช้ในข้อคำถาม และผู้ทรงคุณวุฒิประเมินคุณภาพของแบบสอบถามอยู่ในระดับดีมาก 1 ท่าน ระดับดี 2 ท่าน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 (แบบประเมินคุณภาพแบบสอบถามโครงการวิจัยอยู่ในภาคผนวก)

ขั้นที่ 7 ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่านดังนี้

ตารางที่ 3.1 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา

ข้อเสนอแนะ	การปรับปรุงแก้ไข
ข้อคำถามที่เป็นสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเช่น เพศ อายุ ประสบการณ์ทำงาน และอาจารย์ ควรที่จะคงไว้หรือตัดทิ้ง เพราะไม่อยู่ในวัตถุประสงค์ในการวิจัยที่ไม่ได้นำเรื่องนี้มาเกี่ยวข้องกับ ตัวแปร	คงข้อคำถามไว้ เพราะใช้อธิบายคุณลักษณะกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 3.2 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหา

ข้อเสนอแนะ	การปรับปรุงแก้ไข
1. การใช้ชื่อระดับชั้น ปวช. ปวส. ควรเปลี่ยนเป็นชื่อเต็ม	การเปลี่ยนชื่อระดับชั้นเป็นประกาศนียบัตรวิชาชีพ และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
2. การเปลี่ยนหัวข้อให้เหมาะสมกับเนื้อหาที่มาอ้างถึง	ปรับเปลี่ยนหัวข้อใหม่

ตารางที่ 3.3 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวัดประเมินผล

ข้อเสนอแนะ	การปรับปรุงแก้ไข
1. ให้พิจารณาข้อคำถามที่ถามในสิ่งเดียวกัน เพราะคำถามอาจซ้ำซ้อน	ได้ตัดข้อคำถามที่มีความซ้ำซ้อนกันออก
2. ควรตัดคำในข้อคำถามให้เหมาะสม	ได้ตัดคำในแต่บางข้อคำถามให้มีความเหมาะสม

ขั้นที่ 8 ทดลองใช้แบบสอบถาม หลังจากการปรับปรุงแบบสอบถามตามที่คุณวุฒิเสนอแนะ โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับ คณะอาจารย์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร ในช่วงระหว่าง เดือนตุลาคม-ธันวาคม 2556 อาจารย์จำนวน 10 คน ผลทดลองใช้พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจภาษาที่ใช้และเข้าใจข้อคำถามแต่ละหัวข้อเป็นอย่างดีโดยในแบบสอบถามได้ให้กลุ่มตัวอย่างทำเครื่องหมายลงในตารางซึ่งมีให้เลือก 2 ช่อง คือ เข้าใจ/ไม่เข้าใจ ในคำถาม หลังจากทดลองใช้พบว่า กลุ่มตัวอย่างตอบว่า “เข้าใจ” ในคำถามทุกข้อ

ขั้นที่ 9 ดำเนินการจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำมาใช้สอบถามความคิดเห็นกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยแบบสอบถามสมบูรณ์

3. การรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีการรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกและรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง จำนวน 245 ฉบับ สถาบันที่ 1 วิทยาลัยเทคนิคพิจิตร จำนวน 142 ฉบับ สถาบันที่ 2 วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี จำนวน 51 ฉบับ และ สถาบันที่ 3 วิทยาลัยสารพัดช่าง จำนวน 52 ฉบับ

3.2 วัน เวลา ในการแจกและรับแบบสอบถาม ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลระหว่างเดือน ตุลาคม-ธันวาคม 2556

3.3 จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน พบว่า จากจำนวนแบบสอบถาม 245 ฉบับ สถานศึกษาที่ 1 วิทยาลัยเทคนิคพิจิตร จำนวน 142 ฉบับ ได้รับคืน 142 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ และ สถานศึกษาที่ 2 วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี จำนวน 51 ฉบับ ได้รับคืน 51 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ สถานศึกษาที่ 3 วิทยาลัยสารพัดช่าง จำนวน 52 ฉบับ ได้รับคืน 52 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติหาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตรดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าร้อยละ

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}} \times 100$$

4.2 วิเคราะห์การใช้สื่อการเรียนการสอนของอาจารย์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร โดยใช้สูตรค่าเฉลี่ย

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อกำหนดให้ \bar{X} คือ คะแนนเฉลี่ย
 $\sum x$ คือ ผลรวมทั้งหมดของคะแนน
 N คือ จำนวนผู้ตอบแต่ละข้อคำถาม

การวิเคราะห์แบบสอบถาม กำหนดช่วงของค่าเฉลี่ยตามแนวของ จอห์น ดับบลิว เบสท์ และเจมส์ วี คาร์ห์น (Best John W. and Kahn James V., 1986: 181-182) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.50 - 5.00	ระดับมากที่สุด
3.50 - 4.49	ระดับมาก
2.50 - 3.49	ระดับปานกลาง
1.50 - 2.49	ระดับน้อย
1.00 - 1.49	ระดับน้อยที่สุด

4.3 สูตรค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation – S.D.) (Lafferty Petter and Rowe Julain, 1995: 561-562)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อกำหนดให้ S.D. คือ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $N \sum x^2$ คือ ผลรวมยกกำลังสองของคะแนนทุกจำนวน
 $(\sum x^2)$ คือ ผลรวมของคะแนนทุกจำนวนยกกำลังสอง
 N คือ จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่องการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 5 ตอน ตามลำดับดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 สภาพการใช้สื่อการสอนของอาจารย์
- ตอนที่ 3 ปัญหาการใช้สื่อการสอนของอาจารย์
- ตอนที่ 4 ความต้องการใช้สื่อการสอนของอาจารย์
- ตอนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นอาจารย์ จำแนกตามเพศ สถานศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ในการสอน และระดับชั้นที่ทำการสอน ในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นอาจารย์ (n=245)

ข้อที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1.	เพศ		
	ชาย	122	49.80
	หญิง	123	50.20
	รวม	245	100.00
2.	สถานศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา		
	วิทยาลัยเทคนิคพิจิตร	142	58.00
	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพิจิตร	51	20.80
	วิทยาลัยสารพัดช่างพิจิตร	52	21.20
	รวม	245	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
3.	อายุ		
	20-25 ปี	16	6.50
	26-30 ปี	31	12.70
	31-34 ปี	52	21.20
	35 ปีขึ้นไป	146	59.60
	รวม	245	100.00
4.	วุฒิการศึกษาสูงสุด		
	ปริญญาตรี	185	75.50
	ปริญญาโท	58	23.70
	ปริญญาเอก	2	0.8
	รวม	245	100.00
5.	ประสบการณ์ในการสอนในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร		
	1-5 ปี	44	18.00
	6-10 ปี	41	16.70
	11-15 ปี	44	18.00
	16 ปีขึ้นไป	116	47.30
	รวม	245	100.00
6.	ระดับชั้นที่ทำการสอน		
	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	77	31.43
	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)	32	13.06
	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)	136	55.51
	รวม	245	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า อาจารย์ที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากที่สุดจำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 50.02 และเป็นเพศชายจำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 49.80

สถานศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จากวิทยาลัยเทคนิคพิจิตรมากที่สุด จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 58.00 รองลงมาคือ วิทยาลัยสารพัดช่างพิจิตร จำนวน

52 คน คิดเป็นร้อยละ 21.20 และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพิจิตร จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 20.80

อายุ ตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไปมากที่สุด จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 59.60 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 31-34 ปี จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 21.20 อายุระหว่าง 26-30 ปี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 12.70 และอายุระหว่าง 20-25 ปี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 6.50

คุณวุฒิทางการศึกษาสูงสุด ระดับปริญญาตรี มากที่สุด จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 75.50 รองลงมาคือปริญญาโท จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 23.70 และปริญญาเอก จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8

ประสบการณ์ในการสอนในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร มากที่สุดคือ 16 ปีขึ้นไป จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 47.30 รองลงมามีประสบการณ์ในการสอนเท่ากัน คือ 1-5 ปี กับ 11-15 ปี จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 18.00 และมีประสบการณ์ในการสอน 6-10 ปี จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 16.70

ระดับชั้นที่ทำการสอน มากที่สุด คือ สอนทั้งระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 55.51 รองลงมาคือสอนเฉพาะระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จำนวน 77 คนคิดเป็นร้อยละ 31.43 และสอนเฉพาะระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 13.06 รองลงมาคือ

ตอนที่ 2 สภาพการใช้สื่อการสอนของอาจารย์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตรโดยภาพรวม และเป็นรายด้าน 2 ด้าน คือ (1) ระดับการใช้สื่อการสอน และ (2) ขั้นตอนการใช้สื่อการสอน รายละเอียดตามตารางที่ 4.2-4.4

ผลการวิเคราะห์สภาพการใช้สื่อการสอนของอาจารย์โดยภาพรวม

ตารางที่ 4.2 สภาพการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ โดยภาพรวม

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	ระดับการใช้สื่อการสอน	3.17	0.88	ปานกลาง
2	ขั้นตอนการใช้สื่อการสอน	3.49	0.94	ปานกลาง
	รวม	3.33	0.75	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.2 พบว่า สภาพการใช้สื่อการสอนของอาจารย์โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.33$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทั้ง 2 ด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือขั้นตอนการใช้สื่อการสอน ($\bar{X} = 3.49$)

ผลการวิเคราะห์สภาพการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ เป็นรายด้าน พบว่าในแต่ละด้านมีรายละเอียดตามตารางที่ 4.3-4.4

ตารางที่ 4.3 ระดับการใช้สื่อการสอน

ข้อที่	ประเภทสื่อการสอน	\bar{X}	S.D.	แปลความ
สื่อสิ่งพิมพ์				
1	หนังสือพิมพ์	2.59	1.23	ปานกลาง
2	นิตยสาร	2.57	1.23	ปานกลาง
3	ตำรา	3.86	1.16	มาก
4	วารสาร	2.58	1.12	ปานกลาง
5	จุลสาร	2.28	1.08	น้อย
6	สารานุกรม	2.32	1.17	น้อย
7	พจนานุกรม	2.62	1.16	ปานกลาง
8	รายงานการวิจัย	2.92	1.22	ปานกลาง
9	หนังสืออ้างอิง	3.31	1.16	ปานกลาง
10	เอกสารประกอบการสอน	3.92	1.04	มาก
11	คู่มือปฏิบัติการสอน	3.78	1.12	มาก
รวม		3.19	0.94	ปานกลาง
สื่อโสตทัศน				
1	วีซีดี/ดีวีดี	3.05	1.16	ปานกลาง
2	ซีดีเสียง	2.80	1.24	ปานกลาง
3	แผ่นภูมิ	2.59	1.18	ปานกลาง
4	แผ่นสถิติ	2.43	1.18	น้อย
5	แผ่นที่	2.32	1.17	น้อย
6	แผ่นภาพ	2.65	1.25	ปานกลาง
7	หุ่นจำลอง	2.67	1.31	ปานกลาง

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อที่	ประเภทสื่อการสอน	\bar{X}	S.D.	แปลความ
8	ตัวอย่างชิ้นงาน	3.83	1.09	มาก
9	สื่อของจริง	3.78	1.14	มาก
10	ภาพถ่าย	3.12	1.22	ปานกลาง
11	ภาพวาด	2.39	1.15	น้อย
12	ภาพชุด	2.20	1.11	น้อย
13	ภาพพลิก	2.05	1.08	น้อย
รวม		2.55	0.89	ปานกลาง
สื่ออิเล็กทรอนิกส์				
1	บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI)	2.84	1.20	ปานกลาง
2	หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book)	2.53	1.21	ปานกลาง
3	บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning)	2.47	1.21	น้อย
4	สื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ต (on tablet)	2.23	1.22	น้อย
รวม		2.53	1.06	ปานกลาง
ชุดการสอน				
1	ชุดการสอนประกอบการบรรยาย	3.42	1.15	ปานกลาง
2	ชุดการสอนรายบุคคล	3.11	1.14	ปานกลาง
3	ชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรม	3.15	1.09	ปานกลาง
รวม		3.28	0.96	ปานกลาง
สื่ออุปกรณ์				
1	คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ (Desktop Computer)	3.45	1.30	ปานกลาง
2	คอมพิวเตอร์แบบพกพา (Notebook)	3.48	1.34	ปานกลาง
3	เครื่องปริ้นเตอร์ขาว-ดำ	3.04	1.26	ปานกลาง
4	เครื่องปริ้นเตอร์สี	3.08	1.29	ปานกลาง
5	เครื่องฉายวิดีโอโปรเจคเตอร์ (LCD)	2.97	1.31	ปานกลาง
6	กล้องฉายภาพวัสดุสามมิติ (Visualizer)	2.18	1.25	น้อย
7	จอร์บภาพ	2.42	1.31	น้อย
8	เครื่องเล่นซีดี/ดีวีดี	2.59	1.20	ปานกลาง

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อที่	ประเภทสื่อการสอน	\bar{X}	S.D.	แปลความ
9	เครื่องรับวิทยุกระจายเสียง	2.13	1.09	น้อย
10	เครื่องรับโทรทัศน์	2.44	1.20	น้อย
11	เครื่องขยายเสียงพร้อมอุปกรณ์	2.71	1.26	ปานกลาง
12	เครื่องถ่ายเอกสาร	2.79	1.12	ปานกลาง
13	เครื่องขยายเสียงสะพายไหล่ (Megaphone)	2.12	1.18	น้อย
14	กล้องวิดีโอ	2.39	1.19	น้อย
15	กล้องถ่ายรูปดิจิทัล	2.81	1.19	ปานกลาง
16	ชุดอุปกรณ์สำหรับบันทึกเสียง	2.27	1.12	น้อย
รวม		2.86	1.00	ปานกลาง
สื่อเทคนิคและวิธีการ				
1	การสาธิต	3.87	1.15	มาก
2	การแสดงนิทรรศการ	2.99	1.13	ปานกลาง
3	การศึกษาออกสถานที่	2.94	1.08	ปานกลาง
4	การประชุมสัมมนา	2.82	1.09	ปานกลาง
5	การบรรยาย	3.75	1.18	มาก
รวม		3.81	1.04	มาก
รวมทั้งหมด		3.17	0.88	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ระดับการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.17$) โดยพบว่ามีสื่อจำนวน 6 ข้อที่มีระดับการใช้อยู่ในระดับมาก และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เอกสารประกอบการสอน ($\bar{X}=3.92$) รองลงมาคือ การสาธิต ($\bar{X}=3.87$) และตำรา ($\bar{X}=3.86$) ตามลำดับ มีสื่อจำนวน 29 ข้อที่มีระดับการใช้ปานกลาง และมีสื่อจำนวน 16 ข้อที่มีระดับการใช้ต่ำ โดยในแต่ละประเภทมีผลการวิเคราะห์ดังนี้

1. สื่อสิ่งพิมพ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเภทสื่อสิ่งพิมพ์โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.19$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีจำนวน 3 ข้ออยู่ในระดับมาก และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เอกสารประกอบการสอน ($\bar{X}=3.92$) โดยมีจำนวน 6 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง และมีจำนวน 2 ข้ออยู่ในระดับน้อย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ จุลสาร ($\bar{X}=2.28$)

2. สื่อโสตทัศน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเภทสื่อโสตทัศนโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.55$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีจำนวน 2 ข้ออยู่ในระดับมาก และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ตัวอย่างชิ้นงาน ($\bar{X}=3.83$) มีจำนวน 6 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง และมีจำนวน 5 ข้ออยู่ในระดับน้อย โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ภาพพลิก ($\bar{X}=2.05$)

3. สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.53$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีจำนวน 2 ข้ออยู่ในระดับปานกลาง และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) ($\bar{X}=2.84$) มีจำนวน 2 ข้อ อยู่ในระดับน้อย โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ สื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ต (on tablet) ($\bar{X}=2.23$)

4. ชุดการสอน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเภทชุดการสอนโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.28$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ชุดการสอนประกอบการบรรยาย ($\bar{X}=3.42$)

5. สื่ออุปกรณ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเภทสื่ออุปกรณ์โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.86$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีจำนวน 9 ข้ออยู่ในระดับปานกลาง และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ คอมพิวเตอร์แบบพกพา(Notebook) ($\bar{X}=3.48$) มีจำนวน 7 ข้อ อยู่ในระดับน้อย และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ เครื่องขยายเสียงสะพายไหล่ (Megaphone) ($\bar{X}=2.12$)

6. สื่อเทคนิคและวิธีการ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเภทสื่อเทคนิคและวิธีการโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.81$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีจำนวน 2 ข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การสาธิต ($\bar{X}=3.87$) มีจำนวน 3 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การแสดงนิทรรศการ ($\bar{X}=2.99$)

ตารางที่ 4.4 วัตถุประสงค์การใช้สื่อการสอน

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	ใช้เพื่อทดสอบก่อนการเรียนการสอน	3.47	1.03	ปานกลาง
2	ใช้เพื่อนำเข้าสู่บทเรียน	3.69	0.97	มาก
3	ใช้อธิบายเนื้อหาสาระของบทเรียน	3.75	0.96	มาก
4	ใช้สอนแทนครู	2.86	1.23	ปานกลาง
5	ใช้เพื่อประกอบกิจกรรมการเรียนของนักเรียน	3.58	0.96	มาก
6	ใช้แทนสิ่งเสมือนจริงและหายาก	3.32	1.01	ปานกลาง
7	ใช้เพื่ออธิบายเนื้อหาที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรม	3.36	1.00	ปานกลาง
8	ใช้เพื่อจำลองสถานการณ์เพื่อความปลอดภัย	3.18	1.11	ปานกลาง
9	ใช้เป็นแหล่งหรือศูนย์การเรียนรู้	3.40	1.06	ปานกลาง
10	ใช้สอนเสริมเพื่อความเข้าใจในประเด็นที่ยาก สำหรับนักเรียนที่มีความสามารถในการรับรู้ต่างกัน	3.49	1.01	ปานกลาง
11	ใช้สรุปบทเรียนหรือทบทวนบทเรียน	3.44	1.02	ปานกลาง
12	ใช้ทดสอบหลังการเรียนการสอน	3.44	1.06	ปานกลาง
13	ใช้ประเมินผลการเรียนการสอน	3.51	1.08	มาก
รวม		3.49	0.94	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ขั้นตอนการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีจำนวน 4 ข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ใช้อธิบายเนื้อหาสาระของบทเรียน ($\bar{X} = 3.75$) รองลงมาคือ ใช้เพื่อนำเข้าสู่บทเรียน ($\bar{X} = 3.69$) มีจำนวน 9 ข้ออยู่ในระดับปานกลาง และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ใช้สอนเสริมเพื่อความเข้าใจในประเด็นที่ยาก สำหรับนักเรียนที่มีความสามารถในการรับรู้ต่างกัน ($\bar{X} = 3.49$)

ตอนที่ 3 ปัญหาการใช้สื่อการสอนของอาจารย์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ โดยภาพรวม และเป็นรายด้าน คือ (1) ปัญหาการเตรียมและจัดหา (2) ปัญหาการเลือกและการใช้ (3) ปัญหาคุณภาพ ปริมาณของสื่อการสอนที่มีอยู่ และ (4) ปัญหาการบริการ รายละเอียดตามตารางที่ 4.5-4.6

ผลการวิเคราะห์ปัญหาการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ โดยภาพรวม

ตารางที่ 4.5 ปัญหาการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ โดยภาพรวม

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	ปัญหาการเตรียมและจัดหา	3.13	0.86	ปานกลาง
2	ปัญหาการเลือกและการใช้	2.70	0.91	ปานกลาง
3	ปัญหาคุณภาพและ ปริมาณของสื่อการสอนที่มีอยู่	3.35	0.97	ปานกลาง
4	ปัญหาการบริการ	3.23	1.00	ปานกลาง
	รวม	3.13	0.88	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ปัญหาการใช้สื่อการสอนของอาจารย์โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.13$) เมื่อพิจารณาปัญหาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัญหาด้านคุณภาพ ปริมาณของสื่อการสอนที่มีอยู่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.35$) รองลงมาคือ ปัญหาด้านการบริการ ($\bar{X}=3.23$)

ผลการวิเคราะห์สภาพการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ เป็นรายด้าน พบว่า

ตารางที่ 4.6 ปัญหาการใช้สื่อการสอนของอาจารย์

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
	ปัญหาการเตรียมและจัดหา			
1	ไม่มีเวลาในการเตรียมสื่อ	3.13	1.07	ปานกลาง
2	ขาดความรู้ในการผลิตสื่อ	2.88	1.02	ปานกลาง
3	งบประมาณในการจัดซื้อสื่อการสอนไม่เพียงพอ	3.54	1.18	มาก
4	การให้บริการในการติดต่อใช้สื่อการสอนไม่สะดวก	3.23	1.09	ปานกลาง

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
5	มีแหล่งบริการสื่อการเรียนการสอนภายในวิทยาลัยฯ	3.13	1.13	ปานกลาง
	รวม	3.13	0.86	ปานกลาง
ปัญหาการเลือกและการใช้				
1	ขาดความรู้ในการเลือกใช้สื่อการสอนให้เหมาะสมกับวิชาที่สอน	2.79	0.99	ปานกลาง
2	วิธีการใช้สื่อการสอนไม่ได้ผล ผู้วิธีการสอนแบบบรรยายไม่ได้	2.78	0.99	ปานกลาง
3	ขาดความรู้ในการนำสื่อการสอนไปใช้ประกอบการสอน	2.71	1.01	ปานกลาง
4	ไม่ชอบใช้สื่อการสอนต่างๆ ที่รู้ว่าจำเป็น	2.62	1.12	ปานกลาง
	รวม	2.70	0.91	ปานกลาง
ปัญหาคุณภาพ ปริมาณของสื่อการสอนที่มีอยู่				
1	สื่อการสอนมีจำนวนจำกัดและไม่เพียงพอกับความต้องการ	3.46	1.08	ปานกลาง
2	ขาดสื่อการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่สอน	3.34	1.05	ปานกลาง
3	สภาพสื่อการสอนมีความชำรุดเสียหายและไม่ทันสมัย	3.26	1.11	ปานกลาง
4	บรรยากาศห้องบรรยายไม่เหมาะสมกับการใช้สื่อการสอน	3.24	1.12	ปานกลาง
	รวม	3.35	0.97	ปานกลาง
ปัญหาการบริการ				
1	การบริการในการติดต่อขอใช้สื่อการสอนไม่ได้รับความสะดวกจากหน่วยบริการภายในสถานศึกษา	3.34	1.12	ปานกลาง
2	เจ้าหน้าที่ขาดความรู้เรื่องสื่อการสอนที่มีให้บริการ	3.27	1.11	ปานกลาง
3	มีหน่วยรับผิดชอบโดยตรงในการให้บริการสื่อการเรียนการสอน	3.21	1.11	ปานกลาง
4	มีโอกาสแสดงความคิดเห็นในการเลือก การจัดหา สื่อการเรียนการสอน	3.13	1.21	ปานกลาง
	รวม	3.23	1.00	ปานกลาง
	รวมทั้งหมด	3.13	0.88	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ปัญหาการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.13$) เมื่อพิจารณาปัญหาเป็นรายข้อพบว่า มีจำนวน 1 ข้อที่มีปัญหาอยู่ในระดับมาก คือ งบประมาณในการจัดซื้อสื่อการสอนไม่เพียงพอ ($\bar{X}=3.54$) นอกนั้นอีก 16 ข้ออยู่ในระดับปานกลาง โดยปัญหาแบ่งเป็นด้านต่างๆ ดังนี้

1. ปัญหาการเตรียมและจัดหา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเตรียมและจัดหา โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.13$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีจำนวน 1 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ งบประมาณในการจัดซื้อสื่อการสอนไม่เพียงพอ ($\bar{X}=3.54$) และมีจำนวน 4 ข้ออยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัญหาการเลือกและการใช้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเลือกและการใช้ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.70$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ขาดความรู้ในการเลือกใช้สื่อการสอนให้เหมาะสมกับวิชาที่สอน ($\bar{X}=2.79$)

3. ปัญหาคุณภาพ ปริมาณของสื่อการสอนที่มีอยู่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพ ปริมาณของสื่อการสอนที่มีอยู่ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.35$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สื่อการสอนมีจำนวนจำกัดและไม่เพียงพอกับความต้องการ ($\bar{X}=3.46$)

4. ปัญหาการบริการ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.23$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การบริการในการติดต่อขอใช้สื่อการสอนไม่ได้รับความสะดวกจากหน่วยบริการภายในสถานศึกษา ($\bar{X}=3.34$)

ตอนที่ 4 ความต้องการใช้สื่อการสอนของอาจารย์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการใช้สื่อการสอนของอาจารย์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตรโดยภาพรวม และเป็นรายด้าน 2 ด้าน คือ (1) ความต้องการด้านสื่อการสอน และ (2) ความต้องการด้านอื่นๆ รายละเอียดตามตารางที่ 4.7-4.9

ผลการวิเคราะห์ความต้องการใช้สื่อการสอนของอาจารย์โดยภาพรวม รายละเอียดตามตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ความต้องการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตรโดยภาพรวม

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	ความต้องการด้านสื่อการสอน	3.72	0.74	มาก
2	ความต้องการด้านอื่นๆ	3.92	0.88	มาก
	รวม	3.82	.70	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ความต้องการใช้สื่อการสอนของอาจารย์โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.72$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทั้ง 2 ด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือความต้องการด้านอื่นๆ ($\bar{X} = 3.92$)

ผลการวิเคราะห์ความต้องการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ เป็นรายด้าน พบว่าในแต่ละด้านมีรายละเอียดตามตารางที่ 4.8-4.9

ตารางที่ 4.8 ความต้องการด้านสื่อการสอน

ข้อที่	ประเภทสื่อการสอน	\bar{X}	S.D.	แปลความ
	สื่อสิ่งพิมพ์			
1	หนังสือพิมพ์	2.92	1.21	ปานกลาง
2	นิตยสาร	2.89	1.23	ปานกลาง
3	ตำรา	3.65	1.21	มาก
4	วารสาร	2.96	1.18	ปานกลาง
5	จุลสาร	2.69	1.22	ปานกลาง
6	สารานุกรม	2.80	1.24	ปานกลาง
7	พจนานุกรม	3.08	1.19	ปานกลาง
8	รายงานการวิจัย	3.33	1.28	ปานกลาง
9	หนังสืออ้างอิง	3.44	1.24	ปานกลาง

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ข้อที่	ประเภทสื่อการสอน	\bar{X}	S.D.	แปลความ
10	เอกสารประกอบการสอน	4.02	1.07	มาก
11	คู่มือปฏิบัติการสอน	3.92	1.08	มาก
	รวม	3.42	0.93	ปานกลาง
สื่อโสตทัศน				
1	วีซีดี/ดีวีดี	3.56	1.24	มาก
2	ซีดีเสียง	3.29	1.31	ปานกลาง
3	แผ่นภูมิ	3.02	1.34	ปานกลาง
4	แผ่นสถิติ	2.84	1.36	ปานกลาง
5	แผ่นที่	2.65	1.25	ปานกลาง
6	แผ่นภาพ	2.80	1.25	ปานกลาง
7	หุ่นจำลอง	3.11	1.43	ปานกลาง
8	ตัวอย่างชิ้นงาน	3.96	1.10	มาก
9	สื่อของจริง	3.91	1.18	มาก
10	ภาพถ่าย	3.36	1.19	ปานกลาง
11	ภาพวาด	2.76	1.20	ปานกลาง
12	ภาพชุด	2.74	1.27	ปานกลาง
13	ภาพพลิก	2.63	1.22	ปานกลาง
	รวม	3.09	1.01	ปานกลาง
สื่ออิเล็กทรอนิกส์				
1	บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI)	3.80	1.03	มาก
2	หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book)	3.57	1.18	มาก
3	บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning)	3.50	1.20	มาก
4	สื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ต (on tablet)	3.36	1.29	ปานกลาง
	รวม	3.58	1.05	มาก
ชุดการสอน				
1	ชุดการสอนประกอบการบรรยาย	3.91	1.03	มาก
2	ชุดการสอนรายบุคคล	3.71	1.07	มาก
3	ชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรม	3.67	1.10	มาก
	รวม	3.79	0.96	มาก

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ข้อที่	ประเภทสื่อการสอน	\bar{X}	S.D.	แปลความ
สื่ออุปกรณ์				
1	คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ (Desktop Computer)	4.00	1.13	มาก
2	คอมพิวเตอร์แบบพกพา(Notebook)	4.00	1.16	มาก
3	เครื่องปริ้นเตอร์ขาว-ดำ	3.67	1.31	มาก
4	เครื่องปริ้นเตอร์สี	3.85	1.18	มาก
5	เครื่องฉายวิดีโอโปรเจคเตอร์ (LCD)	3.67	1.17	มาก
6	กล้องถ่ายภาพวัสดุสามมิติ (Visualizer)	3.19	1.44	ปานกลาง
7	จอรับภาพ	3.24	1.41	ปานกลาง
8	เครื่องเล่นซีดี/ดีวีดี	3.27	1.28	ปานกลาง
9	เครื่องรับวิทยุกระจายเสียง	2.87	1.32	ปานกลาง
10	เครื่องรับโทรทัศน์	3.20	1.37	ปานกลาง
11	เครื่องขยายเสียงพร้อมอุปกรณ์	3.37	1.34	ปานกลาง
12	เครื่องถ่ายเอกสาร	3.60	1.15	มาก
13	เครื่องขยายเสียงสะพายไหล่ (Megaphone)	2.91	1.31	ปานกลาง
14	กล้องวิดีโอ	3.37	1.30	ปานกลาง
15	กล้องถ่ายรูปดิจิตอล	3.54	1.27	มาก
16	ชุดอุปกรณ์สำหรับบันทึกเสียง	3.13	1.39	ปานกลาง
17	ห้องปฏิบัติการทางภาษา	3.20	1.37	ปานกลาง
รวม		3.60	1.07	มาก
สื่อเทคนิคและวิธีการ				
1	การสาธิต	4.10	0.98	มาก
2	การศึกษานอกสถานที่	3.82	1.05	มาก
3	การประชุมสัมมนา	3.64	1.12	มาก
4	การบรรยาย	3.92	1.05	มาก
5	การทดลอง	3.91	1.12	มาก
6	การฝึกปฏิบัติจริงหลังการเรียนทฤษฎี	3.93	1.07	มาก
รวม		4.01	0.91	มาก
รวมทั้งหมด		3.72	0.74	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ความต้องการด้านสื่อการสอนของอาจารย์โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.72$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีจำนวน 25 ข้อที่มีความต้องการอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การสาธิต ($\bar{X}=4.10$) รองลงมาคือ คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ (Desktop Computer) ($\bar{X}=4.00$) และคอมพิวเตอร์แบบพกพา(Notebook) ($\bar{X}=4.00$) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. สื่อสิ่งพิมพ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเภทสื่อสิ่งพิมพ์โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.42$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีจำนวน 3 ข้ออยู่ในระดับมาก และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เอกสารประกอบการสอน ($\bar{X}=4.02$) และมีจำนวน 8 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง

2. สื่อโสตทัศน์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเภทสื่อโสตทัศน์โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.09$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีจำนวน 3 ข้ออยู่ในระดับมาก และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ตัวอย่างชิ้นงาน ($\bar{X}=3.96$) และมีจำนวน 10 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง

3. สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.58$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีจำนวน 3 ข้ออยู่ในระดับมาก และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) ($\bar{X}=3.80$) และมีจำนวน 1 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง

4. ชุดการสอน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเภทชุดการสอนโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.79$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ชุดการสอนประกอบการบรรยาย ($\bar{X}=3.91$)

5. สื่ออุปกรณ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเภทสื่ออุปกรณ์โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.60$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีจำนวน 7 ข้ออยู่ในระดับมาก และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดมีจำนวน 2 ข้อคือ คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ (Desktop Computer) ($\bar{X}=4.00$) และคอมพิวเตอร์แบบพกพา(Notebook) ($\bar{X}=4.00$) มีจำนวน 10 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง

6. สื่อเทคนิคและวิธีการ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเภทสื่อเทคนิคและวิธีการโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.01$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การสาธิต ($\bar{X}=4.10$)

ตารางที่ 4.9 ความต้องการด้านอื่นๆ

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	จัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนสม่ำเสมอ	3.95	0.94	มาก
2	มีการส่งเสริมให้อาจารย์ไปพัฒนาเพิ่มพูนความรู้ใหม่ๆ เกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนที่ทันสมัย	3.90	0.94	มาก
3	มีบุคลากรรับผิดชอบด้านสื่อและเทคโนโลยีการศึกษาของวิทยาลัยเพื่อดูแลและติดตามเกี่ยวกับงานสื่อและเทคโนโลยี	3.92	0.98	มาก
4	วิทยาลัยจัดงบประมาณสนับสนุนในการพัฒนาสื่อการสอนเพิ่มขึ้น	3.95	1.02	มาก
5	มีสถานที่ตั้งหน่วยงานบริการสื่อการเรียนการสอน มีความสะดวกสบายในการติดต่อขอบริการ	3.89	1.02	มาก
รวม		3.92	0.88	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ความต้องการด้านอื่นๆ ของอาจารย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.92$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดมีจำนวน 2 ข้อคือ จัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนสม่ำเสมอ ($\bar{X}=3.95$) และ วิทยาลัยจัดงบประมาณสนับสนุนในการพัฒนาสื่อการสอนเพิ่มขึ้น ($\bar{X}=3.95$)

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนการสอนของอาจารย์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร ประกอบด้วย (1) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการใช้สื่อการสอน (2) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการใช้สื่อการสอน และ (3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการใช้สื่อการสอน มีรายละเอียดดังนี้

5.1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการใช้สื่อการสอน

5.1.1 อาจารย์ใช้สื่อสำหรับการเรียนซ่อมเสริมและผู้ที่ยังเรียนช้า

5.1.2 สื่อบางอย่าง เช่น อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ไม่เหมาะสมกับเนื้อหาที่สอนจึงไม่ได้ใช้

5.1.3 สื่อการสอนใช้กับบางวิชาและบางหน่วยเรียนเท่านั้น

5.1.4 สื่อการสอนแบบ overhead (เครื่องฉายแผ่นใส) ควรให้มีเพียงพอกับครูผู้สอนและเมื่อเกิดการชำรุดก็ควรรีบแก้ไขให้ทันการสอน

5.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการใช้สื่อการสอน

5.2.1 สื่อการเรียนการสอนมีไม่เพียงพอ สถานศึกษาควรสนับสนุน

5.2.2 ขาดวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัย และมีเวลาน้อยในการผลิตสื่อ

5.2.3 ขาดหน่วยงาน/ ฝ่ายที่รับผิดชอบในการผลิตสื่อ ขาดเจ้าหน้าที่ประจำห้องสื่อ

5.2.4 สื่อการสอนที่มีอยู่ไม่สมบูรณ์

5.2.5 บุคลากรครูต้องทำหน้าที่สอนเป็นหลัก ทำให้ไม่มีเวลาจัดทำสื่อ

5.2.6 ขาดเครื่องมืออุปกรณ์ในการใช้สื่อเป็นจำนวนมาก และไม่ทันสมัย ขาดการ

จัดซื้อทดแทน

5.2.7 บรรยากาศภายในห้องสอนไม่เอื้ออำนวยต่อการใช้สื่อการสอน เช่นแสงสว่าง

มากเกินไป

5.2.8 แต่ละวิทยาลัยควรจ้างเจ้าหน้าที่มาทำสื่อโดยเฉพาะ

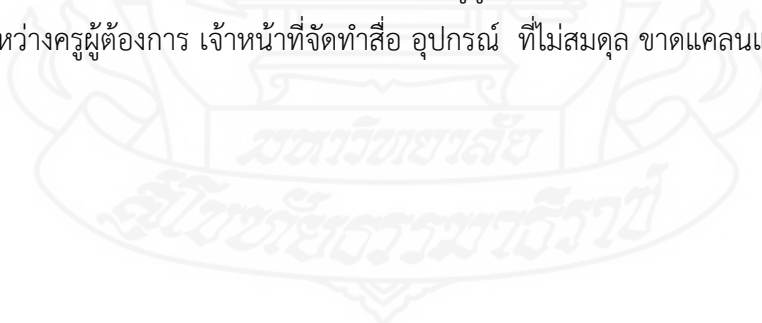
5.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการใช้สื่อการสอน

5.3.1 ควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอนให้มากกว่านี้

5.3.2 ควรจัดอบรมให้สร้างสื่อแก่ครูอาจารย์บ่อยๆ จะได้มีการพัฒนาในการสร้างสื่อ

5.3.3 อยากให้อาจารย์ผู้สอนทุกคนช่วยหาสื่อต่างๆ มาประกอบการสอน

5.3.4 ความต้องการจัดทำสื่อของครูผู้สอนมีหลายสาขา หลายวิชา ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างครูผู้ต้องการ เจ้าหน้าที่จัดทำสื่อ อุปกรณ์ ที่ไม่สมดุล ขาดแคลนและไม่เพียงพอ



บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่องการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม และดำเนินการสรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร

1.2.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ

- 1) เพื่อศึกษาสภาพการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ ในด้าน (1) ระดับการใช้สื่อการสอน และ (2) ขั้นตอนการใช้สื่อการสอน
- 2) เพื่อศึกษาปัญหาการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ ในด้าน (1) การเตรียมและจัดหา (2) การเลือกและการใช้ (3) คุณภาพ ปริมาณของสื่อการสอนที่มีอยู่ และ (4) การบริการ
- 3) เพื่อศึกษาความต้องการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ ในด้าน (1) ความต้องการด้านสื่อการสอน และ (2) ความต้องการด้านอื่นๆ

1.3 การดำเนินการวิจัย

1.3.1 ประชากร

ในการวิจัยครั้งนี้ได้จากการสอบถามข้อมูลจากต้นสังกัด คณะอาจารย์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร ประกอบไปด้วย วิทยาลัยเทคนิคพิจิตร จำนวน 142 คน วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี จำนวน 51 คน และวิทยาลัยสารพัดช่าง จำนวน 52 คน รวมทั้ง 3 สถาบัน จำนวน 245 คน

1.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร จำนวน 1 ฉบับ แต่ละฉบับมี 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แบบเลือกตอบ จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ แบบมาตราวัดประมาณค่า 5 ระดับ รวมจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 65 ข้อ แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ

ด้านที่ 1 ระดับการใช้สื่อการสอน เกี่ยวกับหัวข้อดังต่อไปนี้ (1) สื่อสิ่งพิมพ์ มีข้อคำถามจำนวน 11 ข้อ (2) สื่อโสตทัศน์ มีข้อคำถามจำนวน 13 ข้อ (3) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ (4) ชุดการสอน มีข้อคำถามจำนวน 3 ข้อ (5) สื่ออุปกรณ์ มีข้อคำถามจำนวน 16 ข้อ และ (6) สื่อเทคนิคและวิธีการ มีข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ รวม 52 ข้อ

ด้านที่ 2 ขั้นตอนการใช้สื่อการสอน มีข้อคำถามจำนวน 13 ข้อ รวม 13 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ แบบมาตราวัดประมาณค่า 5 ระดับ รวมจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 18 ข้อ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ

(1) การเตรียมและจัดหา มีข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ (2) การเลือกและการใช้ มีข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ (3) คุณภาพ ปริมาณของสื่อการสอนที่มีอยู่ มีข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ และ (4) การบริการ มีข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ แบบมาตราวัดประมาณค่า 5 ระดับ รวมจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 59 ข้อ แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ

ด้านที่ 1 ความต้องการด้านสื่อการสอน เกี่ยวกับหัวข้อดังต่อไปนี้ (1) สื่อสิ่งพิมพ์ มีข้อคำถามจำนวน 11 ข้อ (2) สื่อโสตทัศน์ มีข้อคำถามจำนวน 13 ข้อ (3) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ (4) ชุดการสอน มีข้อคำถามจำนวน 3 ข้อ (5) สื่ออุปกรณ์ มีข้อคำถามจำนวน 17 ข้อ และ (6) สื่อเทคนิคและวิธีการ มีข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ รวม 54 ข้อ

ด้านที่ 2 ความต้องการด้านอื่นๆ มีข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นคำถามปลายเปิด

1.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ระหว่างเดือนตุลาคม-ธันวาคม 2556 โดยแจกแบบสอบถามให้กับอาจารย์ผู้สอน จำนวน 245 ฉบับ ได้รับคืน 245 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ

1.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามระเบียบวิธีการทางสถิติ ประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จคอมพิวเตอร์ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.4 สรุปผลการวิจัย ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1.4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า อาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศหญิงมากที่สุดจำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 50.02 สถานศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา จากวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร มากที่สุด จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 58.00 อายุ ตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป มากที่สุด จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 59.60 คุณวุฒิทางการศึกษาสูงสุด ระดับปริญญาตรี มากที่สุด จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 75.50 ประสบการณ์ในการสอนในสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร มากที่สุดคือ 16 ปีขึ้นไป จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 47.30 ระดับชั้นที่ทำการสอน มากที่สุด คือ สอนทั้งระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 55.51

1.4.2 สภาพการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ สำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร พบว่า โดยภาพรวม อาจารย์มีสภาพการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ อยู่ใน ระดับปานกลาง โดยสภาพการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ แบ่งเป็น

- 1) ด้านระดับการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ อาจารย์ใช้สื่อการสอนอยู่ใน ระดับมากคือสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทเอกสารประกอบการสอน
- 2) ด้านขั้นตอนการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ อาจารย์ใช้สื่อการสอนอยู่ใน ระดับมากคือขั้นตอนใช้อธิบายเนื้อหาสาระของบทเรียน

1.4.3 ปัญหาการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ สำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร พบว่า โดยภาพรวมอาจารย์มีปัญหาการใช้สื่อการสอน อยู่ในระดับ ปานกลาง โดยปัญหาการใช้สื่อการสอนแบ่งเป็น

- 1) ปัญหาการเตรียมและจัดหา อาจารย์มีปัญหาอยู่ในระดับมาก คือ งบประมาณในการจัดซื้อสื่อการสอนไม่เพียงพอ
- 2) ปัญหาการเลือกและการใช้ อาจารย์มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง คือ ขาดความรู้ในการเลือกใช้สื่อการสอนให้เหมาะสมกับวิชาที่สอน
- 3) ปัญหาคุณภาพ ปริมาณของสื่อการสอนที่มีอยู่ อาจารย์มีปัญหาอยู่ใน ระดับปานกลาง คือ สื่อการสอนมีจำนวนจำกัดและไม่เพียงพอกับความต้องการ
- 4) ปัญหาการบริการ อาจารย์มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง คือ การบริการ ในการติดต่อขอใช้สื่อการสอนไม่ได้รับความสะดวกจากหน่วยบริการภายในสถานศึกษา

1.4.4 ความต้องการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ สำนักงานคณะกรรมการการ

อาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร พบว่า โดยภาพรวมอาจารย์มีความต้องการใช้สื่อการสอน อยู่ในระดับมาก โดยความต้องการใช้สื่อการสอนของอาจารย์แบ่งเป็น

1) ความต้องการด้านสื่อการสอน อาจารย์มีความต้องการด้านสื่อการสอนอยู่ในระดับมากคือ การสาธิต

2) ความต้องการด้านอื่นๆ อาจารย์มีความต้องการอยู่ในระดับมาก คือ จัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนสม่ำเสมอ และต้องการให้วิทยาลัยจัดงบประมาณสนับสนุนในการพัฒนาสื่อการสอนเพิ่มขึ้น

1.4.5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของอาจารย์

สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร มีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการใช้สื่อการสอน

- 1) อาจารย์ใช้สื่อสำหรับการเรียนซ่อมเสริมและผู้ที่ยังเรียนช้า
- 2) สื่อบางอย่างเช่นอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ไม่เหมาะสมกับเนื้อหาที่สอนจึงไม่ได้ใช้
- 3) สื่อการสอนใช้กับบางวิชาและบางหน่วยเรียนเท่านั้น
- 4) สื่อการสอบแบบ overhead (เครื่องฉายแผ่นใส) ควรมีให้เพียงพอกับครูผู้สอนและเมื่อเกิดการชำรุดก็ควรรีบแก้ไขให้ทันการสอน

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการใช้สื่อการสอน

- 1) สื่อการเรียนการสอนมีไม่เพียงพอ สถานศึกษาควรสนับสนุน
- 2) ขาดวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัย และมีเวลาน้อยในการผลิตสื่อ
- 3) ขาดหน่วยงาน/ ฝ่ายที่รับผิดชอบในการผลิตสื่อ ขาดเจ้าหน้าที่ประจำห้องสื่อ
- 4) สื่อการสอนที่มีอยู่ไม่สมบูรณ์
- 5) บุคลากรครูต้องทำหน้าที่สอนเป็นหลัก ทำให้ไม่มีเวลาจัดทำสื่อ
- 6) ขาดเครื่องมืออุปกรณ์ในการใช้สื่อเป็นจำนวนมาก และไม่ทันสมัย ขาดการจัดซื้อทดแทน (5 คน)
- 7) บรรยากาศภายในห้องสอนไม่เอื้ออำนวยต่อการใช้สื่อการสอน เช่นแสงสว่างมากเกินไป (1 คน)
- 8) แต่ละวิทยาลัยควรจ้างเจ้าหน้าที่มาทำสื่อโดยเฉพาะ

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการใช้สื่อการสอน

- 1) ควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อสื่อการสอนให้มากกว่านี้
- 2) ควรจัดอบรมให้สร้างสื่อแก่ครูอาจารย์บ่อยๆจะได้มีการพัฒนาในการสร้างสื่อ
- 3) อยากให้อาจารย์ผู้สอนทุกคนช่วยหาสื่อต่างๆมาประกอบการสอน
- 4) ความต้องการจัดทำสื่อของครูผู้สอนมีหลายสาขา หลายวิชา ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างครูผู้ต้องการ เจ้าหน้าที่จัดทำสื่อ อุปกรณ์ ที่ไม่สมดุล ขาดแคลนและไม่เพียงพอ

2. อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง การใช้สื่อการสอนของอาจารย์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลดังนี้

2.1 ผลสภาพการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร ดังนี้

2.1.1 ระดับการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ อาจารย์มีระดับการใช้สื่อการสอนมาก คือสื่อสิ่งพิมพ์ ประเภทเอกสารประกอบการสอนเป็นเครื่องมือที่ครูสามารถใช้ประกอบการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ตรงตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ สามารถนำไปใช้กับผู้เรียนท่านอื่นที่สอนในวิชาเดียวกัน เรื่องเดียวกัน ก็สามารถนำไปใช้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับไตรภพ เทียบพิมพ์ (2547:86) ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นต่อเอกสารประกอบการสอนวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ กรมอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่าเอกสารประกอบการสอนมีความสำคัญและจำเป็นต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะเอกสารประกอบการสอน เป็นเครื่องมือที่ครูใช้ประกอบการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ สามารถนำไปใช้กับผู้เรียนได้อย่างกว้างขวาง ครูคนอื่นที่สอนในวิชาเดียวกัน เรื่องเดียวกัน ก็สามารถนำไปใช้ได้ เมื่อใช้แล้วเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถมากขึ้น มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ มีความชื่นชมต่อการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ครูผู้สอนก็จะมีความมั่นใจในการสอน มีความสามารถในการสอนมากขึ้น

2.1.2 วัตถุประสงค์การใช้สื่อการสอน อาจารย์ใช้สื่อการสอนอยู่ในระดับมาก คือขั้นตอนในข้ออธิบายเนื้อหาสาระของบทเรียน สอดคล้องกับการใช้สื่อในการนำเสนอเนื้อหาสาระของบทเรียน ถือเป็นขั้นสำคัญในการเรียนเพราะ เป็นขั้นที่จะให้ความรู้เนื้อหาอย่างละเอียดเพื่อสนองวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งผู้สอนต้องมีการเลือกสื่อให้ตรงกับเนื้อหาและวิธีการสอน อาจมีการใช้สื่อชนิด

เดียวหรือจะใช้สื่อประสมก็ได้ มีการจัดลำดับขั้นตอนการใช้สื่อที่เหมาะสม และสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อในขั้นนี้จะเป็นสื่อที่เสนอความรู้อย่างละเอียดถูกต้องและชัดเจนแก่ผู้เรียน เช่น ของจริง แผ่นโปร่งใส กราฟ วิดิทัศน์ หรือการทำศนศึกษาออกสถานที่ เป็นต้น

2.2 ผลปัญหาการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร ดังนี้

อาจารย์มีปัญหาอยู่ในระดับมาก คืองบประมาณในการจัดซื้อสื่อการสอนไม่เพียงพอ ทำให้ต้องเลือกซื้อสื่อเฉพาะที่จำเป็น ได้ปริมาณน้อย ไม่เพียงพอต่อความต้องการ และขาดการบำรุงรักษาตลอดจนการจัดซื้อทดแทน สอดคล้องกับ อรรถวรรณ สัมฤทธิ์ (2550: 94) ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอนตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนอาชีวศึกษาเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก พบว่า ครูมีปัญหาเรื่องการขาดงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่สอน

2.3 อภิปรายผลความต้องการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร ดังนี้

อาจารย์มีความต้องการด้านสื่อการสอนอยู่ในระดับมากคือ การสาธิต และต้องการจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนสม่ำเสมอ สอดคล้องกับ หทัยชนก พิงยนต์ (2548:66) ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ ในสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 2 พบว่า เทคนิคและวิธีการที่อาจารย์มีการใช้ในระดับมาก ได้แก่ การบรรยาย การฝึกปฏิบัติจริง การสาธิต เพราะครูที่สอนในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เนื้อหาส่วนใหญ่ที่ใช้สอนเป็นแบบทักษะพิสัย และอาจารย์มีความต้องการให้หน่วยงานสนับสนุนการไปศึกษาดูงาน เข้าร่วมการอบรมและสัมมนาด้านสื่อการเรียนการสอนอยู่เสมอ

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 จากการวิจัยพบว่าอาจารย์มีระดับการใช้สื่อการสอนมาก คือสื่อสิ่งพิมพ์ ประเภทเอกสารประกอบการสอน ดังนั้นวิทยาลัยในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร ควรมีการส่งเสริมให้อาจารย์ผลิตและพัฒนาเอกสารประกอบการสอนขึ้นเอง ด้วยวิธีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการผลิตเอกสารประกอบการสอน ซึ่งจะทำให้ได้เนื้อหาสาระตรงกับสาขาวิชาที่เรียน และสอดคล้องกับความต้องการทั้งผู้สอนและผู้เรียน

3.1.2 จากการวิจัยพบว่าอาจารย์มีปัญหาอยู่ในระดับมาก คืองบประมาณในการจัดซื้อสื่อการสอนไม่เพียงพอ ดังนั้นวิทยาลัยในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร ควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มเพื่อบริหารจัดการสื่อการเรียนการสอนอย่างเพียงพอให้กับแต่ละแผนกวิชา อย่างมีคุณภาพและทันสมัย ตลอดจนสนับสนุนให้มีการประกวดสื่อการสอนทั้งภายในและภายนอกวิทยาลัย เพื่อให้ครูผู้สอนเกิดความกระตือรือร้นในการผลิตสื่อขึ้นใช้เอง เป็นการช่วยลดค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อหาสื่อที่มีราคาแพง รวมทั้งมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการผลิตและใช้ทรัพยากรทางการศึกษาระหว่างสถาบันการอาชีวศึกษา ซึ่งจะช่วยให้สถานศึกษาแต่ละแห่งได้รับประโยชน์สูงสุดร่วมกัน

3.1.3 จากการวิจัยพบว่าอาจารย์มีความต้องการด้านสื่อการสอนอยู่ในระดับมากคือ การสาธิต และต้องการจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนสม่ำเสมอ ดังนั้นวิทยาลัยในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร ควรจัดให้อาจารย์เข้ารับการอบรมสัมมนา ศึกษาดูงานด้านเทคนิควิธีการสอน การผลิต การใช้ การประเมินผลสื่อการสอน เพื่อให้ผู้สอนเกิดความรู้และเข้าใจ ทักษะและความคิดสร้างสรรค์ในการผลิตสื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพ และสามารถช่วยเพิ่มความมั่นใจในการใช้สื่อการสอนของอาจารย์

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ควรมีการสำรวจ การศึกษาหลักสูตรการอบรม เอกสารการสอน

3.2.2 สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ควรมีการ พัฒนาหลักสูตรเพื่อการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ การสาธิตการใช้อุปกรณ์ เช่น กล้องวิดีโอ ชุดอุปกรณ์สำหรับบันทึกเสียง เพื่อใช้เป็นสื่อการสอน สื่อที่ใช้สำหรับการซ่อมเสริม สื่อที่ใช้สำหรับผู้เรียนช้า เช่น การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เพื่อสอนซ่อมเสริมวิชาวิทยาศาสตร์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เป็นต้น



บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545) *คู่มือพัฒนาสื่อการเรียนรู้เอกสารประกอบหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน* กรุงเทพมหานคร ศุภสภาลาดพร้าว
- กิตานันท์ มลิทอง (2543) *เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร อรุณการพิมพ์
- _____ (2548) *เทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการศึกษา* กรุงเทพมหานคร อรุณการพิมพ์
- จริยา เหนียนเฉลย (2546) *เทคโนโลยีการศึกษา* กรุงเทพมหานคร ศูนย์สื่อส่งเสริม กรุงเทพมหานคร
- จิตนุวัฒน์ สุนทรนนท์ (2545) “สภาพปัญหาและความต้องการการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ใน มหาวิทยาลัยกรุงเทพวิทยาเขตรังสิต” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- จินตนา ไบกาชุย (2539) *การเขียนสื่อการสอน* กรุงเทพมหานคร สุวีริยาสาส์น
- ชลिया ลิปิยากร (2536) *เทคโนโลยีการศึกษา* กรุงเทพมหานคร ฝ่ายเอกสารตำราสำนักส่งเสริม วิชาการ สถาบันราชภัฏธนบุรี
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2532) *เทคโนโลยีและสื่อทางการศึกษา* นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- _____ (2543) *การบริหารศูนย์สื่อการศึกษา* นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ฐานิณี ธรรมเมธา (2539) *สื่อการศึกษาเบื้องต้น* กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ฐิตียา สมยา (2551) “สภาพและความต้องการการใช้สื่อการเรียนการสอนของอาจารย์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ไตรภพ เทียบพิมพ์ (2547) *ความคิดเห็นต่อเอกสารประกอบการสอนวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ กรมอาชีวศึกษา* ขอนแก่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ (2543) “การนำเสนอรูปแบบศูนย์วิทยบริการสำหรับศูนย์ศึกษา พระพุทธศาสนาวันอาทิตย์” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา โสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- น้องนุช บุญชื่น (2546) “สภาพปัญหาและความต้องการใช้สื่อการเรียนรู้อของครูโรงเรียนนาร่อง การใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดกรมสามัญศึกษาในระยะเริ่มปฏิรูปการศึกษา” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

- ประเสริฐ สุทนต์ (2540) “โครงการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษากรมยุทธศึกษาทหารอากาศ” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- วรวิทย์ นิเทศศิลป์ (2551) *สื่อและนวัตกรรมแห่งการเรียนรู้* ปทุมธานี สกายบุ๊กส์
- วาสนา ชาวหา (2533) *สื่อการเรียนการสอน* กรุงเทพมหานคร โอเอสพรีนติ้งเฮาส์
- วิทยาลัยเทคนิคพิจิตร (2555) *รายงานการประเมินคุณภาพการศึกษา ปีการศึกษา 2556* พิจิตร สถาบันวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร
- สมบูรณ์ สงวนญาติ (2534) *เทคโนโลยีทางการเรียนการสอน* กรุงเทพมหานคร ภาคพัฒนาตำรา และเอกสารทางวิชาการ หน่วยศึกษานิเทศ กรมการฝึกหัดครู
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ *แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2440-2554)* (2539) กรุงเทพมหานคร สำนักนายกรัฐมนตรี
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2556) “ประวัติความเป็นมา วิสัยทัศน์และพันธกิจ” ค้นคืนวันที่ 11 มีนาคม 2556 จาก <http://www.vec.go.th/Default.aspx?tabid=149>
- สุนันท์ สังข์อ่อง (2526) *สื่อการสอนและนวัตกรรมทางการศึกษา* กรุงเทพมหานคร โอเดียนสโตร์
- สุวารี เทพการณ (2543) “ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- หทัยชนก พึ่งยนต์ (2548) “ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ ในสถาบันการอาชีวศึกษา” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- อรรวรรณ สัมฤทธิ์ (2550) “ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สื่อการสอนตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนอาชีวศึกษาเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
- Batcheder, Howard T. (1956). *Audiovisual Material in Teaching Education*. 3rd ed. New York: McGraw-Hill.
- Kinder, James Screngo. (1959). *Audio-Visual Materials and Techniques*. 2nd ed. New York: American Book.
- Lu, M., J.E. Morlan, C. Lerchalolarn, B. Lee, and H. Dick. (1993). “Media Utilization by Teachers in the United state, Taiwan, Thailand, and Nigeria.” *Education Technology Research and Development*. 41: 107-111.

Rodgers, David L. and Withrow-Thorton, Beverly J. (2005). "The Effect of Instructional Media on Learner Motivation." *International Journal of Instructional Media* 32: 333-342.





ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

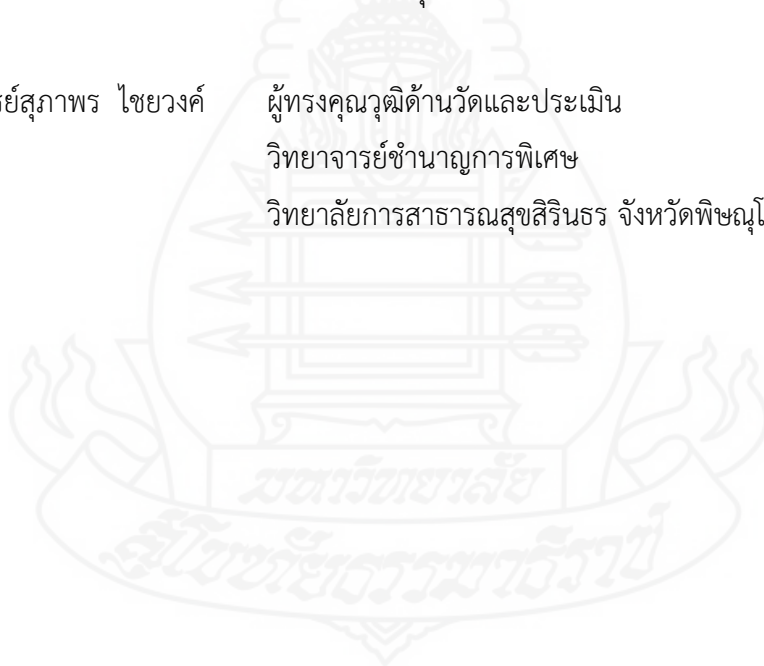


ภาคผนวก ก

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

1. อาจารย์จริล แก้วดวงเล็ก ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหา
ตำแหน่งวิทยากรชำนาญการพิเศษ
หัวหน้ากลุ่มงานเทคโนโลยีสารสนเทศ
วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก
2. รองศาสตราจารย์ ดร. วรางคณา โตโพธิ์ไทย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีการศึกษา
ตำแหน่งรองศาสตราจารย์ อาจารย์ประจำสาขาศึกษาศาสตร์
แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
3. อาจารย์สุภาพร ไชยวงศ์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวัดและประเมิน
วิทยากรชำนาญการพิเศษ
วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก





ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง การใช้สื่อการเรียนการสอนของอาจารย์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
จังหวัดพิจิตร

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อศึกษาการใช้สื่อการเรียนการสอนของอาจารย์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร ตามความคิดเห็นของอาจารย์เพื่อที่จะนำผลการวิจัยมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการดำเนินงานแก้ไขปัญหาเรื่องสื่อการเรียนการสอน ในอนาคตต่อไป
2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของท่านที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ผู้วิจัยจะเก็บรักษาข้อมูลของท่านเพื่อใช้ประโยชน์เฉพาะงานวิจัยนี้เท่านั้น ดังนั้น จึงขอความกรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงให้ครบทุกข้อ
3. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายระดับความคิดเห็นจากการใช้ค่าน้ำหนักดังนี้
 - 5 หมายถึง ท่านมีความเห็นและความต้องการ ในระดับมากที่สุด
 - 4 หมายถึง ท่านมีความเห็นและความต้องการ ในระดับมาก
 - 3 หมายถึง ท่านมีความเห็นและความต้องการ ในระดับปานกลาง
 - 2 หมายถึง ท่านมีความเห็นและความต้องการ ในระดับน้อย
 - 1 หมายถึง ท่านมีความเห็นและความต้องการ ในระดับน้อยที่สุด
4. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย
 - ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 สภาพการใช้สื่อการเรียนการสอนของอาจารย์ แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ
 - 1 ระดับการใช้สื่อการเรียนการสอนด้านที่
 - 2 ขั้นตอนการใช้สื่อการเรียนการสอน
 - ตอนที่ 3 ปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอนของอาจารย์ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ
 1. การเตรียมและจัดหา
 2. การเลือกและการใช้
 3. คุณภาพ ปริมาณของสื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่
 4. การบริการ

ตอนที่ 4 ความต้องการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ

1. ความต้องการด้านสื่อการสอนด้านที่
2. ความต้องการด้านอื่นๆ

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในการอนุเคราะห์ของท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นางสาวไพรินทร์ เย็นตั้ง



แบบสอบถามอาจารย์
เรื่อง การใช้สื่อการเรียนการสอนของอาจารย์ สำนักงานคณะกรรมการ
การอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร

ตอนที่ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

กรุณาขีดเครื่องหมายถูก ลงในช่องหน้าข้อความที่เกี่ยวกับตัวท่านตามความเป็นจริงที่สุด

1. เพศ

- ชาย
 หญิง

2. สถานศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

- วิทยาลัยเทคนิคพิจิตร
 วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพิจิตร
 วิทยาลัยสารพัดช่างพิจิตร

3. อายุ

- 20-25 ปี
 26-30 ปี
 31-34 ปี
 35 ปีขึ้นไป

4. วุฒิการศึกษาสูงสุดของท่าน

- ปริญญาตรี
 ปริญญาโท
 ปริญญา เอก

5. ประสบการณ์ในการสอนในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร

- 1-5 ปี
 6-10 ปี
 11-15 ปี
 16 ปีขึ้นไป

6. ระดับชั้นที่ท่านทำการสอน (ตอบได้เกิน 1 ข้อ)

- ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)
 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

ตอนที่ 2 สภาพการใช้สื่อการสอนของอาจารย์

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมายถูก ✓ ลงในช่องทางขวามือที่ตรงกับระดับสภาพการใช้สื่อการสอนของท่านมากที่สุด

ระดับ	5	(มากที่สุด)	หมายถึง	มีการใช้สื่อการสอนในระดับมากที่สุด
ระดับ	4	(มาก)	หมายถึง	มีการใช้สื่อการสอนในระดับมาก
ระดับ	3	(ปานกลาง)	หมายถึง	มีการใช้สื่อการสอนในระดับปานกลาง
ระดับ	2	(น้อย)	หมายถึง	มีการใช้สื่อการสอนในระดับน้อย
ระดับ	1	(น้อยที่สุด)	หมายถึง	มีการใช้สื่อการสอนในระดับน้อยที่สุด

1. ระดับการใช้สื่อการสอน

ประเภทสื่อการสอน	ระดับการใช้				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
สื่อสิ่งพิมพ์					
1. หนังสือพิมพ์					
2. นิตยสาร					
3. ตำรา					
4. วารสาร					
5. จุลสาร					
6. สารานุกรม					
7. พจนานุกรม					
8. รายงานการวิจัย					
9. หนังสืออ้างอิง					
10. เอกสารประกอบการสอน					
11. คู่มือปฏิบัติการสอน					

ประเภทสื่อการสอน	ระดับการใช้				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
สื่อโสตทัศน					
1. วีซีดี/ดีวีดี					
2. ซีดีเสียง					
3. แผนภูมิ					
4. แผนสถิติ					
5. แผนที่					
6. แผนภาพ					
7. หุ่นจำลอง					
8. ตัวอย่างชิ้นงาน					
9. สื่อของจริง					
10. ภาพถ่าย					
11. ภาพวาด					
12. ภาพชุด					
13. ภาพพลิก					
สื่ออิเล็กทรอนิกส์					
1. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI)					
2. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book)					
3. บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning)					
4. สื่อการเรียนรู้อบนแท็บเล็ต (on tablet)					
ชุดการสอน					
1. ชุดการสอนประกอบการบรรยาย					
2. ชุดการสอนรายบุคคล					
3. ชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรม					

ประเภทสื่อการสอน	ระดับการใช้				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
สื่ออุปกรณ์					
1. คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ (Desktop Computer)					
2. คอมพิวเตอร์แบบพกพา (Notebook)					
3. เครื่องปริ้นเตอร์ขาว-ดำ					
4. เครื่องปริ้นเตอร์สี					
5. เครื่องฉายวิดีโอโปรเจคเตอร์ (LCD)					
6. กล้องฉายภาพวัสดุสามมิติ (Visualizer)					
7. จอรับภาพ					
8. เครื่องเล่นซีดี/ดีวีดี					
9. เครื่องรับวิทยุกระจายเสียง					
10. เครื่องรับโทรทัศน์					
11. เครื่องขยายเสียงพร้อมอุปกรณ์					
12. เครื่องถ่ายภาพเอกสาร					
13. เครื่องขยายเสียงสะพายไหล่ (Megaphone)					
14. กล้องวิดีโอ					
15. กล้องถ่ายภาพรูปดิจิทัล					
16. ชุดอุปกรณ์สำหรับบันทึกเสียง					
สื่อเทคนิคและวิธีการ					
1. การสาธิต					
2. การแสดงนิทรรศการ					
2. การศึกษานอกสถานที่					
3. การประชุมสัมมนา					
4. การบรรยาย					

2. ขั้นตอนการใช้สื่อการสอน

ขั้นตอนการใช้สื่อการสอน	ระดับการใช้				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ใช้เพื่อทดสอบก่อนการเรียนการสอน					
2. ใช้เพื่อนำเข้าสู่บทเรียน					
3. ใช้อธิบายเนื้อหาสาระของบทเรียน					
4. ใช้สอนแทนครู					
5. ใช้เพื่อประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน					
6. ใช้แทนสิ่งเสมือนจริงและหายาก					
7. ใช้เพื่ออธิบายเนื้อหาที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรม					
8. ใช้เพื่อจำลองสถานการณ์เพื่อความปลอดภัย					
9. ใช้เป็นแหล่งหรือศูนย์การเรียนรู้					
10. ใช้สอนเสริมเพื่อความเข้าใจในประเด็นที่ยาก สำหรับนักเรียนที่มีความสามารถในการรับรู้ต่างกัน					
11. ใช้สรุปบทเรียนหรือทบทวนบทเรียน					
12. ใช้ทดสอบหลังการเรียนการสอน					
13. ใช้ประเมินผลการเรียนการสอน					
14. ใช้อื่นๆ (โปรดระบุ).....					

ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับสภาพการใช้สื่อการสอนของอาจารย์

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ปัญหาการใช้สื่อการสอน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมายถูก ✓ ลงในช่องทางขวามือที่ตรงกับระดับปัญหาการใช้สื่อการสอนของท่านมากที่สุด

ระดับ	5	(มากที่สุด)	หมายถึง	มีปัญหาการใช้สื่อการสอนในระดับมากที่สุด
ระดับ	4	(มาก)	หมายถึง	มีปัญหาใช้สื่อการสอนในระดับมาก
ระดับ	3	(ปานกลาง)	หมายถึง	มีปัญหาใช้สื่อการสอนในระดับปานกลาง
ระดับ	2	(น้อย)	หมายถึง	มีปัญหาใช้สื่อการสอนในระดับน้อย
ระดับ	1	(น้อยที่สุด)	หมายถึง	มีปัญหาใช้สื่อการสอนในระดับน้อยที่สุด

ปัญหา	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
การเตรียมและจัดหา					
1. ไม่มีเวลาในการเตรียมสื่อ					
2. ขาดความรู้ในการผลิตสื่อ					
3. งบประมาณในการจัดซื้อสื่อการสอนไม่เพียงพอ					
4. การให้บริการในการติดต่อใช้สื่อการสอนไม่สะดวก					
5. มีแหล่งบริการสื่อการเรียนการสอนภายในวิทยาลัยฯ					
การเลือกและการใช้					
1. ขาดความรู้ในการเลือกใช้สื่อการสอนให้เหมาะสมกับวิชาที่สอน					

ปัญหา	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
2. วิธีการใช้สื่อการสอนไม่ได้ผล สู้วิธีการสอนแบบบรรยายไม่ได้					
3. ขาดความรู้ในการนำสื่อการสอนไปใช้ประกอบการสอน					
4. ไม่ชอบใช้สื่อการสอนทั้งๆที่รู้ว่าจำเป็น					
คุณภาพ ปริมาณของสื่อการสอนที่มีอยู่					
1. สื่อการสอนมีจำนวนจำกัดและไม่เพียงพอกับความต้องการ					
2. ขาดสื่อการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่สอน					
3. สภาพสื่อการสอนมีความชำรุดเสียหายและไม่ทันสมัย					
4. บรรยากาศห้องบรรยายไม่เหมาะสมกับการใช้สื่อการสอน					
การบริการ					
1. การบริการในการติดต่อขอใช้สื่อการสอนไม่ได้รับความสะดวกจากหน่วยบริการภายในสถานศึกษา					
2. เจ้าหน้าที่ขาดความรู้เรื่องสื่อการสอนที่มีให้บริการ					
3. ขาดงบประมาณสนับสนุนในการจัดซื้อสื่อที่ทันสมัย					
4. มีหน่วยรับผิดชอบโดยตรงในการให้บริการสื่อการเรียนการสอน					

ปัญหา	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
5. มีโอกาสแสดงความคิดเห็นในการ เลือก การจัดหา สื่อการเรียนการสอน					

ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับปัญหาการใช้สื่อการสอนของอาจารย์

.....

.....

.....

ตอนที่ 4 ความต้องการใช้สื่อการสอน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมายถูก ✓ ลงในช่องทางขวามือที่ตรงกับระดับความต้องการใช้สื่อการสอนของท่านมากที่สุด

- ระดับ 5 (มากที่สุด) หมายถึง มีความต้องการใช้สื่อการสอนในระดับมากที่สุด
- ระดับ (มาก) หมายถึง มีความต้องการใช้สื่อการสอนในระดับมาก
- ระดับ 3 (ปานกลาง) หมายถึง มีความต้องการใช้สื่อการสอนในระดับปานกลาง
- ระดับ 2 (น้อย) หมายถึง มีความต้องการใช้สื่อการสอนในระดับน้อย
- ระดับ 1 (น้อยที่สุด) หมายถึง มีความต้องการใช้สื่อการสอนในระดับน้อยที่สุด

ความต้องการ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
สื่อสิ่งพิมพ์					
1. หนังสือพิมพ์					
2. นิตยสาร					
3. ตำรา					
4. วารสาร					
5. จุลสาร					
6. สารานุกรม					

ความต้องการ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
7. พจนานุกรม					
8. รายงานการวิจัย					
9. หนังสืออ้างอิง					
10. เอกสารประกอบการสอน					
11. คู่มือปฏิบัติการสอน					
12. อื่นๆ (โปรดระบุ).....					
สื่อโสตทัศน์					
1. วีซีดี/ดีวีดี					
2. ซีดีเสียง					
3. แผนภูมิ					
4. แผนสถิติ					
5. แผนที่					
6. แผนภาพ					
7. หุ่นจำลอง					
8. ตัวอย่างชิ้นงาน					
9. สื่อของจริง					
10. ภาพถ่าย					
11. ภาพวาด					
12. ภาพชุด					
13. ภาพพลิก					
14. อื่นๆ (โปรดระบุ).....					
สื่ออิเล็กทรอนิกส์					
1. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI)					
2. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book)					
3. บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning)					
4. สื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ต (on tablet)					
5. อื่นๆ (โปรดระบุ).....					

ชุดการสอน					
1. ชุดการสอนประกอบการบรรยาย					
2. ชุดการสอนรายบุคคล					
3. ชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรม					
4. อื่นๆ (โปรดระบุ).....					
สื่ออุปกรณ์					
1. คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ (Desktop Computer)					
2. คอมพิวเตอร์แบบพกพา(Notebook)					
3. เครื่องปริ้นเตอร์ขาว-ดำ					
4. เครื่องปริ้นเตอร์สี					
5. เครื่องฉายวีดีโอโปรเจคเตอร์ (LCD)					
6. กล้องถ่ายภาพวีดีโอสามมิติ (Visualizer)					
7. จอรับภาพ					
8. เครื่องเล่นซีดี/ดีวีดี					
9. เครื่องรับวิทยุกระจายเสียง					
10. เครื่องรับโทรทัศน์					
11. เครื่องขยายเสียงพร้อมอุปกรณ์					
12. เครื่องถ่ายเอกสาร					
13. เครื่องขยายเสียงสะพายไหล่ (Megaphone)					
14. กล้องวีดีโอ					
15. กล้องถ่ายรูปดิจิตอล					
16. ชุดอุปกรณ์สำหรับบันทึกเสียง					
17. ห้องปฏิบัติการทางภาษา					
18. อื่นๆ (โปรดระบุ).....					
สื่อเทคนิคและวิธีการ					
1. การสาธิต					
2. การศึกษานอกสถานที่					

ความต้องการ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
3. การประชุมสัมมนา					
4. การบรรยาย					
5. การทดลอง					
6. การฝึกปฏิบัติจริงหลังการเรียน ทฤษฎี					
7. อื่นๆ (โปรดระบุ).....					
ความต้องการด้านอื่นๆ					
1. จัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนสม่ำเสมอ					
2. มีการส่งเสริมให้อาจารย์ไปพัฒนา เพิ่มพูนความรู้ใหม่ๆเกี่ยวกับการผลิตสื่อ การสอนที่ทันสมัย					
3. มีบุคลากรรับผิดชอบด้านสื่อและ เทคโนโลยีการศึกษาของวิทยาลัยเพื่อให้ ดูแลและติดตามเกี่ยวกับงานสื่อและ เทคโนโลยี					
4. วิทยาลัยจัดงบประมาณสนับสนุนใน การพัฒนาสื่อการสอนเพิ่มขึ้น					
5. มีสถานที่ตั้งหน่วยงานบริการสื่อการ เรียนการสอน มีความสะดวกสบายใน การติดต่อขอบริการ					
6. อื่นๆ (โปรดระบุ).....					

ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับความต้องการใช้สื่อการสอนของอาจารย์

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม





ภาคผนวก ค

แบบประเมินคุณภาพของแบบสอบถาม

แบบประเมินคุณภาพแบบสอบถาม

เรื่อง การใช้สื่อการเรียนการสอนของอาจารย์ สังกัดกรมอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร

คำชี้แจง โปรดตอบแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของแบบสอบถามฉบับนี้ในภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าที่ตรงกับความเป็นจริง ดังนี้

() ดีมาก

() ดี

() ปานกลาง เพราะ

.....

() ปรับปรุง เพราะ

.....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

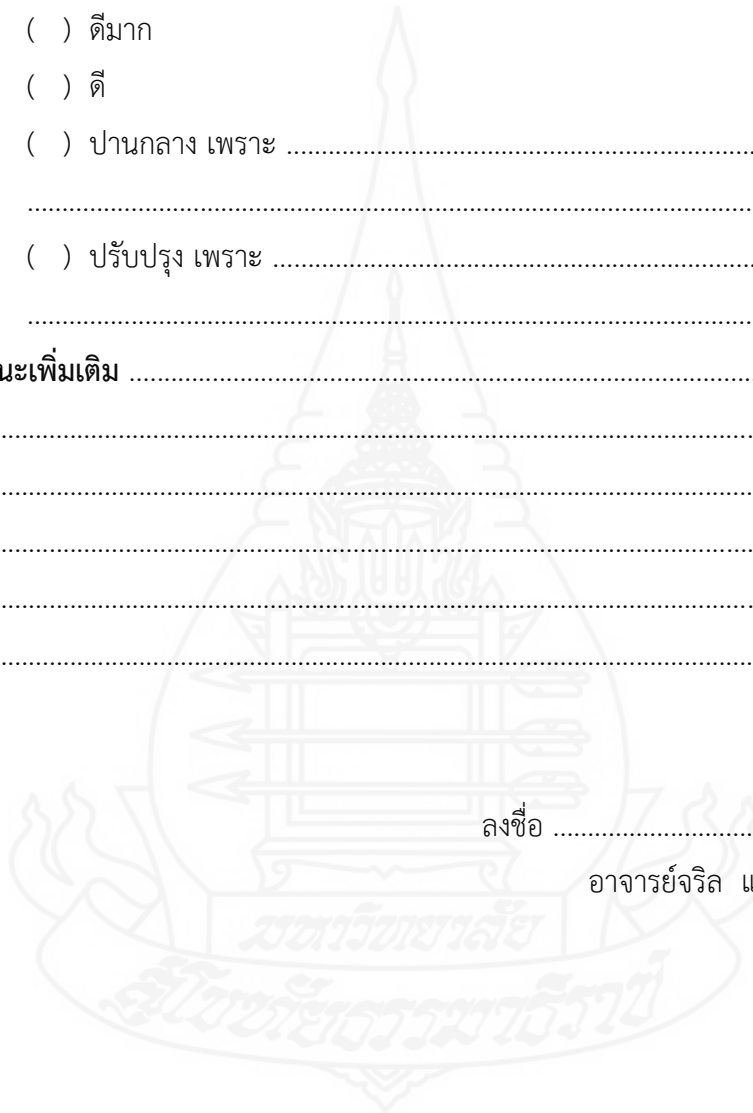
.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้ประเมิน

อาจารย์จรัส แก้วดวงเล็ก



แบบประเมินคุณภาพแบบสอบถาม

เรื่อง การใช้สื่อการเรียนการสอนของอาจารย์ สังกัดกรมอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร

คำชี้แจง โปรดตอบแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของแบบสอบถามฉบับนี้ในภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าที่ตรงกับความเป็นจริง ดังนี้

() ดีมาก

() ดี

() ปานกลาง เพราะ

.....

() ปรับปรุง เพราะ

.....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

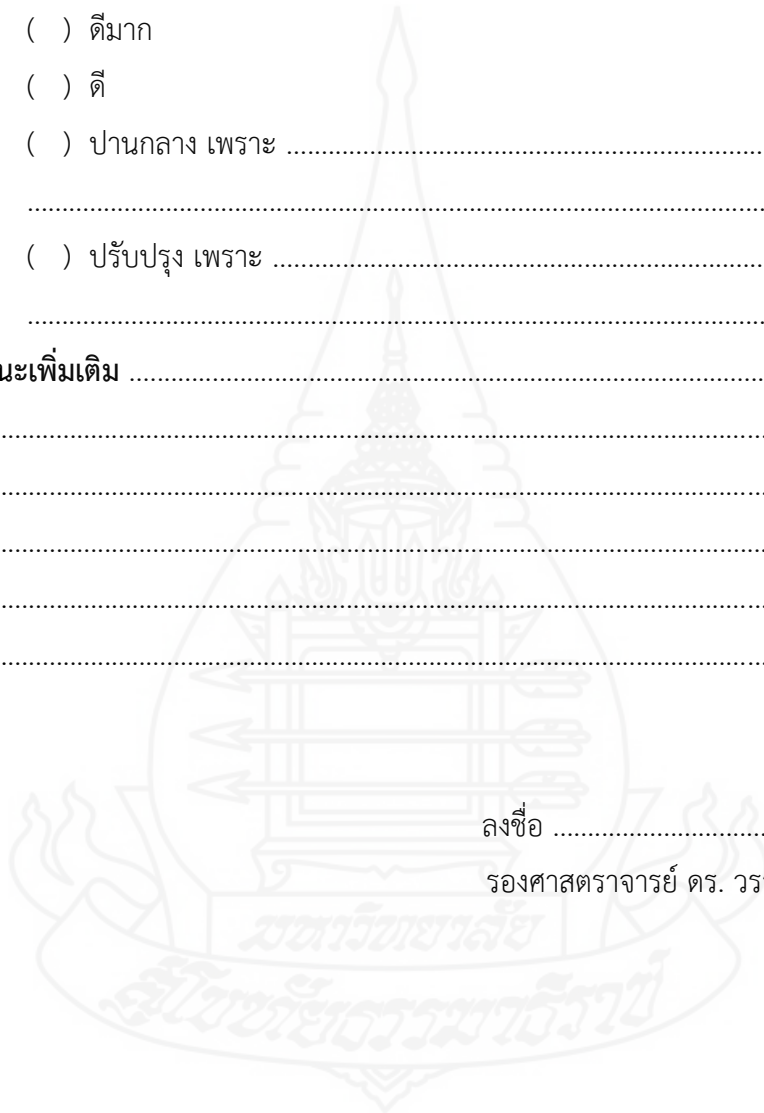
.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้ประเมิน

รองศาสตราจารย์ ดร. วรางคณา โตโพธิ์ไทย



แบบประเมินคุณภาพแบบสอบถาม

เรื่อง การใช้สื่อการเรียนการสอนของอาจารย์ สังกัดกรมอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร

คำชี้แจง โปรดตอบแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของแบบสอบถามฉบับนี้ในภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริง ดังนี้

() ดีมาก

() ดี

() ปานกลาง เพราะ

.....

() ปรับปรุง เพราะ

.....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

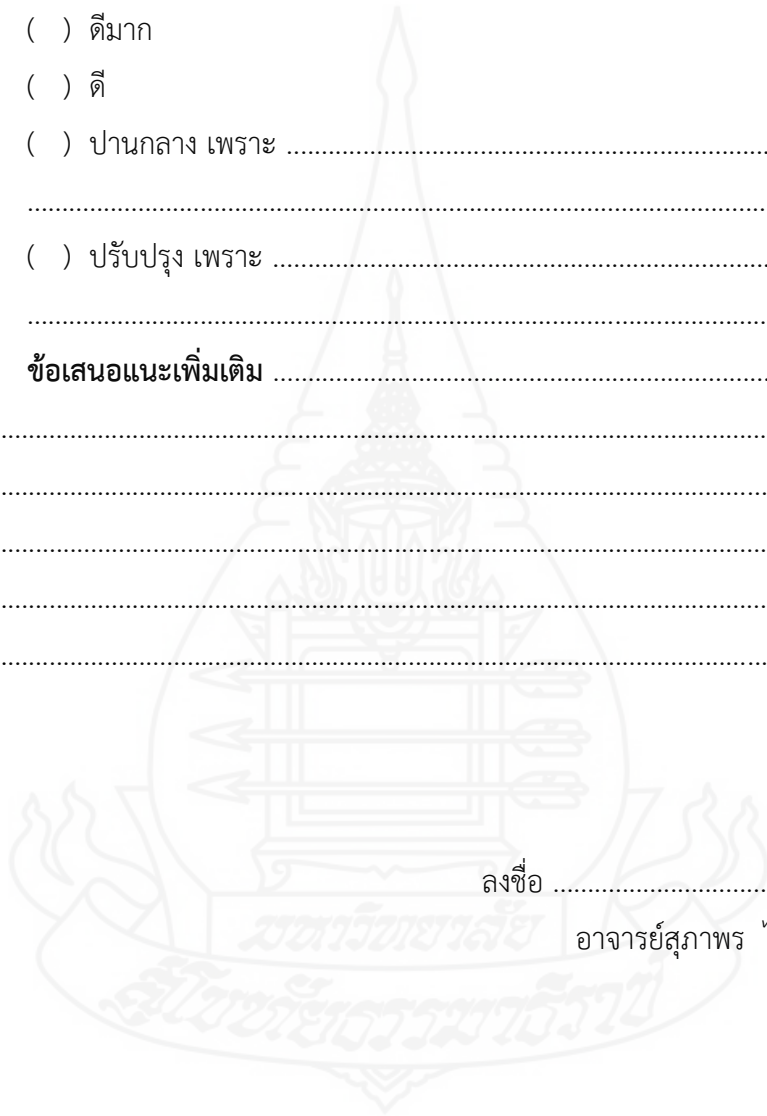
.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้ประเมิน

อาจารย์สุภาพร ไชยวงศ์



แบบประเมินความสอดคล้อง

เรื่อง การใช้สื่อการเรียนการสอนของอาจารย์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

จังหวัดพิจิตร

ผู้วิจัย นางสาวไพรินทร์ เย็นตั้ง

คำชี้แจง แบบประเมินฉบับนี้ให้ท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาข้อความคำถามสำหรับการวิจัยแต่ละข้อว่ามีความเหมาะสมกับเนื้อหาสาระในการวิจัยหรือไม่ โดย

- | | | | |
|---------------------------|-------------------|---|-------------|
| 1. ถ้าเห็นว่าสอดคล้อง | โปรดทำเครื่องหมาย | ✓ | ลงในช่อง +1 |
| 2. ถ้าไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง | โปรดทำเครื่องหมาย | ✓ | ลงในช่อง 0 |
| 3. ถ้าเห็นว่าไม่สอดคล้อง | โปรดทำเครื่องหมาย | ✓ | ลงในช่อง -1 |

และโปรดให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (ถ้ามี)

1. ประเภทของสื่อการเรียนการสอน

ประเภทของสื่อ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
	+1	0	-1	ค่าเฉลี่ย
สื่อสิ่งพิมพ์				
1. หนังสือพิมพ์				
2. นิตยสาร				
3. ตำรา				
4. วารสาร				
5. จุลสาร				
6. สารานุกรม				
7. พจนานุกรม				
8. รายงานการวิจัย				
9. หนังสืออ้างอิง				
สื่อโสตทัศน				
1. วีซีดี/ดีวีดี				
2. ซีดีเสียง				
3. แผนภูมิ				
4. แผนสถิติ				

ประเภทของสื่อ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
	+1	0	-1	ค่าเฉลี่ย
5. แผนที่				
6. แผนภาพ				
7. หุ่นจำลอง				
8. ตัวอย่างชิ้นงาน				
9. สื่อของจริง				
10. ภาพถ่าย				
11. ภาพวาด				
12. ภาพชุด				
13. ภาพพลิก				
สื่ออิเล็กทรอนิกส์				
1. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI)				
2. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book)				
3. บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning)				
ชุดการสอน				
1. ชุดการสอนประกอบการบรรยาย				
2. ชุดการสอนรายบุคคล				
3. ชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรม				
สื่ออุปกรณ์				
1. คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ (Desktop Computer)				
2. คอมพิวเตอร์แบบพกพา(Notebook)				
3. เครื่องปรี้นเตอร์ขาว-ดำ				
4. เครื่องปรี้นเตอร์สี				
5. เครื่องฉายวิดีโอโปรเจคเตอร์ (LCD)				
6. กล้องถ่ายภาพวัสดุสามมิติ (Visualizer)				
7. จอรับภาพ				
6. เครื่องเล่นซีดี/ดีวีดี				
7. เครื่องรับวิทยุกระจายเสียง				
8. เครื่องรับโทรทัศน์				

ประเภทของสื่อ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
	+1	0	-1	ค่าเฉลี่ย
9. เครื่องขยายเสียงพร้อมอุปกรณ์				
10. เครื่องถ่ายเอกสาร				
11. เครื่องขยายเสียงสะพายไหล่ (Megaphone)				
12. กล้องวิดีโอ				
13. กล้องถ่ายรูปดิจิทัล				
14. ชุดอุปกรณ์สำหรับบันทึกเสียง				
15. เครื่องรับโทรทัศน์				
สื่อเทคนิคและวิธีการ				
1. การสาธิต				
2. การแสดงนิทรรศการ				
3. การศึกษานอกสถานที่				
4. การประชุมสัมมนา				
5. การบรรยาย				

2. ขั้นตอนการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดพิจิตร

ข้อที่	ขั้นตอนการใช้สื่อการสอน	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
		+1	0	-1	ค่าเฉลี่ย
1	ใช้เพื่อทดสอบก่อนการเรียนการสอน				
2	ใช้เพื่อนำเข้าสู่บทเรียน				
3	ใช้อธิบายเนื้อหาสาระของบทเรียน				
4	ใช้สอนแทนครู				
5	ใช้เพื่อประกอบกิจกรรมการเรียนของนักเรียน				
6	ใช้แทนสิ่งเสมือนจริงและหายาก				
7	ใช้เพื่ออธิบายเนื้อหาที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรม				
8	ใช้เพื่อจำลองสถานการณ์เพื่อความปลอดภัย				

ข้อที่	ขั้นตอนการใช้สื่อการสอน	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
		+1	0	-1	ค่าเฉลี่ย
9	ใช้เป็นแหล่งหรือศูนย์การเรียนรู้				
10	ใช้สอนเสริมเพื่อความเข้าใจในประเด็นที่ยาก สำหรับนักเรียนที่มีความสามารถในการรับรู้ต่างกัน				
11	ใช้สรุปบทเรียนหรือทบทวนบทเรียน				
12	ใช้ทดสอบหลังการเรียนการสอน				
13	ใช้ประเมินผลการเรียนการสอน				

ตอนที่ 3 ปัญหา การใช้สื่อการสอน

ประเภทของสื่อ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
	+1	0	-1	ค่าเฉลี่ย
สื่อสิ่งพิมพ์				
1. หนังสือพิมพ์				
2. นิตยสาร				
3. ตำรา				
4. วารสาร				
5. จุลสาร				
6. สารานุกรม				
7. พจนานุกรม				
8. รายงานการวิจัย				
9. หนังสืออ้างอิง				
สื่อโสตทัศน				
1. วีซีดี/ดีวีดี				
2. ซีดีเสียง				
3. แผนภูมิ				
4. แผนสถิติ				
5. แผนที่				

ประเภทของสื่อ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
	+1	0	-1	ค่าเฉลี่ย
6. แผนภาพ				
7. หุ่นจำลอง				
8. ตัวอย่างชิ้นงาน				
9. สื่อของจริง				
10. ภาพถ่าย				
11. ภาพวาด				
12. ภาพชุด				
13. ภาพพลิก				
สื่ออิเล็กทรอนิกส์				
1. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI)				
2. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book)				
3. บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning)				
ชุดการสอน				
1. ชุดการสอนประกอบการบรรยาย				
2. ชุดการสอนรายบุคคล				
3. ชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรม				
4. อื่นๆ(โปรดระบุ).....				
สื่ออุปกรณ์				
1. คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ (Desktop Computer)				
2. คอมพิวเตอร์แบบพกพา(Notebook)				
3. เครื่องปริ้นเตอร์ขาว-ดำ				
4. เครื่องปริ้นเตอร์สี				
5. เครื่องฉายวิดีโอโปรเจคเตอร์ (LCD)				
6. กล้องถ่ายภาพวัสดุสามมิติ (Visualizer)				
7. จอรับภาพ				
8. เครื่องเล่นซีดี/ดีวีดี				
9. เครื่องรับวิทยุกระจายเสียง				
10. เครื่องรับโทรทัศน์				

ประเภทของสื่อ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
	+1	0	-1	ค่าเฉลี่ย
11. เครื่องขยายเสียงพร้อมอุปกรณ์				
12. เครื่องถ่ายเอกสาร				
13. เครื่องขยายเสียงสะพายไหล่ (Megaphone)				
14. กล้องวิดีโอ				
15. กล้องถ่ายรูปดิจิทัล				
16. ชุดอุปกรณ์สำหรับบันทึกเสียง				
สื่อเทคนิคและวิธีการ				
1. การสาธิต				
2. การศึกษานอกสถานที่				
3. การประชุมสัมมนา				
4. การบรรยาย				
5. การทดลอง				
6. การฝึกปฏิบัติจริงหลังการเรียนทฤษฎี				
การเตรียมและจัดหา				
1. ไม่มีเวลาในการเตรียมสื่อ				
2. ขาดความรู้ในการผลิตสื่อ				
3. งบประมาณในการจัดซื้อสื่อการสอนไม่เพียงพอ				
4. การให้บริการในการติดต่อใช้สื่อการสอนไม่ อำนวยความสะดวก				
การเลือกและการใช้				
1. ขาดความรู้ในการเลือกใช้สื่อการสอนให้ เหมาะสมกับวิชาที่สอน				
2. วิธีการใช้สื่อการสอนไม่ได้ผล ผู้วิธีการสอนแบบ บรรยายไม่ได้				
3. ขาดความรู้ในการนำสื่อการสอนไปใช้ ประกอบการสอน				
4. ไม่ชอบใช้สื่อการสอนทั้งที่รู้ว่าจำเป็น				

ประเภทของสื่อ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
	+1	0	-1	ค่าเฉลี่ย
คุณภาพ ปริมาณของสื่อการสอนที่มีอยู่				
1. สื่อการสอนมีจำนวนจำกัดและไม่เพียงพอกับความต้องการ				
2. ขาดสื่อการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่สอน				
3. สภาพสื่อการสอนมีความชำรุดเสียหายและไม่ทันสมัย				
4. บรรยากาศห้องบรรยายไม่เหมาะสมกับการใช้สื่อการสอน				

ตอนที่ 4 ความต้องการใช้สื่อการสอน

ประเภทของสื่อ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
	+1	0	-1	ค่าเฉลี่ย
สื่อสิ่งพิมพ์				
1. หนังสือพิมพ์				
2. นิตยสาร				
3. ตำรา				
4. วารสาร				
5. จุลสาร				
6. สารานุกรม				
7. พจนานุกรม				
8. รายงานการวิจัย				
9. หนังสืออ้างอิง				
สื่อโสตทัศน				
1. วีซีดี/ดีวีดี				
2. ซีดีเสียง				
3. แผ่นภูมิ				
4. แผ่นสไลด์				
5. แผ่นที่				

ประเภทของสื่อ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
	+1	0	-1	ค่าเฉลี่ย
6. แผนภาพ				
7. หุ่นจำลอง				
8. ตัวอย่างชิ้นงาน				
9. สื่อของจริง				
10. ภาพถ่าย				
11. ภาพวาด				
12. ภาพชุด				
13. ภาพพลิก				
สื่ออิเล็กทรอนิกส์				
1. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI)				
2. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book)				
3. บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning)				
4. สื่อการเรียนรู้บนแท็บเล็ต (on tablet)				
ชุดการสอน				
1. ชุดการสอนประกอบการบรรยาย				
2. ชุดการสอนรายบุคคล				
3. ชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรม				
สื่ออุปกรณ์				
1. คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ (Desktop Computer)				
2. คอมพิวเตอร์แบบพกพา (Notebook)				
3. เครื่องปรี้นเตอร์ขาว-ดำ				
4. เครื่องปรี้นเตอร์สี				
5. เครื่องฉายวิดีโอโปรเจคเตอร์ (LCD)				
6. กล้องถ่ายภาพวัสดุสามมิติ (Visualizer)				
7. จอรับภาพ				
8. เครื่องเล่นซีดี/ดีวีดี				
9. เครื่องรับวิทยุกระจายเสียง				
10. เครื่องรับโทรทัศน์				

ประเภทของสื่อ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
	+1	0	-1	ค่าเฉลี่ย
11. เครื่องขยายเสียงพร้อมอุปกรณ์				
12. เครื่องถ่ายเอกสาร				
13. เครื่องขยายเสียงสะพายไหล่ (Megaphone)				
14. กล้องวิดีโอ				
15. กล้องถ่ายรูปดิจิทัล				
16. ชุดอุปกรณ์สำหรับบันทึกเสียง				
17. ห้องปฏิบัติการทางภาษา				
สื่อเทคนิคและวิธีการ				
1. การสาธิต				
3. การศึกษานอกสถานที่				
4. การประชุมสัมมนา				
5. การบรรยาย				
6. การทดลอง				
7. การฝึกปฏิบัติจริงหลังการเรียนทฤษฎี				
ความต้องการด้านอื่นๆ				
1. จัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนสม่ำเสมอ				
2. มีการส่งเสริมให้อาจารย์ไปพัฒนาเพิ่มพูนความรู้ใหม่ๆเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนทางด้านอิเล็กทรอนิกส์ที่ทันสมัย				
3. มีบุคลากรรับผิดชอบด้านสื่อและเทคโนโลยีการศึกษาของวิทยาลัยเพื่อให้ดูแลและติดตามเกี่ยวกับงานสื่อและเทคโนโลยี				
4. วิทยาลัยจัดงบประมาณสนับสนุนในการใช้สื่อการสอนที่เป็นเทคโนโลยีสารสนเทศพัฒนาสื่อการสอนเพิ่มขึ้น				

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวไพรินทร์ เย็นตั้ง
วัน เดือน ปีเกิด	8 พฤษภาคม 2529
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร
ประวัติการศึกษา	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) วิทยาลัยเทคนิคพิจิตร พ.ศ. 2549 คหกรรมศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ พ.ศ. 2551
สถานที่ทำงาน	วิทยาลัยเทคนิคพิจิตร จังหวัดพิจิตร
ตำแหน่ง	ครูอัตราจ้าง แผนกวิชาคหกรรมศาสตร์

